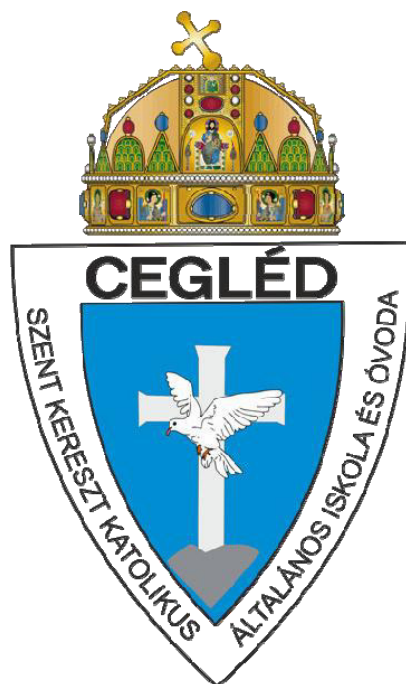

Intézmény neve:	Szent Kereszt Katolikus Általános Iskola és Óvoda
Szabályzat típusa:	Helyi tanterv- felső tagozat
Intézmény címe:	2700 Cegléd, Pesti út 2-4.
Intézmény OM-azonosítója:	037300
Intézmény fenntartója:	Szent Mihály Intézményfenntartó

MAGYAR NYELV

5-8. évfolyam

Célok és feladatok

A magyar nyelvtan feladata, hogy a gyermeket megtanítsa az anyanyelve megfelelő és pontos használatára, hogy képes legyen adott témában írásban és élő szóban gondolatait rendszerezve a témához szükséges választékos kifejezések megalkotására. Lényeges, hogy a gyerek megtanulja a különféle mondatok változatos és tudatos használatát a közlési célnak és szándéknak megfelelően.

Fontos a szövegalkotás és a szövegértés gyakorlati alkalmazása. Tudni kell a tanulónak a kommunikáció megfelelő gyakorlati alkalmazását, fontos az írásbeli műfajok sokrétű alkalmaztatása. Mindezek által a gyermek megismerkedhet az anyanyelv és a kultúra együttességével.

A nyelvi óra feladata a beszéd, a kommunikáció, a szövegértés, az anyanyelvi, az olvasási, a helyesírás készségek kialakítása. A szövegértési és szövegalkotási képesség is fontos, ugyanakkor a szókészlet és grammatika széles körű ismerete, cél ezek elsajátíttatása. Mind nyelvi, mind az irodalmi nevelés feladata a diákok érzelmi, szociális és intellektuális érésének támogatása: a nyelvhasználati, a grammatikai, a jelentéstani témák és az irodalmi olvasmányok módot adnak erre.

Az ORGANIKUS PEDAGÓGIA alkalmazása a magyar irodalom és nyelvtan órákon:

A magyar irodalom és nyelvtan oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritás, valamint a hálózatos tanítás elvére.

Alapelvek a nyelvtan tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.

•Az irodalom tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési követelmények

Fontos, hogy a gyermek meg tanuljon a kommunikációs helyzetben rugalmasnak lenni, meg tudja hallgatni a kommunikációs szituációban résztvevőt és képes legyen az elhangzottakra reagálni. Fontos az aktív- és passzív szókincs fejlesztése.

A nyelvi óra feladata a beszéd, a kommunikáció, a szövegértés, az anyanyelvi, az olvasási, a helyesírás készségének fejlesztése. A szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztése is fontos, ugyanakkor a szókészlet és grammatika széles körű ismerete.

Fontos e tanóra keretén belül az anyanyelvi nevelés. Ehhez szükségesek a nyelvi jelek, előszóban és írásban lévő szövegek értelmezése, a szavak (ezen belül jelentéstani) és mondatok szintjén egyaránt. Fontos a helyesírási készség fejlesztése. Szöveg feldolgozási készség fejlesztése (Pl. lényegkiemelés, tömörítés, szöveg kiegészítés), könyvtári munka megismertetése, tapasztalatszerzés a segédkönyvek, szak- és ismeretterjesztő könyvek használata során.

A nyelvi kultúra fejlesztése, birtoklása megalapozza a tanulók sikeres szocializációját, hozzájárul megfelelő önbecsülésük fejlesztéséhez és biztosítja az igényes önkifejezés lehetőségét.

5. évfolyam

Célok és feladatok:

A magyar nyelv 5. évfolyamban való szerepe, hogy arra nevelje a gyerekeket, hogy bármikor, bármilyen élethelyzetben meg tudjanak szólalni, gondolataikat választékosan meg tudják fogalmazni és a közléshelyzetnek megfelelően tudják alkalmazni. Továbbá szükséges, hogy megtanulják saját anyanyelvükben a hangok és betűk sajátosságait, törvényeit, a szavak jelentésének különbözőségeit.

A nyelvi óra feladata a beszéd, a kommunikáció, a szövegértés, az anyanyelvi, az olvasási, a helyesírás készségek kialakítása. A szövegértési és szövegalkotási képesség is fontos, ugyanakkor a szókészlet és grammatika széles körű ismerete, cél ezek elsajátíttatása.

A tantárgy célja még az anyanyelvi kompetencia fejlesztése és hogy a diák képes legyen a nem nyelvi jelek értelmezésére és használatára.

Az információgyűjtés, a könyvkölcsönzés, könyvtárhasználat, az önálló ismeretszerzés, és ezek gyakorlása is feladat.

Fejlesztési követelmények:

A tantárgy segítségével a gyerekeknek meg kell tanulnia különböző szövegeket megérteni, megalkotni, saját véleményt formálni, legyen szó írott vagy olvasott szövegről. Fontos, hogy bizonyos anyanyelvi kultúrát sajátítson el, és választékos szavak használatával képes legyen gondolatait megfelelőképpen kifejezni, átadni.

A nyelvi óra feladata a beszéd, a kommunikáció, a szövegértés, az anyanyelvi, az olvasási, a helyesírás készségek fejlesztése.

A nyelvtan segítségével fejleszthető a kommunikatív kulcskompetencia, a kapcsolatteremtő-, fenntartó-, és működtető képesség, Az emberek közötti különböző viszonyok megismertetésével, gyakorlásával. Továbbá a gondolkodási kulcskompetencia a rendszerező illetve kombináló képesség.

5. évfolyam

Évi óraszám: 74

Belépő tevékenységformák:

A kommunikációs körülmények feltérképezése gyakorlása, társalgási gyakorlatok, helyesírási gyakorlatok hangokkal, betűkkel, helyes ejtési gyakorlatok. Szóelemzés, toldaléktípusok megfigyelése, a helyesírási szótár használata. A szavak jelentésének vizsgálata, csoportosítása, szóalak elemzése, hangok és szóelemek felismerése. Az írott szöveg megértése helyes forma kiválasztása, gyűjtőmunka, csoportosítás, hibakeresés és javítás.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I. Anyanyelvünk a nyelvek

Nyelvek keletkezése, anyanyelvünk a magyar nyelv, a nyelv feladata, a mondatok a beszédben és az írásban, a közlésformák és a mondatfajták, helyesírási gyakorlat

II. Kommunikáció

Kommunikáció, A beszéd és a nyelv, Nem nyelvi jelek, Részösszefoglalás, gyakorlás, A társas érintkezés, A köszönés, A megszólítás, a bemutatkozás, a beszélgetés, Témazáró dolgozatok, értékelés.

III. A hangok és a betűk

Hogyan keletkeznek a beszéd hangjai?, A magánhangzók és a mássalhangzók, A magánhangzótörvények, helyesírási gyakorlat, A mássalhangzók kapcsolódásának törvényszerűségei, A mássalhangzótörvények, A hang és a betű, A betűrend, Elválasztás, Témazáró dolgozatok, értékelés

IV. A magyar helyesírás törvényei

Kiejtés szerinti írásmód, Hagyomány elve,
Szóelemző írásmód, Egyszerűsítés elve

V. A szavak alakja és szerkezet

Egyjelentésű és többjelentésű szavak,
Ellentétes jelentésű szavak, Azonos alakú
szavak, Rokon értelmű szavak, Hanguitányzó
és hangfestő szavak, A szavak szerkezete,
Ragok, jelek, képzők, Témazáró
dolgozatok, értékelés

VI. Kommunikációtörténet

A beszéd és az írás, A szövegalkotás,
szövegszerkesztés, Az anyaggyűjtés és a
cím, A vázlat. A téma kidolgozása, Az
elbeszélés, A párbeszéd és a monológ, A
leírás, A személyleírás és a jellemzés,
Fogalmazási gyakorlatok, A mindennapi és
az iskolai élet közlésformái, A
véleménynyilvánítás, A beszámoló, A
felelet és a kiselőadás, Témazárók,
értékelés

VII. Év végi rendszerező ismétlés

A kommunikáció. Könyvtári ismeretek, A
hangok és a betűk, A szavak jelentése és
szerkezete, Az írott szöveg

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló igazodjon el a kommunikációs helyzetekben. Törekedjen az egyszerű és érthető közlésre. Legyen képes egy 200 szavas írott szöveg megértésére, információk visszakeresésére.

Tudjon egy 100 szavas magánlevelet megfogalmazni.

Képes legyen megkülönböztetni a magánhangzókat és a mássalhangzókat. Tudja megfelelően alkalmazni az elválasztás szabályait, és tudja a betűrendbe sorolást. Tudja megnevezni a helyesírási elveket, ezekre példákat mondani, vagy adott szövegben ezeket felismerni.

Tudjon legalább 10 magyar közmondást és szólást, legyen képes értelmezni őket. Legyen képes 2-3 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni.

6. évfolyam

Évi 74 óra

Célok és feladatok:

A magyar nyelv 6. évfolyamban való szerepe, hogy a gyerekek meg tudják nevezni a különböző szófajokat. Ismerjék az alapszófajokat (ige, főnév, számnév, melléknév, határozószó, névmás, igenevek-főnévi-, melléknévi-, határozói igenevek) és ezen kívül a viszonyzókat (segédige, igekötő, névelő, névutó, kötőszó) és a mondatzavakat (indulatszók, módosítószók). Tudják a szófajok mondatbeli szerepét, fel tudják azokat ismerni a mondatban, le tudják ezeket helyesen írni. Fontos, hogy tisztában legyenek a szóbeli és írásbeli szövegfajtákkal.

A nyelvi óra célja még, az anyanyelvi kompetencia kialakítása, hogy életkoruknak és a céljuknak megfelelően legyenek képesek használni anyanyelvüket. Fontos a szövegértési és szövegalkotási képességek kialakítása is egyúttal.

Fontos az irodalmi szövegek használata a szófajok tanításában, mert ez segít az érzelmi élet, az esztétikai érzék fejlesztésében, kulturális önazonosság kialakításában.

A tantárgy segítségével a gyerekeknek meg kell tanulnia különböző szövegek értelmezését, a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazását. Lényeges az aktív és passzív szókincs gazdagítása

Az ORGANIKUS PEDAGÓGIA alkalmazása a magyar irodalom és nyelvtan órákon:

A magyar irodalom és nyelvtan oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritásra, valamint a hálózatos tanítás elvére.

Alapelvek a nyelvtan tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- Az irodalom tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési követelmények

A tantárgy segítségével fejleszteni kell a gyermekek íráskészségét kreatív, játékos szókincsgyakorlatok a szóképzés lehetőségeinek felhasználásával A tanulási képesség fejlesztésénél fontos, hogy a gyerekek különböző munkaformákat ismerjenek meg, amelyek segítik őket a mélyebb tudás elsajátításában.

A vizuális készség segítségével információszerzésre, megalkotásra kell rávenni a gyereket a megfelelő motiváltság elérésével.

Belépő tevékenységformák

A szövelemzés alkalmazása a nehezebb helyesírási esetekben. Koncentráció az irodalommal. Szókincsgyakorlatok a nyelv állandóságának és változatosságának megfigyelésére. Sajtótermékekkel való megismerkedés, illetve ezek használata. (napilap, folyóirat, cikk, rovat, tartalomjegyzék). Szövegelemzés, szövegalkotás.

Változatos gyakorlatok a beszédkultúra fejlesztésére: együttműködés a társakkal beszélgetésben, vitában, feladatmegoldásban.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I. Bevezetés a szófajok fejezetébe (Ismétlés),

A nyelv rendszere, Szavak és szófajok: A főnév és az ige, A melléknév és a számnév, A névmások, Témazárók, értékelés

II. Könyvtári ismeretek,

A sajtótermékek, A sajtóirodalom fajtái, A könyvtári anyaggyűjtés módjai, Témazárók, értékelés

III. KOMMUNIKÁCIÓ

A testbeszéd, Az önkéntelen gesztusok , vizuális kommunikáció, A mindennapos kommunikációs helyzeteink, Konfliktuskezelés, A kapcsolattartás

IV. A szófajok

A szófajok kialakulása ,A nyelvek szófaji rendszere

V. Igék

Az ige jelentése, Az igékhez járuló ragok, A ragozott igealakok helyesírása, Az igemódok és az igeidők kapcsolata, A kijelentő módú igék helyesírásának gyakorlása

A felszólító módú igék helyesírásának gyakorlása, A feltételes módú igék használata, helyesírásuk gyakorlása, Az ikes igék

I. Névszók

VI. IGENEVEK

A főnév. A köznév, A tulajdonnevek helyesírása, A tulajdonnévből képzett melléknevek helyesírása, A névelő, A melléknév, A számnév, A névmások, A visszaható és a kölcsönös névmás, A birtokos névmás, A kérdő névmás, A mutató névmás, A határozatlan és az általános névmás,

VII. Határozószavak, viszonzók, indulatszavak, mondatszavak

Határozószavak, viszonzók,
indulatszavak, mondatszavak

VIII. Év végi ismétlés

Szófajok

A továbbhaladás feltételei:

A beszédhelyzet és a nyelvi szabályok megfelelő használata. A nyelvi és nem nyelvi jelek helyes használata az élőbeszédben.

Szövegben a szavak szófajának felismerése, megnevezése, a szófajok jellemzőinek, a szófajok helyesírása, helyes használatára vonatkozó szabályok ismerete és alkalmazása.

Jól olvasható írás, az írásos szöveg rendezett elhelyezése.

7. évfolyam

Célok és feladatok:

A magyar nyelv 7. évfolyamban való szerepe, hogy a gyerek megismerkedjen a mondat egységeivel, el tudja ezeket megfelelően különíteni, fel tudja ezeket ismerni a mondatban, és tudja a mondatelemzést.

Az elemzendő mondatok kiválasztásával a kulturális nevelés és a különböző stílusú szövegek megismertetése is a cél.

Lényeges, hogy a gyerek megtanulja a különféle mondatok változatos és tudatos használatát a közlési célnak és szándéknak megfelelően. A szöveg szerepével, a szövegalkotás sajátosságaival való megismerkedés, szövegelemzés. Fel kell tudnia ismerni az azonos mondatokat különböző beszédhelyzetben.

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása a magyar irodalom és nyelvtan órákon:

A magyar irodalom és nyelvtan oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritásra, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek a nyelvtan tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- Az irodalom tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési követelmények

A nyelvi óra feladata hogy a beszéd- és íráskészséget fejlessze, hogy a gyerek törekedjen és képes legyen nyelvi igényes és helyes beszédre és gondolatait megfelelőképpen rendszerezze és szóban és írásban ezt meg tudja mutatni. Az elemzési képesség fejlesztés is feladat. Ehhez szükséges az értő olvasás és az elemző készség rendszerző készség is. Összefüggések felismerése, használata és ennek a képességnek a fejlesztése.

Belépő tevékenységformák

Az egyszerű mondat részeinek és szintagmáinak biztos elemzése, értelmezése. Biztonság az egyszerű mondat központosításában, a gondolatjel, zárójel, kettőspont, pontosvessző értelmező szerepének ismerete és helyes használatuk.

A mondatfajták és kifejezőeszközök felismerése, megnevezése, helyes használatuk.

A mondatalkotáshoz kapcsolódó nyelvhelyességi ismeretek biztonságos alkalmazása. Szóösszetétel, alapszó, képzett szó, szókapcsolat megkülönböztetése

7. évfolyam

Évi óraszám: 74

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I. A kapcsolatteremtés, kommunikáció

A kommunikáció típusai, a páros és a csoportos kommunikáció, Állati kommunikáció

II. Az egyszerű mondat

Önálló mondatok; mondatok a beszédben és írott szövegekben, Az egyes szófajok szerepe a mondatban; a mondat részeinek kapcsolata, A mondat belső szerkezete; a mondat részei

III. A mondat részei (Alany, Állítmány, Tárgy)

Az igei, a névszói és a névszói-igei állítmány, Leíró és véleményt nyilvánító szövegek szerkesztése, Az alany fogalma és szófajai, A határozatlan és az általános alany, Az állítmány és az alany egyeztetése, Gyakorlás A tulajdonnevek helyesírásának ismételése, Mondatok alany és állítmány nélkül, Az iránytárgy és az eredménytárgy.

A tárgy szófajai, tárgyas és tárgyatlan igék,
Összefoglalás, Témazárók, értékelés
Gyakorlás

IV. A mondat részei (Határozók)

Ismert határozós szerkezetek áttekintése, elemzése; a határozók kifejezőeszközei, A helyhatározó, Az időhatározó, Az eszközhatározó és a társhatározó, A módhatározó és az állapothatározó, Az okhatározó és a célhatározó, A részeshatározó, Az állandó határozó, Összefoglalás, Témazárók, értékelés

V. A mondat részei (Jelzők)

A jelzők szerepe a mondatban; a jelzős szerkezetek fajtái, A minőségjelző és a mennyiségjelző, Az értelmezős szerkezet, A birtokos jelzős szerkezet, A jelzők helyesírása, Gyakorlás, Összefoglalás, Témazárók, értékelés

VI. Tanév végi ismételés

A mondat szerkezete, elemei.
Mondatelemzés, Szerkezetek a mondatban

Továbbhaladás feltételei:

Az egyszerű mondat részeinek, szintagmáinak megnevezése, elemzése. A mondatfajták biztonságos megkülönböztetése.

A tanult nyelvhelyességi és helyesírási szabályok megfelelő alkalmazása, a központosítás, a tulajdonnevek, a belőlük képzett melléknevek helyesírásának az egybe és külön írás elveinek ismerete és megfelelő alkalmazása, egy konkrét, megadott címmel írt fogalmazásban.

A Magyar helyesírási szótár önálló és tanári segítséggel való használata, megadott témával kapcsolatban.

8. évfolyam

Célok és feladatok:

A magyar nyelv 8. évfolyamban való szerepe, hogy a magyar nyelvtannal kapcsolatos teljes körű képet ismerje a tanuló és megfelelően tudja alkalmazni. Az összetett mondatoknál tudja elemezni az alá- és mellérendelő mondatokat.

Fontos hogy a tanulók megismerkedjenek az első írott emlékeinkkel és megismerjék a nyelvjárások különbözőségét, meg tanulják használni az egynyelvű szótárt értelmező szótárt. Lényeges az ismertetés, könyvajánlás, kritika műfajával való megismerkedés és gyakorlás.

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása a magyar irodalom és nyelvtan órákon:

A magyar irodalom és nyelvtan oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritás, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek a nyelvtan tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- Az irodalom tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési követelmények

A tantárgy segítségével a gyerekeknek meg kell tanulnia, összefoglalni, tömöríteni a szövegeket. Ezeket különböző gyakorlatok során kell fejleszteni. A kifejezőkészség fejlesztése is fontos hogy tudjon véleményt alkotni. Megfigyelőkészség fejlesztése, a kulturális sokszínűség és különféle szövegek kapcsán.

Lényeges az összefüggő szöveg megértési és elemzési készségének fejlesztése.

Évi óraszám: 74 (heti 2 óra)

Belépő tevékenységformák

A tömegkommunikáció néhány gyakorlati szövegműfajának megismertetése, megismerése (hír, cikk, kommentár, kritika, interjú, riport). Koncentráció a számítástechnikával (könyvtári program használata).

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I. Ismétlés. Hangok, szavak, mondatrészek	A beszédhangok képzése és felosztása, A rövid-hosszú magánhangzók és mássalhangzók helyesírása, A hangalak és jelentés kapcsolata, A szófajok, A helyesírási alapelvek, A mondatrészek
II. A kommunikáció	A kommunikáció eszközei. Az újságok fejlődése. A televíziós társaságok, A hír és a tudósítás; az interjú és a riport, a kommentár és a glossza; a hirdetés. A tömegkommunikációval kapcsolatos gyakorlatok.
III. Összetett mondatok (helyesírás)	Mellérendelt mondatok, Ellentétes, választó és kapcsolatos mondatok, Következtető és magyarázó mondatok, Alárendelő mondatok, Feltételes és hasonlító mondatok, Írásjelek az összetett mondat végén és a tagmondatok határán, Írásjelek az összetett mondat végén és a tagmondatok határán, Összefoglalás, Témazárók, Értékelés

IV. Nyelvünk élete- Állandó és változó anyanyelvünk

Anyanyelvünk eredete; a finnugor nyelvcsalád tagjai, Történelmi találkozások emlékei a magyar nyelv szókészletében, Jövevényszók, A régi magyar nyelv emlékei, A nyelvújítók harca és öröksége, A szókészlet gyarapodása

V. Szóalkotás

Alárendelő és a mellérendelő szóösszetétel, Az előtag és az utótag összefüggése: többszörös szóösszetételek. Mondatrészek kapcsolatok az alárendelő szóösszetételekben, Az összetett szavak helyesírása, Igéből képzett igék, Névszóból képzett igék, A képzett igék helyesírása, A képzett névszók helyesírása, Gyakorlás, Összefoglalás, Témazárók, Értékelés

VI. Szókincsünk rétegei

Szókincsünk rétegei

VII. Tanév végi ismétlés

Az összetett mondat szerkezete, elemei.

Továbbhaladás feltételei

Mondatani nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása szóban és írásban. Tudjon idézni szövegeket, képes legyen párbeszéd kialakítására adott témában, tudja a leírt fogalmazásban az összetett mondatok és szavak helyes használatát a központosítást a megfelelő formai követelményeknek felelően meg. Tudja eligazodni a hivatalos iratok jellemzőinek ismeretével. Ha kap könyvtári feladatot, tudjon eligazodni a könyvtári munkákban, a katalógusban.

A leíró nyelvtani ismeretek rendszerezése: hangtani, szó- és alaktani, jelentéstani, mondattani jelenségek fogalmi szintű megnevezése, elemzése egyszerűbb esetekben, a szórend és a jelentés összefüggésének fölismerése egy-egy szövegrészlet alapján. Mondattani nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása szóban és írásban. Az idézés, a párbeszéd, a központosítás helyesírása.

MAGYAR IRODALOM

1. Célok és feladatok

Az irodalom tanításának célja az iskolában az irodalmi művek által a világ, az ember, az élet kérdéseinek a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően való megismertetése. Az irodalmat tanító tanár ezt a feladatot csak korszerű irodalomtudományi ismeretek birtokában képes elvégezni. E cél érdekében feladatunk a nemzeti és az egyetemes kultúra kiemelkedő alkotásainak és alkotóinak megismertetése, olyan olvasmányok, szépirodalmi alkotások befogadása, amelyek az esztétikai és erkölcsi élménynyújtás által fejlesztik a tanulók esztétikai-erkölcsi kultúráját, személyiségét, kifejezőképességét, ízlésvilágát.

Az irodalom mint tantárgy keretében folyó nevelő-oktató munka alapvető célja a tanulók írásképességének, értő olvasásképességének megszilárdítása, a műalkotások üzenetének, esztétikumának megismertetése és elfogadtatása, az olvasás igényének felkeltése, fejlesztése és megszilárdítása.

Ez az irodalmi felkészültség négy alapvető fázison át érhető el:

Az első elem az irodalmi befogadóképesség növelése, az olvasásszeretet megszilárdulása, az olvasó ember személyiség jegyeinek kialakítása.

Második elemként az életkornak megfelelő, optimális mértékű olvasottság kialakítása áll: a magyar irodalom a népköltészettől a Halotti Beszéden át napjainkig olyan gazdagságot, folyamatosságot mutat, amely kötelez bennünket ezen értékek ismeretére, megőrzésére és továbbadására, s szerves része az egész emberiség irodalmának, a világirodalomnak.

Harmadik elemként az irodalmi készségek kialakítását nevezhetjük meg, ez magában foglalja az előadói készség, a szövegalkotói készség, a műértelmező készség és az esztétikai érzékenység kialakítását.

Végül legfontosabbként az irodalmi világkép kialakítása a negyedik elem: az irodalmi neveléssel, a tárgy adta személyiségfejlesztési lehetőségek kiaknázásával hozható létre: az irodalom járuljon hozzá egy tartalmas éntudat és korszerű magyarságtudat kialakulásához.

A diákok a katolikus iskolában megfelelő általános műveltséget szereznek, és megismerkednek a keresztény értékrenddel, a demokratikus magatartás szabályaival, a sikeres kommunikációt megalapozó eszközökkel.

Az anyanyelvi és az irodalmi nevelés szorosan összetartozó része az iskolai képzésnek. Az irodalmi képzés alapvető fejlesztési célja a kommunikációs készségek, képességek fejlesztése,

az önálló és interaktív tevékenységek kialakítása, fejlesztése, az alapvető irodalmi- szakmai ismeretek elsajátítása is, azok alkalmazására, értelmezésére való képesség kialakítás, az irodalomhoz és a művészetekhez való pozitív viszonyulás megteremtése.

Az egyetemes keresztény erkölcsi-etikai és esztétikai értékek mentén – korukhoz képest – alakítsák saját értékrendjüket, egyéni ízlésüket. Legyenek képesek a saját és keresztény értékek között megfelelő egyensúlyt teremteni, véleményüket, bírálatukat ezek összhangjában alakítsák ki.

Alapvető cél az is, hogy azVIII. anyanyelvi és irodalmi nevelés során a tanulók képesek legyenek szakmai tudásuk, ismereteik vissza-és átadására, bizonyos szövegtípusok, műfajok alkotására. Szóbeli és írásbeli fogalmazásukat egyfajta „szakmai igényesség” , szabatosság, stílusosság, a kommunikációs követelményeknek való megfelelés, nyelvi helyesség jellemezze. A fenti célokon túl az irodalmi nevelés feladata az olvasási kedv felkeltése, az irodalomnak mint művészetnek, mint az emberi kommunikáció sajátos formájának a megszerettetése, közlésformáinak, kifejezési módjainak a megismertetése. Az irodalmi művek olvasása, az értelmezés művészetének gyakorlása képessé teszi a tanulókat az esztétikai, morális és kulturális értékek, a kánon megismerésére, létrejöttük folyamatának reflektálására és a róluk szóló diskurzusba való bekapcsolódásra. Kritikai érzéket fejleszt ki, nagy szerepe van az érzelmi élet finomodásában, az empátia fejlődésében, segít megérteni az emberi, társadalmi problémákat, tudatosabbá teszi az egyén önmagához és környezetéhez való viszonyát. Lehetőséget teremt az ön-és emberismeret, a képzelet, a kreativitás és a kritikai gondolkodás fejlesztésére, miközben a tanulók megismerik a sokoldalú és sokjelentésű hagyomány fogalmát, a nyelvi és művészi konvenciót. Mindezekben szoros szálak fűzik a Művészetek és az Ember és társadalom, az Élő idegen nyelv és az Informatika műveltségi területek tartalmához és céljaihoz. (Megjegyzés: a kisebbségi iskolákban a diákok a nemzetiségi anyanyelvet és irodalmat tanulják külön program szerint.)

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása a magyar irodalom és nyelvtan órákon:

A magyar irodalom és nyelvtan oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritásra, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek az irodalom tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.

- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.

- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.

- Az irodalom tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési követelmények:

Az irodalmi befogadóképesség növelése révén az olvasásszeretet megszilárdítása, illetve az életkornak megfelelő, színvonalas irodalmi szemelvényanyagon alapuló olvasottság kialakítása.

A szépirodalmi alkotások befogadásához szükséges irodalomelméleti (poétikai, stilisztikai, verstani, esztétikai) ismeretek megtanítása, használatuk, alkalmazásuk elsajátíttatása, a már kialakított irodalmi képességek és készségek szinten tartása és továbbfejlesztése, továbbá a műértés és műértelmezés képességének kialakítása és megszilárdítása: műelemző eljárások megismerése és alkalmazása, az esztétikai értékítélet és az ízlés formálása, az önálló műelemzés képességének kialakítása a cél.

Az irodalomtörténet főbb csomópontjainak megismerése, a legfontosabb szellemi áramlatok, stíluskorszakok mibenlétének megvilágítása, az irodalomtörténeti tájékozódás kialakítása és megszilárdítása,

az önálló irodalmi tájékozódás, a szakkönyvek, szótárak, lexikonok, a könyvtár alkalmazásának megalapozása, majd igényé tétele,

A tantárgyi koncentráció, a tantárgyközi kapcsolatok felhasználása az irodalmi nevelésben: anyanyelv, történelem, művészeti tárgyak, hittan, informatika, ennek keretén belül ismerkedés különböző információhordozókkal (pl.: vizuális, audiovizuális, elektronikus: internet, CD-ROM).

Irodalmi nevelés, amelynek célja a személyiségformálás: az életminőséget is alakító műveltség az egészséges emberi személyiség szerves része: a műalkotások üzenetének megértése, átélése gyakran katartikus élményt jelent, s ezáltal kihat más fontos területekre is (erkölcs, hazaszeretet, családi élet, környezet stb.).

5. évfolyam

Évi óraszám: 72

Belépő tevékenységformák

Frontális témakifejtés: szülők, család. Kiscsoportos vita: kíváncsiság, tudásvágy. Szituációs játék: átváltozások, felnőtté válás. Teljes mondat és kulcsszó válogatásával: vitakultúra. Saját vélemény megfogalmazása és megvédése a témának és beszédhelyzetnek megfelelően, mások véleményének meghallgatása és megértése.

Vázlatkészítés vitához: családfa. Kiselőadás készítése: ars poetica. A szövegben kifejtett információk visszakeresése. Különböző szövegek néma és hangos olvasása, ismert tartalmú szövegek értelmező hangos olvasása. Költői képek és alakzatok felismerése és értelmezése.

Képesség szövegek műfai különbségének érzékelésére.

Személyes és olvasmányélmények megfogalmazása a rövidebb leírás, elbeszélés, jellemzés műfajában.

Az anyaggyűjtés és – elrendezés alapjainak megismerése, anyaggyűjtés lexikonokból, kézikönyvekből, tanári irányítással, csoportosan és önállóan. Memoriterek szöveghű ismerete.

Hallott szöveg rövid szóbeli összefoglalása. Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek elkülönítése és gyakorlása (könyvkölcsönzés, a könyvtárhasználat alapjai). Az önálló ismeretszerzés gyakorlása (pl. könyvek keresése megadott témához, egyénileg, csoportosan).

Változatos ritmikai, zenei formálású lírai művek közös és önálló olvasása.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I. Ismerkedés

Felmérő: olvasás, az írott szöveg megértése

II. Mesevilág

Népmese és műmese összehasonlítása, A csillagszemű juhász, Grimm testvérek: Holle anyó, LA Fontaine: A róka meg a gólya, Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi, A kakas és pipe

III. Petőfi Sándor: János vitéz

Petőfi Sándor: János vitéz 1-27 fejezet

IV. Szülőföld

Petőfi: Az alföld, Szülőföldem, Szabó Lőrinc. Balassagyarmat, Petőfi Úti levelek, Kosztolányi Édes Anna

V. Család barátság

A tékozló fiú története, Daidalosz és Ikarosz története, Petőfi: István öcsémhez, Kiss Ottó : Csillagszedő Márió, Varró Dániel: Hat jó játék kisbabáknak
Szabó T. Anna: Hóhullásban, Mark Twain: Tom Sawyer kalandjai

VI. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

VII. Év végi összefoglalás, rendszerezés

A továbbhaladás feltételei:

Évente 15-20 szerzői ív terjedelmű irodalmi (esztétikailag és poétikailag szervezett) szöveg értő olvasása. Tudja az olvasottak cselekményét követni, arról folyamatosan szóban és írásban beszámolni. Ismerje a műnemek közül: epika: mese, monda, rege, mítosz, legenda, fabula, példázat elbeszélő költemény, novella (elbeszélés), regény; líra: dal, tájleírás, életkép és költői levél. Szabadon, természetesen, a műnek megfelelően mondjon el előszóban verseket. A szereplők magatartásának, cselekedeteinek értékelésével, tartalmi támpontok keresésével tudja a szereplőket jellemezni, cselekedeteiket, magatartásuk emberi és keresztény értékeit felfedezni. Ismerje az irodalmi művek jegyei közül a vers és a próza alapvető jellemzőit, a rímet, a ritmust, a hangsúlyos verselést, az epikai művek alapszerkezetét.

Ismerje a költői eszközök közül a költői jelzőt, a hasonlatot, a megszemélyesítést és a metaforát. Szövegalkotási képessége jusson olyan szintre, hogy tudjon vázlatot készíteni, elbeszélést és leírást készíteni az olvasott művek felhasználásával és hétköznapi témában, tudjon levelet írni elbeszélő-leíró műfajban. Évfolyamonként három dolgozat írása.

Memoriterként tanulja meg a következő műveket (ill. részleteit):

Egy rövid részlet a Bibliából; 5-10 szólás és közmondás, 2-3 népdal, egy részlet Arany Rege a csodaszarvasról c. művéből, Petőfi Sándor: István öcsémhez; egy tájleíró vers; Arany János: Családi kör; Kányádi Sándor egy verse; részleteket a János vitézből, 15-20 sornyi terjedelmű szöveget prózai művekből.

6. évfolyam

Évi óraszám: 72

Belépő tevékenységformák

Folyamatos, hangos és néma olvasási képesség és szövegértés bizonyítása kérdésekre adandó válaszokkal, szóbeli beszámolóval a művek értelmes felolvasásával. A szóhasználat, a kiejtés, a testbeszéd összehangolása különféle beszédhelyzetekben. A ballada műfaji sajátosságainak lírai, epikai, drámai vonások balladai homály – ismerete és felismerése. Saját vélemény megfogalmazása és megvédése egy-egy érv említésével a témának és a beszédhelyzetnek megfelelően. Memoriterek szöveghű előadása, különféle dramatikus formák kipróbálása (például bábjáték, némajáték, helyzetgyakorlat). A szó szerinti jelentésen túli lehetséges

jelentések létezésének megtapasztalása, megértésük gyakorlása. Ismerkedés a szövegértési technikák alapjaival. Tapasztalatgyűjtés különböző információhordozók működéséről, használatáról. A versszak és nagyobb szerkezeti egységek viszonyának megértése. Az idő és a tér egyértelműen megjelölt azonosítása. Annak megállapítása, hogy ki beszél el, és kinek a szemével látjuk a történetet. Az új szóbeliség, az elektronikus kommunikáció és tömegkommunikáció néhány új formájának megfigyelése. A saját kultúra sokrétű ismeretén nyugvó képesség a különbözőség felismerésére és megértésére. A nem saját álláspont megjelenítésének, átélésének képessége, az empátia fontosságának átélése a közösség életében.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I.	Ismerkedés, bevezetés	Szövegértési feladat és hangos olvasás felmérés
II.	Mondák Balladák	II. NOVELLÁK, REGÉNYRÉSZLETEK
III.	ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNYEK	I. ÉV VÉGI ÖSSZEFOGLALÁS
IV.	Arany János: Toldi	A fehér ló mondája, Beckó vára, Kőműves Kelemen, Arany János: A walesi bárdok,
V.	Versek	Vörösmarty Mihály: Szép Ilonka. , Fazekas Mihály: Lúdas Matyi,
I.	GÁRDONYI GÉZA: EGRI CSILLAGOK	Arany János: Toldi 1-12 fejezet Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez, Csokonai Vitéz Mihály: Zsugori uram, Petőfi Sándor: A négyökrös szekér,

Szemelvények a magyar líra különféle műfajú alkotásaiból. A fenti műveken és szerzőiken túl ajánlott más szerzők: Babits, Radnóti, Tóth Árpád, Szabó Lőrinc, Nemes Nagy Ágnes, Weöres Sándor ...

Lázár Ervin: A tolvaj, Békés Pál: Az ólomkatona, Nógrádi Gábor: Gyerekrablás a Palánk utcában

A továbbhaladás feltételei

Különböző témájú és műfajú szövegek értő olvasása, értelmes felolvasása. Jól olvasható írás, az írásos szöveg rendezett elhelyezése. Olvasmánytartalmak összefüggő ismertetése az időrend, az ok- okozati összefüggések bemutatásával, a műfaj és a téma megállapítása. Rövid, tárgyyszerű beszámoló a feldolgozott művekről: szerző, cím, téma, műfaj.

Az epikai művekről néhány fontos adat megnevezése: a helyzet, a helyszín, a szereplők, a főhős életútjának állomásai, a cselekmény menete; az epikus művekhez kapcsolódó fogalmak közül az epizód, a konfliktus, a motívum, a nézőpont és a cselekményszál ismerete.

A lírai művek formanyelvének (időmértékes verselés, hexameter, metonímia, allegória, alliteráció) ismerete és felismerése. Elbeszélés, leírás, jellemzés készítése megadott témáról különféle stilisztikai eszközök felhasználásával; a különböző műfajú szövegek feleljenek meg a stílusbeli és formai követelményeknek. Ismerje a műnemek közül: epika: történelmi regény, levél; líra: ballada, elégia, óda, epigramma, helyzetdal, szatíra. Legyen képes a népköltészet formagazdagságával kifejezőképességét gyarapítani. Tudjon különbséget tenni a különféle nyelvi megnyilvánulások között: ismerje fel a szépirodalmi szöveg legfőbb jellemzőit.

Monológot szövegalkotásban, tudjon egyszerűbb témákban riportot, interjút készíteni.

Az irodalmi olvasmányokhoz, egyéb tanulmányokhoz kapcsolódó információk gyűjtése a könyvtárban, az adatok elrendezése és feljegyzése. Jártasság a korosztály számára készült lexikonokhasználatában. Évfolyamonként három dolgozat írása.

A memoriterként tanulja meg a következő műveket (ill. részleteit):

6. o.: egy ballada, 15-20 sor legendákból, Arany: Toldi (Előhang + részletek) Janus Pannonius: Pannónia dicsérete, Zrínyi: Nem írom pennával, Arany történelmi témájú lírájából egy mű,

7. évfolyam

Évióraszám: 74

Belépő tevékenységek

Érvelés, saját vélemény megfogalmazása olvasmányról. Lírai műfajok felismerése (létösszegzés, elégia, óda, allegória stb.). A lírai formanyelv változásának vizsgálata (szókincs, a képiség eszközei). A szónoki beszéd jellemzői. Törekvés a nyelvileg igényes és helyes beszédre. Udvarias együttműködés felnőttekkel és kortársakkal. Memoriterek szövegű tolmácsolása kifejező szövegmondással, megjelenítéssel. A szövegben ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetésének és megértésének gyakorlása. Irodalmi, ismeretterjesztő és publicisztikai szövegek önálló olvasása és megértése. A különböző információhordozókról gyűjtött ismeretek elrendezése, a kitűzött célnak megfelelő felhasználása. Jegyzetkészítés tanári irányítással. Elbeszélő művek önálló olvasása és feldolgozása. Törekvés az idő- és térmegjelölések értelmezésére; az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérés érzékelése. Drámai művek és dialógusok közös és önálló olvasása és feldolgozása. Az önálló műbefogadás mind teljesebb és gyakoribb élménye.

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása a magyar irodalom és nyelvtan órákon:

A magyar irodalom és nyelvtan oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritás, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek az irodalom tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- Az irodalom tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

TÉMAKÖRÖK

I. A magyar romantika irodalmából

II. Lírai műfajok

III. Regényrészletek

IV. Jókai Mór: A kőszívű ember fiai

V. Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője

VI. Kisepikai alkotások

VII. Molière: A fősvény

VIII. Év végi összefoglalás

TARTALMAK

– Kölcsey Ferenc: Himnusz, Kölcsey Ferenc: Huszt, Kölcsey Ferenc: Parainesis Kölcsey Kálmánhoz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Vörösmarty Mihály: Ábránd, Petőfi Sándor: A borozó, Petőfi Sándor: A XIX. század költő, Petőfi Sándor: Szeptember végén, Petőfi Sándor: Nemzeti dal, Arany János: Epilogus

Lírai alkotások a magyar irodalom különféle korszakaiból műfaji csoportok szerint

Szövegértés fejlesztése, felvételi feladatok gyakorlása, Vajda János: Nádas tavon, Ady Endre: Emlékezés egy nyár, József Attila: Mikor az utcán átment a kedves, Radnóti Miklós: Tétova óda,

Választható

Jókai Mór: A kőszívű ember fiai

Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője

Kisepikai alkotások

Molière: A fősvény

Év végi összefoglalás

Továbbhaladás feltételei:

Részvétel a közéleti kommunikáció iskolai helyzeteinek különféle formáiban felszólalás, hozzászólás formájában. A mindennapi élet problémáiról, olvasmányokról a saját vélemény megfogalmazása az érvelés szabályait követve. A megértést biztosító hangos és néma olvasás, szövegű folyamatos felolvasás, szövegmondás. Rendezett, egyéni íráskép.

Különféle műfajú és rendeltetésű (szépirodalmi, ismeretterjesztő, értekező) szövegek szerkezetének és jelentésének bemutatása.

Epikus olvasmányok, olvasott, látott drámai alkotások szerkezeti elemeinek elkülönítése, a fő- és mellékszereplők jellemzése. A szépirodalmi művekben megjelenő, helyzetek és jellemek, érzelmek és gondolatok összefüggéseinek bemutatása szóban és írásban.

A lírai formanyelv (ritmus, rím, hangzás, képiség) stíluseszközeinek felismerése, szakszerű megnevezése. Vázlat készítése szóbeli megnyilatkozáshoz, cselekmény vázlat írása.

Évente 25-35 szerzői ív terjedelmű irodalmi szöveg értő olvasása.

A következő fogalmak ismerete: anekdota, himnusz, lírai szerkezet, értekező próza, vígjáték, színmű, jelenet, felvonás, díszlet, jelmez, rendezői utasítás, komikum, helyzetkomikum, jellemkomikum, paródia, pentameter, disztichon, versláb: jambus, trocheus, spondeus, daktilus, anapestus.

Évfolyamonként három dolgozat írása.

Memoriter:

7. évf.:

Kölcsey: Himnusz, Huszt,

Vörösmarty: Szózat,

Petőfi: Befordultam..., A XIX. sz. költői, Szeptember végén, Nemzeti dal,

Arany: A walesi bárdok, V. László, 20-25 sor epikai műből.

8. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra

Belépő tevékenységek:

A szöveg tartalmát és a beszélő szándékát tükröző kiejtés mód eszközeinek alkalmazása. A látottak és feltételezések tudatos, nyelvi megkülönböztetése. Aktív és passzív szókinccs gazdagítása önálló munkával. Szöveg és kép összjátékának, viszonyának megfigyelése. Elemi gyakorlottság az információ felhasználásában, a források megjelölésében. A kompozíciós egység és a versszakok viszonyának felismerése. Figyelem a kortársi kapcsolatokra, az irodalom és más művészeti ágak közötti összefüggésekre. Az irodalmi művekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének felfogása, értelmezése és megvitatása. Színházi művekről összefoglalás készítése, elmondása. Vizsgálódás a népszerű irodalom műfajaiban: lektűr, ponyva. A tanult művek elhelyezése a korban, néhány fontos részlet földézés az alkotók életrajzából. A kulturális sokszínűség, mint közösségépítő erő megfigyelése különféle szövegekben.

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása a magyar irodalom és nyelvtan órákon:

A magyar irodalom és nyelvtan oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritás, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek az irodalom tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- Az irodalom tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Olvasmányok

a XX. század magyar irodalmából

Ady Endre: Góg és Magóg fia..., Dózsa György unokája, Fölszállott a páva, A Hortobágy poétája, Őrizem a szemed, két istenes vers,

Móricz Zsigmond: Hét krajcár, Légy jó mindhalálig;

Kosztolányi Dezső: A szegény kisgyermek panaszai (részletek);

Babits Mihály: Itália, Ádáz kutyám;

Tóth Árpád: Körúti hajnal,

Juhász Gyula: Tápai Krisztus, Milyen volt, Tiszai csönd;

Karinthy Frigyes: Lógok a szeren,

József Attila: Istenem, Szegény ember balladája, Anyám, Hazám;

Radnóti Miklós: Nem tudhatom, Töredék; Válogatás az Istenkeresés a szépirodalomban c. kötetből;

Pilinszky János: A nap születése, KZ-oratórium (részlet);

Sántha Ferenc: Sokan voltunk,

Tamási Áron: Ábel a rengetegben.

Napjaink magyar irodalma

Válogatás az anyaországi és a határon túli magyar irodalomból: lírai és epikai alkotások.

Világirodalom a XX. században

Hemingway: Az öreg halász és a tenger.

A dráma:

Shakespeare: Rómeó és Júlia vagy Szigligeti Ede: Liliomfi.

Színház- és filmművészet

Az olvasott dráma színpadi előadása, filmes megjelenítése, vagy olvasott regény és filmváltozata (Tamási Áron: Ábel...).

Továbbhaladás feltételei:

A szöveg értő befogadását biztosító olvasás, különféle műfajú szövegek kifejező felolvasása, elmondása.

A tanulmányokhoz szükséges eszközszintű íráskészség, jól olvasható, esztétikus írás. A feldolgozott művekről, olvasmányélményekről, színházi előadásról összefoglalás készítése a témának, a kommunikációs alkalomnak megfelelő stílusban felelet vagy rövid írásos beszámoló formájában. A megismert műfajok stíluseszközeinek megnevezése tárgyyszerűen a tanult szakkifejezésekkel, jellemzésük példákkal. Az olvasott művekben megjelenített emberi problémák bemutatása, önálló véleménynyilvánítással. Ismeretek a magyar irodalom nagyobb korszakairól (reformkor, a 20. század első és második fele), néhány alkotó portréja, az olvasott művek elhelyezése a korban. A népszerű irodalom néhány gyakori műfajának ismerete, hatáskeltő eszközeik jellemzése. Tájékozottság és ítéletalkotás az alapvető tömegkommunikációs műfajokban, a média szerepének és hatásának felismerése.

Évente 25-35 szerzői ív terjedelmű irodalmi szöveg értő olvasása.

A következő fogalmak ismerete: lektűr, ponyva, epikai szerkezet, drámai szerkezet, monológ, dialógus, tragédia, satíra, fantasztikum, szimbólum.

Évfolyamonként három dolgozat írása.

Memoriter:

Ady: Góg és Magóg, Föl-földobott kő, egy istenes verse;

Juhász Gyula: Tápai Krisztus, Milyen volt;

József Attila: Istenem, Anyám + még egy-két vers;

Radnóti: Nem tudhatom;

Pilinszky egy verse; 15-20 sor az olvasott drámából; 25-30 sor prózai szövegből.

TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOMISMERET

5-8. évfolyam

Célok és feladatok:

A történelem tanításának célja, annak a történelmi műveltségnek az elsajátítása, amely közös kommunikációs alapot és a kölcsönös megértés lehetőségét biztosítja a szűkebb és tágabb közösségek számára.

A történelem minden társadalom kollektív emlékezete. A múlt megismerése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az ember eligazodjon saját világában. Az egyik legfontosabb cél a történelmi szemlélet kialakítása és fejlesztése. Olyan történelem szemléletet kell adni, kiformálni a tanulóknak, hogy hazánk és nemzetünk történelmi múltját, az emberiség történelme részeként és folyamatában értsék, ismerjék. Világosan lássák, kultúránk az antik, klasszikus és zsidó-keresztény forrásokból táplálkozó, alapjaiban humanista európai kultúra része.

Ehhez nemzeti önismeretre és jogosan büszke nemzeti öntudatra is szükség van. Meg kell érteniük tanítványainknak azt is, hogy az emberiség legnagyobb vívmánya a demokrácia és az emberi jog, amivel élni is meg kell tanulni.

Az általános iskolai történelemoktatásnak nem feladata a múlt teljességre törekvő bemutatása. A történelmi folyamatok megismerése, megértése alapozza meg a történelmi tudat kialakulását, annak megértését, hogy a jelen nagymértékben a múlt eseményeinek eredménye, másrészt, hogy a mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára. A folyamatosság mellett a folytonos változás alakította, alakítja az emberiség történelmét. Ismerjék fel, hogy az értékek megőrzésének nagy szerepe van a társadalomban, de azt is, hogy a jelen társadalmi és gazdasági kihívásainak is meg kell felelni.

A történelem tanításánál fontos, a tárgyi tudás, de a ismeretek és a képességfejlesztés egyensúlyára kell törekedni. A történelem oktatás feladata az ismeretátadás és képességfejlesztés mellett teret adni a nevelési célok megvalósításának. Az események, történelmi személyek életének ismertetése alkalmat ad az emberi társadalom sokszínűségének, egymásra hatásának bemutatására, az egyetemes és európai kultúra értékeinek megismertetésre. A történelmi múlttal való találkozás és a történelemből fakadó tanulságok feldolgozása a tanulók számára személyes élmény legyen, mert így segíti legjobban személyiségük formálását. A múlt felidézése, a képesség fejlesztés akkor lehet eredményes, ha sikerül felkelteni az

érdeklődést a történelem iránt, ha megfelelően tudunk igazodni az 5-8. évfolyamok életkori sajátosságaihoz.

Fejlesztési feladatok

A történelem tanítása során számos olyan terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: anyanyelvi kommunikáció, kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményező képesség, problémamegoldás, kockázatértékelés, döntéshozatal az érzelmek kezelése. Az IST-n keresztül ismeretszerzés, a hatékony, önálló tanulásban. Az állampolgári kompetencia tegye képessé az egyént, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúráról és demokráciáról kialakult tudást felhasználva aktívan vegyen részt a közügyekben felnőtt korában.

A történelem és állampolgári ismeretek elsődleges fejlesztési területe az ismeretszerzési és feldolgozási képességek kialakítása. Képesek legyenek ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek, képek, diagramok közvetlen megfigyeléséből, hallott és olvasott szövegekből, filmekből, a tömegkommunikációs eszközökből. Információ gyűjtése adott témához iskolai könyvtárban, múzeumokban, médiatárban, interneten. Segédkönyvek, lexikonok, atlaszok használata. Rajzos vázlat készítése, modellek, makettek, tárgymásolatok készítése, hagyományos kézműves technikával. Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelése. Beszélgetés és vita egy-egy emberismereti, társadalmi, történelmi témáról. Mások véleményének meghallgatása, kérdések önálló meghallgatása a témával kapcsolatban. A lényeg kiemelése hallott és írott szövegből. Kulcsszavak, kulcsmondatok keresése. Önálló vélemény, érvek és ellenérvek megfogalmazása társadalmi, történelmi eseményekről, jelenségekről, személyekről.

Legyenek képesek megkülönböztetni a mítoszt a valóságtól, a tényt a véleménytől. Történelmi jelenetek elbeszélése, eljátszása. Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése. A különbségek és a társadalmi változások a fejlődés nyomon követése egy-egy társadalmi, történelmi jelenség kapcsán. Megfelelő tárgyi tudással, történelmi szemlélettel, tapasztalattal s a kulcskompetenciák gyakorlásával tanulóink a jelen korban s a jövőben, mint magyar és EU polgárok képesek lesznek pozitív életcéljaik megvalósítására.

5. évfolyam

Évi óraszám: 72

Célok és feladatok

A gyerekek az 5. évfolyamon először tanulnak történelmet módszeresen. Ezért fontos, hogy elsajátítsák az időben és térben való tájékozódás alapjait, ismerjék meg a történelmi források gyűjtőhelyeit (könyvtár, múzeum, képtár, levéltár, internet). A görög és a római történelemben a tanulók fedezzék fel az időbeli párhuzamokat, tanulják meg a történelmi térképek használatát, összevetését a földrajzi térképekkel. Az események, személyek és tárgyi kultúra korjellemző darabjainak (Pl.: épületek, fegyverek, használati eszközök) időbeli elhelyezését.

A gazdasági ágazatok (földművelés, állattenyésztés, kereskedelem, városok fejlődése) bemutatása, jellemzése.

A vallások, elsősorban a keresztény, ezen belül a római katolikus egyház a zsidó vallás és az iszlám kultúra területén történtek megismerése. A keresztény és világvallások hasonlóságait, különbségeit, társadalmi, politikai és kulturális hatásait nem elméletben, hanem konkrétumokon keresztül mutassuk be.

Fontos a történetek, személyek elemzése a képszerű megjelenítés, véleményalkotás. Ismerje a magyarság eredetét, útját a Kárpát-medencéig.

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása történelem órákon:

A történelem oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritás, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek történelem tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- A történelem tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési követelmények

Képi információk gyűjtése és feldolgozása tanári segítséggel, tankönyvből és más forrásokból. Képek jellemző vonásainak kiemelése, rendszerezése. A könyvtár használata információgyűjtésre történelmi személyiségekről, eseményekről. Történelmi lelet és rekonstrukció összehasonlítása, felismerése. Párhuzamok keresése az események, életmód és mai életünk között.

Történelmi események időrendbe állítása. Az őskor és ókor megkülönböztetése a Kr.e. és Kr. u. illetve évtized, évszázad, évezred fogalmak megértése és gyakorlása. Évszámok ismerete. A történelmi térkép használata, térképolvasás, a megismert térképjelek segítségével. Az események helyszíneinek felismerése megnevezése.

Belépő tevékenységformák

Információk feldolgozása tanári segítséggel. Egyszerű írásos források, szövegek megértése, értelmezése tanári segítséggel és önállóan. Történetek mesei és valóságos elemeinek megkülönböztetése segítséggel és önállóan. Kérdések megfogalmazása. Egy-egy történelmi témáról.

A megismert történelmi fogalmak alkalmazása előbeszédben. Írásban önálló szöveg elkészítése megadott kulcsszavak segítségével. Történelmi szituációk eljátszása, megjelenítése. Rajz, modellkészítése történelmi eseményekről, helyszínről, élethelyzetekről.

A történelmi térkép használatának megismerése, gyakorlása csoportosan és egyénileg. Időszalag készítése. Múzeumlátogatás.

TÉMAKÖRÖK

I. Az őskor története, Az ókori Kelet történetéből

II. Az ókori görögök életéből

TARTALMAK

A történelem forrásai. Az időmérés és az időszámítás. Az ember születése. A gyűjtögető, halászó, vadászó ember. A földművelő és az állattenyésztő ember. Az első mesterségek és a csere kialakulása. Varázslat és művészet. Lakóhelyünk régészeti és néprajzi emlékei. Múzeumlátogatás.

Időszámítás. Mezopotámia, Egyiptom, “a Nílus ajándéka”. A rejtélyes piramisok. Az írás kialakulása. Az ókori India, Kína. Mítoszok, mondák az ókori Keletről. A Közel-Kelet népei. Az Ószövetség népe. A Biblia, bibliai tájak, az ókori Izrael. Könyvtár használata, látogatása

A görög táj. Történetek, mondavilág. Görög istenek, városállamok, Athén és Spárta. Olimpiai játékok

Hősök és csaták. Athén Periklész korában. Az athéni népgyűlés. görög mesterek és művészek. Történetek Nagy Sándorról. A család és a gyermek az ókori Hellaszban. Az ókori világ csodái. Tájékozódás a levéltárban.

III. Az ókori Róma évszázadai

Mondák Róma alapításáról. A köztársaság születése. Hadvezérek és csaták: a pun háborúk történetéből. Szabadok és rabszolgák. A császárság születése. Történetek Augustusról. A Római Birodalom. Hétköznapiak és ünnepek Rómában. A rómaiak Magyarországon területén. A népvándorlás viharában. A kereszténység születése. Történetek Jézus életéről. A kereszténység fő tanításai. Róma, az „Örök Város”. Történelmi emlékeink a szabadban-vallási emlékek, templomok, kápolnák, épületek, szobrok, emléktáblák lakóhelyünkön

IV. Képek a középkori Európa életéből

Nagy Károly birodalma és az arab hódítás. Vallás és birodalom: az iszlám. Egyházszakadás: a Római Katolikus Egyház, Görög Ortodox Egyház – a középkori egyház. A kolostorok és lakóik. A középkori várak. A lovagi élet. A középkori városok. A középkori ember műveltsége.

V. A magyar történelem kezdetei, Magyarország az Árpádok idején

A Kárpát-medence a honfoglalás előtt. A magyar nép eredete: mondák és valóság. Az őshazák és a magyarok vándorlása. Társadalom és hitvilág. A honfoglalás. Honfoglalás kori emlékek lakóhelyünkön, múzeumlátogatás. Letelepedés – kalandozó hadjáratok. Az államalapítás: Géza fejedelem, és Szent István állama. A keresztény állam megszilárdítása. Szent László és Könyves Kálmán. Trónviszályok, pogányházadások. Hanyatló királyi hatalom. Gazdaság és

társadalom a 12. században, az
aranybullák. IV. Béla és a tatárjárás, az
újjáépítés. Árpád-kori emlékeink a mai
Magyarországon - kultúra az Árpádkorban

A tanuló értékelése mérése

Önálló szóbeli felelet, félévente legalább egy házi dolgozat, esszé vagy kiselőadás elkészítése. Félévente legalább két témazáró feladatlap írása.

A továbbhaladás feltételei

Tudjon különbséget tenni a történelem forrásai közt. Legyen képes elválasztani a mitologikus elemeket a valóságtól. Tudjon történeteket elmondani tanult fogalmak alkalmazásával. Írásban szöveget alkotni a kulcsszavak segítségével. Ismerje az időszámítás elemeit. Ismerje, hogy az egyes eseményekhez milyen nevek, helyszínek kapcsolhatók, ezeket képes legyen a térképen is megmutatni.

6. évfolyam

Évi óraszám: 74

Célok és feladatok

Ezen az évfolyamon a tanulók ismerjék meg a segédtudományok világát: címertan, pecséttan, zászlótan, családtörténet. Itt a magyar történelemnek kell hangsúlyosabbnak lennie, de a magyar és egyetemes történelem párhuzamos szemléletének gyakoroltatása, ismerete a kiemelt cél.

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása történelem órákon:

A történelem oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus módszerét. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritásra, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek történelem tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- A történelem tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési feladatok

Építészeti tárgyi emlékek jellemzőinek bemutatása emlékezetből. Összefüggő élőbeszéd gyakoroltatása megadott történelmi témáról, az újonnan megismert fogalmak felhasználásával. Életképek összeállítása, előzetes kutatómunka alapján, segítséggel. Kérdések megfogalmazása korabeli írásos forrásokból, tanári segítséggel. Érvek és ellenérvek, alternatívák szembeállítása a történelemben tanári segítséggel. Tájékozódás térben és időben.

Belépő tevékenységi formák

Kiselőadás tartása egy-egy könnyebben feldolgozható történelmi eseményről, történelmi személy életrajzáról, önállóan.

Korabeli építészeti és tárgyi emlékek megfigyelése a lakóhelyen, múzeumokban. Képi információk közti összefüggések felismerése, rendszerezése. Filmélmények, oktatófilmek elemzése tanári segítséggel. A korosztálynak készült történelmi tárgyú lexikonok, enciklopédiák, ismeretterjesztő könyvek használata. Korabeli írásos források olvasása és értelmezése segítséggel. Korabeli használati tárgyak, leletek funkcióinak megismerése. Személyiségek, események fogalmak összekapcsolása. Írásban önálló szöveg készítése: címer, oklevél, zászló. Képek gyűjtése templomokról, kolostorokról.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I. Virágzó középkor Magyarországon

Károly Róbert és Nagy Lajos, a lovagkirály. A királyi hatalom válsága és megszilárdulása. Gazdaság és társadalom a 14. században. A magyarországi városok fejlődése a középkorban. Hunyadi János a törökverő. Mátyás király uralkodása. A középkori magyar állam bukása. Az ország három részre szakadása: Mohács, Buda elfoglalása.

II. Európa és a világ a kora újkorban

Felfedezők és hódítók. Amerika őslakói: az indiánok. A világkereskedelem kialakulása. Új államforma. Németalföld, Anglia. A vallás megújulása. A reformáció. Luther és Kálvin. A katolikus megújulás. A reformáció és a katolikus megújulás emlékei lakóhelyünkön. XIV. Lajos Franciaországa, I. Péter Oroszországa. Az angol polgári forradalom 1640.. Kultúra és tudományok az újkor kezdetén.

III. Magyarország a kora újkorban

A királyi Magyarország, a hódoltság területe. A várháborúk hősei. Az önálló Erdély kialakulása és aranykora. A Habsburg-ellenes harcok élén: Bocskai, Bethlen és a Rákócziak. A három részre szakadt ország élete, a reformáció és katolikus megújulás kulturális hatása. A török kiűzése és Buda visszafoglalása. II. Rákóczi Ferenc szabadságharca.

IV. A polgári átalakulás kora

Eszmék, személyiségek és események a felvilágosodás és a francia forradalom korából. Az Amerikai Egyesült Államok megalakulása. Napóleoni háborúk története. Az ipari forradalom és társadalmi következményei. A közlekedés forradalma. Új polgári eszmék születése a XIX. századi Európában.

V. Képek a XVIII. századi

Magyarországról. A polgárosodás kezdetei Magyarországon

Magyarország Mária Terézia és II. József uralkodása idején. A soknemzetiségű Magyarország. A francia forradalom és a napóleoni háborúk hatása Magyarországon. A rendi országgyűlések Pozsonyban. A magyar nyelv ügye. Széchenyi István és Kossuth Lajos reformprogramjai. Wesselényi, Deák jelentősége. Életképek a reformkori Magyarországon. A pesti forradalom. Az áprilisi törvények. Az első független magyar kormány megalakulása. A szabadságharc története. Nemzeti jelképeink újjászületése. A magyar honvédség megalakulása. A szabadságharc és Európa. A művészeti alkotás, mint történelmi forrás.

Továbbhaladás feltételei

Tudjon a tanuló információt gyűjteni az adott történelmi témában tanári segítséggel. Legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat-épületeket felismerni. Tudjon eseményeket és történeteket önállóan elmondani. A tanult fogalmak felhasználásával. Ismerje a tanult történelmi események időpontját, tudja ezeket időrendbe állítani. A történelmi események helyszíneit képes legyen felismerni különböző térképeken, térképvázlatokon.

7. osztály

Évi óraszám: 74

Célok és feladatok

A 7. évfolyamon a történelmi ismeretek kibővülnek művészettörténettel és ehhez kapcsolódóan történelmi ikonográfia elemzésével. Itt is fontos szerepe van a jellemző életképeknek, a kiemelkedő magyar történelmi személyiségek megismerésének, s az események összefüggések feltárása, párhuzamosan az egyetemes történelemnek. Európa történelmi változásait (háborúk, ellentétek, diktatúrák, demokráciák, gyarmatok, gyarmatosítók) s ennek okait is értsék. A polgári átalakulás fontosságát a nemzetállamok kialakulását. Kiemelten fontos a magyar szabadságharc jelentősége. A hírközlési forradalom jelentőségének megértése.

Az ORGANIKUS PEDAGÓGIA alkalmazása történelem órákon:

A történelem oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritás, valamint a hálózatos tanítás elvére.

Alapelvek történelem tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- A történelem tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési követelmények

Ismeretszerzés a tömegkommunikációs eszközökből. Legyenek képesek érveket és ellenérveket megfogalmazni a vita során. Tudják megállapítani a magyar és egyetemes történelmi személyek közül, kik voltak kortársak. Kronológiai összehasonlító táblázat készítése magyar és egyetemes történelmi személyekkel kapcsolatban. Tudjanak életkoruknak megfelelő történelmi szövegeket értelmesen felolvasni, és feldolgozni. Kérdések megfogalmazása történelmi képekről, történelmi társadalmi tényekről. Egy-egy történelmi esemény kapcsán a

változások felismerése. Nevelői irányítással történelmi, társadalmi események okait és következményeit tudják feltárni. A történelmi eseményeket helyszínhez kapcsolni. A tanult időszakokat korszakokra osztani, időrendbe állítani.

Térképek, térképvázlatok használata.

A belépő tevékenységformák

Rövid életrajzok készítése a történelem nagy alakjairól. Történelmi eseményekről információk gyűjtése az irodalomból és a képzőművészetből. Jegyzetkészítés a tárgyalt témákhoz kapcsolódó újságcikkekből, ismeretterjesztő könyvekből, ezek órai ismertetése. A helytörténethez kötődő események megismerése önálló kutatómunkával. Történelmi téma feldolgozása csoportmunkában, tanári irányítással. Korabeli írásos források összevetése a megadott szempontok alapján. Írásban önálló szöveg elkészítése egy adott témáról. Szerepjáték, toborzó beszéd, országgyűlési felszólalás írása és elmondása a tárgyalt korszakhoz kötődően. Összefüggő felelet megadott témáról, a megismert fogalmak felhasználásával. Térképvázlatok készítése, térképhasználat. Statisztikai adatok gyűjtése. Képek gyűjtése, tabló készítése csoportmunkában a XIX. századról. Alaprajzok és képek összekapcsolása. Élet-mód történeti szövegek értő olvasása, összevetése megadott szempontok alapján. Kiselőadás vagy esszé életmód, technika, hadtörténeti témák, portrék köréből.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I. Nemzetállamok kora

Az amerikai polgárháború. Új európai nemzetállamok: Olaszország, Németország. Nemzetállamok a Török Birodalom helyén. Az állam új feladatai: oktatásügy, egészségügy, szociálpolitika. Az ipari termelés új korszakai. Versenyben a világ felosztásáért. A modern társadalmi csoportok, életmódjuk. A sokarcú munkásmozgalom fő áramlatai. A keresztény szociális tanítás, a keresztényszocializmus és kereszténydemokrácia. Egyházi dokumentum, mint történeti forrás: Rerum Novarum.

II. A dualizmus kora

Magyarország a szabadságharc bukása után. A kiegyezés. Képek a politikai életről. Gazdasági felzárkózás. A polgárosodó magyar társadalom, gazdasági felzárkózás. Világváros születik: Budapest. Oktatás a dualista Magyarországon. A magyar malomipar a világ élvonalában. A millennium: sikerek és válságjelek

III. Az első világháború

A háború kitörésének okai, céljai, a szembenálló felek erőviszonyai. Frontvonalon és hátsóországban. Forradalom Oroszországban. Vereség okai és következményei.

IV. A történelmi Magyarország felbomlása

Magyar honvédek Európai harcterein. Győztesek és vesztesek. Helytörténet – I. világháborús emlékművek és katonasírok lakóhelyünkön. Trianoni béke és következménye. Őszirozsás forradalom, tanácsköztársaság.

V. Európa és a világ a két világháború között

Európa az első világháború után. A versailles-i békerendszer. Politikai és társadalmi küzdelmek a parlamentben és a parlamenten kívül. A nagy gazdasági világválság. A náciizmus Németországban. A sztálini Szovjetunió. Az Egyesült Államok és Rooseveltt. Út a háború felé.

VI. Magyarország a két világháború között

Trianon és következményei. A bethleni konszolidáció. A gazdasági világválság és Magyarország
Kiútkeresés és külpolitika. Életmód és szellemi élet a két világháború között.

VII. A második világháború

Európai háborúból világháború. A totális háború. Háború és gazdaság. Magyarország a második világháborúban Magyarország német megszállása. Nyilas hatalomátvétel. Az európai és a magyar zsidóság tragédiája. A háború befejezése

A továbbhaladás feltételei

A tanuló képes legyen összefüggő szóbeli és írásbeli beszámolót, kiselőadást készíteni egy megadott történelmi témáról a tanult fogalmak felhasználásával. Tudjon egyszerűbb forrásokat értelmezni megadott szempontok alapján. Ismerje az alapvető történelmi események időpontját, lássa a magyar és egyetemes történelmi események egyidejűségét, egymásra hatását. Legyen képes egy-egy ország területváltozásait a térképről leolvasni, ismerje a legfontosabb helyszíneket. A kiemelt történelmi személyek jelentőségét, munkásságát ismerje. A témához kapcsolódó történelmi ábrát, modellt vagy adatsort tudjon értelmezni.

8. osztály

Évi óraszám: 74

Célok és feladatok

Ismerkedjenek meg az egyszerű emberek erkölcsi konfliktusaival, történelmi döntés helyzetekben (forradalom, holocaust, kisebbségi lét, rendszerváltás). Történelmi személyek korabeli és utólagos megítélésének összevetése segítségével (Pl. Sztálin, Hitler, Nagy Imre, Kádár). A XX. század főbb történelmi eseményei mellett kapjon hangsúlyos szerepet az életmód, a mindennapok világa, gondolkodás módja, valláshoz-kisebbségekhez való viszonya. Ismerje a tanuló az európai integráció és az EU főbb célkitűzéseit, értékeit, európai sokféleségét, a helyi és tágabb közösséget érintő problémák megoldását, kritikus és kreatív elemzését, a döntéshozatalban való részvételt elsősorban szavazás útján.

Fontos, hogy a tanulók tiszteljék egymás véleményét, magánéletét, a demokráciát, s értsék meg a vallási és etnikai csoportok sokszínűségét, annak értékeit becsüljék. Szerezzenek ismereteket az EU kialakulásáról, történelméről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politikáról. Fontos az emberi jogok kérdése, a nők helyzete a társadalomban. A jelen kor társadalmi problémáinak ismerete, politikája. A hazaszeretet szemléletének erősítése, a helytörténet ismerete. Saját családjá, szűkebb közössége történelmén át tudja bekapcsolni az eseményeket a nemzeti és világtörténelmi folyamatba. Diákként és felnőttként tudjanak élni a megnövekedett lehetőségekkel (Pl. munkavállalás, nyelvtanulás, pályamódosítás). Magyarságtudatokat megőrizve váljanak európai polgárokká. Állampolgári kompetencia. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés a cél.

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása történelem órákon:

A történelem oktatásának tanulási- és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus módszerét. A tanítás során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritásra, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek történelem tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- Az ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.

- A történelem tanítás magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását

Fejlesztési feladatok

Ismeretek keresése tömegkommunikációs eszközökből. Egyszerű forrásokból, grafikonok, diagramok, törvények. Legyenek képesek vita során érveket, ellenérveket megfogalmazni. Tudjon ismeretterjesztő irodalmat felhasználni kiselőadás, beszámoló készítésekor. Történelmi források értő olvasása, elemzése. A televízió, rádió és hetilapok adott témájú híryanagának összevetése tanári segítséggel. Dokumentumfilmek, játékfilmek jellemző részleteinek értelmezése, mondanivalójának leírása. Kronológiai táblázatok készítése. Szóbeli elbeszélés, önálló feleletalkotás. Tudják használni a kézikönyveket, lexikonokat, adattárakat! Írásbeli munka készítése, 15-20 mondatban történelmi témáról, személyről, eseményről. Képesek legyenek megkülönböztetni a feltételezést a ténytől, saját véleményét megfogalmazni, történelmi események okait, következményeit feltárni. Az iskolai oktatásban megjelenő tudományterületek történelmi szempontú elemzése (technika, fizika, ökológia, stb.). Tájékozódás térben és időben.

Belépő tevékenységformák

Önálló vázlat készítése. Statisztikai adatok gyűjtése. Kutatás informatikai eszközök felhasználásával. Riport, interjú készítése, szemtanukról adott témáról. Dokumentumfilmek megtekintése, elemzése segítséggel. Híryanag gyűjtése a televízióból, rádióból, újságokból. Korabeli írásos és képi források gyűjtése, értelmezése, csoportosítása. Játékfilm jellemző részleteinek értelmezése, elmondása, rövid leírása. Politikai, etnikai térképek összevetése következtetések levonása. Vita a demokrácia működéséről hazánkban. Házi dolgozat készítése adott témáról. Ismeretterjesztő irodalom feldolgozása csoportmunkában. Média megfigyelés hosszabb időtartamon keresztül az EU működéséről, sikereiről, problémáiról. Térképábrázolás, album készítése adott témában.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

I. Szuperhatalmak szembenállása

A világ a II. vh. után, párizsi béke. A kétpólusú világ. Az ENSZ Kommunista diktatúrák. A harmadik világ. A világgazdaság.

II. Magyarország története 1949-56-ig

Magyarország a keleti blokkban – a koalíciós évek. Sztálinizmus Magyarországon – a Rákosi-korszak Forradalom és szabadságharc Magyarországon.

. III. A globalizálódó világ

Az európai integráció Az emberi és polgári jogok. Globális problémák – a globalizáció problémái. Konfliktusok a világban. Vatikán a globalizációs világban. A XX. századi tudomány és technika vívmányai

IV. Kádár-korszak

Megtorlás. Kemény-, puhadiktatúra. A magyar társadalom átalakulása. A határon túli magyarok. A rendszerváltozás. Családom XX. századi története (életmódtörténet)

V. Demokratikus átalakulás Magyarországon

A Kádár- rendszer bukása. Rendszerváltás. Többpártrendszer. A demokratikus viszonyok kialakulása.

VI. Állampolgári ismeretek:

Az állam és polgára A nyilvánosság .A politikai rendszer intézményei. Részvétel a közügyekben. Emberi jogok – társadalmi

kötelezettségek. A gyermek jogai. Lakóhelyem önkormányzata és polgármesteri hivatala. A lakóhely és története.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló tudjon önállóan vázlatot készíteni, kiselőadást tartani. Legyen képes a forrásokat kritikusan értelmezni, összefüggéseket találni a történelmi események technikai - gazdasági fejlődésének legfontosabb állomásai között. Képes legyen önálló véleményalkotásra. Tudja a XX. századi magyar és egyetemes történelem legfontosabb fordulópontjait, idejét. Tudja ismertetni a demokráciák és diktatúrák legjellemzőbb vonásait. Történelmi forrásokat, összehasonlítani. A történelmi változások térbeli hatását követni a térképen. Ismerje a mai

Magyarország politikai rendszerének felépítését, működését. Ismerje lakóhelye történetét.
Lássa a demokrácia előnyeit a diktatúrával szemben, legyen tisztában a gyermeki jogokkal.

5. évfolyam

Éves óraszám: 144 illetve 180 óra

Belépő tevékenységformák

Szóbeli:

Tanári utasítások, közlések, kérdések értése, válaszadás

Leckék jeleneteinek reprodukálása, előadása

Ismert szöveg olvasása kevés hibával

Írásbeli:

Mondatalkotás az ismert szavak és nyelvtan alapján.

Az előző évihez viszonyítva összetettebb kommunikációs szándékok alkalmazása adott szituációkban, önálló szótárhasználat, leckék jeleneteinek reprodukálása, előadása, ismert nyelvi elemeket tartalmazó párbeszéd hallás utáni megértése és reprodukálása.

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK
Bemeneti mérés, év eleji ismétlés	Már elsajátított tudás felelevenítése: - Numbers - Colours - School days - Affermetive verb-be, Questions with be - Time - People-family - have got, has got - this /that, these/ those - a tanult szókinsz aktivizálása
Az én világom	Vásárlás, köszönetnyilvánítás, az iskolai élet Szókinsz: állatok, a hét napjai, tantárgyak nevei Kulturális vonatkozás:-brit és amerikai angol összehasonlítás, iskolarendszer Nyelvtan: a rendhagyó főnevek többes száma, mutatószavak, birtoklás kifejezése 'have got'

Család és barátok	Bemutatkozás, bemutatás, információkérés és -adás, érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás, dolgok vagy személyek megnevezése, leírása Szókincs: tárgyak az osztályban, színek, ruházat, sportok
Az idő	Információkérés és -adás, időpontok, napirend Szókincs: szabadidős tevékenységek Nyelvtan: időbeli viszonyok, egyszerű jelen idő
Helyek	Információkérés és -adás, helymegjelölés Szókincs: a ház részei, bútorok, a városban Kulturális vonatkozás: London nevezetességei, brit bevásárlóközpontok Projektmunka: Lakóhelyem és környéke Nyelvtan: 'can', 'there is/there are', helyhatározói elöljárószavak, let's,
Emberek	Személyleírás, információkérés és -adás Szókincs: melléknevek, házimunka, ruhadarabok Nyelvtan: folyamatos jelen idő, a kétfajta jelen idő összehasonlítás minőségi viszonyok
Étkezés	Kínálás és arra reagálás, étteremben, javaslat és arra reagálás: bevásárlás, étkezési szokások, ételek és italok, árucikkek nevei Egészséges életmód Projektmunka: Az ideális étrend Nyelvtan: mennyiségi viszonyok: megszámlálható és megszámlálhatatlan főnevek, some/any, how much/how many Kulturális vonatkozás: érdekes ételek a nagyvilágból
Ünnepnapok Nagy-Britanniában	Cselekvések megnevezése, vásárlás, dátumok lejegyzése, gratulációk, jókívánságok, jeles napok a sorszámnevek, az időjárás kifejezései Nyelvtan: a dátumok kifejezése, kötőszavak Kulturális vonatkozás: Piros Orr napja Nagy-Britanniában.

Ünnepeink	Mindenszentek, Karácsony, Valentin nap, Húsvét, Anyák napja
------------------	---

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése: ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol, ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket megért, ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr.

Beszédkésztség: a tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatban válaszol, tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz, kérdéseket feltesz, megértési probléma esetén segítséget kér.

Olvasott szöveg értése: A tanuló a tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat elolvas, ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szövegben fontos információt megtalál, ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti.

Íráskésztség: a tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat helyesen leír, egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz.

6. évfolyam

Éves óraszám: 144 illetve 180 óra

Belépő tevékenységformák

Részben ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid szöveg önálló feldolgozása, közepes terjedelmű memoriterek (mesék, történetek) elsajátítása, rövid, összefüggő szöveg, történet megalkotása, idegen szavak helyes kiejtésének felismerése baráti levél, képeslap megírása.

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK
Bemeneti mérés, év eleji ismétlés	Már elsajátított tudás felelevenítése: - Time - Weather, seasons - Dates - Affermetive verb-be, Questions with be - have got/has got - there is/there are - Present simple vs present progressive - a tanult szókincs aktivizálása
Az életem (szabadidő, napirend)	Beszélgetés szokásos tevékenységekről, rutinról, szabadidős tevékenységekről, hobbikról Személyiség jellemzése Külső jegyek, megjelenés, legjobb barát jellemzése Projektmunka: Plakátkészítés Nyelvtan: Adott pillanatban zajló cselekvések jellemzése Present Progressive Preferenciák kifejezése A Present Simple igeidő Gyakoriság határozószók (adverbs of frequency) Időhatározói elöljárószavak How often...? szerkezet A birtok kifejezése személyes és tárgyi névmások some/any/no/every

	Kulturális vonatkozás: Ifjúsági Klub
Nyaralás	Beszélgetés a nyaralásról, múltbeli eseményekről Történetmesélés: az időbeli sorrendiség megismerése, érzelmek leírása A múlt találmányainak megismerése (a vasút) Nyelvtan: az egyszerű múlt igeidő (Past Simple – állító mondatok), Past simple (Kérdés – tagadás), Időhatározó szók Kulturális oldal: egy tipikus brit tinédzser mindennapjai
Világunk - utazás a világ körül	európai körút, Ázsia, Óceánia, Dél-Amerika, Afrika egyes részeinek megismerése Beszélgetés a jövőbeli tervekről Levél a nyaralásról Projektmunka: a megismert országok valamelyikének bemutatása Nyelvtan: A jövő idő megismerése, bemutatása a going to szerkezet A Folyamatos jelen jövő jelentéssel Kötelezettség és tiltás kifejezése (must / mustn't) Azonnali döntéshozatal (will) Hasonlítás eszközei A melléknév középfoka, felsőfoka
Hiszed vagy sem!	beszélgetés hírességekről balesetek, orvosnál történet olvasás alapjai, lényegkiemelés múltbeli szokások megvitatása Időrendiség megértése Projektmunka: Újságcikk írása Nyelvtan: Cselekvések leírása a múltban, beszélgetés hírességekről A Past Simple igeidő (ismétlés)

	A could módbeli segédige (can/could segédigék különböző használata) A Past progressive igeidő used to - használata - ly végű határozószók Kulturális oldal: Skócia
Ünnepeink	Mindenszentek, Karácsony, Valentin nap, Húsvét, Anyák napja

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése: a tanuló megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol; a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megérti; a szövegből fontos információkat képes kiszűrni; a szöveg lényegét megérti.

Beszédkésztség: a tanuló a jórészt ismert nyelvi eszközökkel kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban tud válaszolni; egyszerű mondatokban közléseket képes megfogalmazni és kérdéseket feltenni; megértési probléma esetén, a célnyelven segítséget kérni; tanult minta alapján egyszerű párbeszédekben részt venni.

Olvasott szöveg értése: a tanuló a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egyszerű mondatokat elolvassa, hasonlóan megszerkesztett szövegekben fontos információkat megtalálja, illetve azok lényegét megérti.

Íráskésztség: a tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leírja; egyszerű közléseket, kérdéseket írásban megfogalmaz; egyszerű szöveget létrehoz.

7. évfolyam

Éves óraszám: 144 illetve 180 óra

Belépő tevékenységformák

Hosszabb szöveg alkotása önállóan előre megadott képi információ alapján; autentikus nyomtatott és elektronikus eszközök hallás utáni megértést követően (Internet, televízió, újság) irányított információkeresés.

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK
Bemeneti mérés, év eleji ismételés	Már elsajátított tudás felelevenítése: - Present simple vs present progressive - past simple and past progressive - going to future - can/could/used to - a tanult szókincs aktivizálása
Városlátogatás	Jelzések megértése Engedély adása kérése Udvarias kérések megfogalmazása, szívesség kérése A város infrastruktúrájának bemutatása Javaslattevél Útbaigazítás adása, kérése Térképkészítés megismerése, épületek a városban, projektmunka Környezetvédelemre nevelés Közlekedési szabályok A város nevezetességeinek megismerése Projektmunka: Környezetvédelmi plakát készítése Nyelvtan: Helyhatározói elöljárószavak Let's..., How about?, Why don't we...? Can – could – may – might

	Hasonlítás (as... as) Preferencia kifejezése
Tudományok	Beszélgetés általános igazságokról Hipotézisek alkotása, találgatás Folyamatok megértése és szemmel követése A fénytörés jelenségének megismerése A naprendszer megismerése, a Hold időutazás Meghívás közlése, elfogadása, elutasítása - email értelmezése Mitikus lények Projektmunka: A Hold, Időutazás Nyelvtan: Jövőbeli tervek Azonnali döntéshozatal will future, going to future zéró és első feltételes mondatok Kulturális oldal: Az angolszász országok híres épületeinek megismerése
Tinik csatája	A fiatalokúra jellemző nyelvezet megismerése Szokásos tevékenységek jellemzése Jövőbeli tervek megbeszélése Vélemény kifejtése és indoklás Egyetértés, egyet nem értés Egészséges életmód - sportok Beszélgetés munkahelyekről és állásokról - karrierépítés Beszélgetés a ruházatról és a kiegészítőkről Különböző ruhatípusok jellemzése A személyes kapcsolatok megismerése, jellemzése, beszélgetés az egyén személyiségvonásairól

	Beszélgetés az oldalági rokonokról Nyelvtan: Szokásos tevékenységek jellemzése Adott időben folyó cselekvések leírása Jövőbeli tervek megbeszélése Present Simple vs Present Progressive Stative verbs Múltbeli események megvitatása A Past Simple igeidő A used to szerkezet some / any / no / every szavak és szóösszetételeik
Veszélyhelyzetek megoldásai	A veszéllyel járó helyzetek megismerése A segítségnyújtás alapjai Akcióspontok, vadállatok, foglalkozások Veszélyes foglalkozások megismerése A veszélyeztetett állatfajok bemutatása Hogyan védjük környezetünket? Kalandtáborok Projektmunka: A veszélyeztetett fajok Nyelvtan: Present perfect Simple igeidő A múlt és a jelen idő összekapcsolása Present Perfect Simple vs Past Simple Az időtartammal kapcsolatos kérdések feltétele és válaszadás (how long? for/since) Kulturális oldal: A brit iskolarendszer megismerése
Brit Kultúra (azon diákoknak, akik heti 5 órában tanulják az idegen nyelvet)	Itroduction, Basic facts about the UK British flag Symbols and emblems National Anthem Royal family

	School and Education Famous and interesting buildings and structures in London British Cuisine Public Transport in London
Nyelvvizsga előkészítő órák / felkészülés a középiskolára (azon diákoknak, akik heti 5 órában tanulják az idegen nyelvet)	All about me Family School Daily Routine Free time and hobbies A témakörökhöz tartozó képleírások és mindennapi szituációk
Ünnepeink	Mindenszentek, Karácsony, Valentin nap, Húsvét Anyák napja

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése: a tanuló megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol; a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megérti; a szövegből fontos információkat képes kiszűrni; a szöveg lényegét megérti; ismeretlen nyelvi elemek jelentését a szövegből kikövetkezteti.

Beszédkésztség: a tanuló a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban tud válaszolni; egyszerű mondatokban közléseket képes megfogalmazni és kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni; megértési probléma esetén, a célnyelven segítséget kérni; egyszerű párbeszédekben részt venni, beszélgetést kezdeményezni és befejezni.

Olvasott szöveg értése: a tanuló a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egyszerű mondatokat elolvassa, hasonlóan megszerkesztett szövegekben fontos információkat megtalálja, illetve azok lényegét megérti; az egyszerű képekkel illusztrált, több ismeretlen nyelvi eszközt tartalmazó szövegeket megérti; az ismeretlen nyelvi elemek jelentését a szövegből kikövetkezteti.

Íráskésztség: a tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leírja; egyszerű közléseket, kérdéseket írásban megfogalmaz; egyszerű szöveget létrehoz; tényszerű információt közvetítő szöveget ír.

8. évfolyam

Éves óraszám: 144 illetve 180 óra

Belépő tevékenységformák

A „célnyelvi országok kultúrája” témakörben rövid illusztrált előadás készítése, előadása.

Adott témakörökben (család, iskola, szabadidő stb.) önálló szóbeli megnyilatkozások, szituációs helyzetek reprodukálása. (azon diákoknak, akik heti 5 órában tanulják az idegen nyelvet)

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK
Bemeneti mérés, év eleji ismétlés	Már elsajátított tudás felelevenítése: - can/could/may/might - will future/going to future - zero and first conditional - stative verbs, present simple - present perfect simple
Sherlock Holmes rövid történetek (azon diákoknak, akik heti 5 órában tanulják az idegen nyelvet)	Sir Arthur Conan Doyle és a detektívregények - Az író életrajza, művei. Pöttyös szalag Botrány Bohémiában Öt narancsmag Hogyan írjunk olvasónaplót? Az olvasónapló formai, tartalmi követelményei
Manapság	A ruházat megjelölése és jellemzése Preferencia kifejezése A divat mibenléte Vásárlás és eladás Vásárlási szokások bemutatása Beszélgetés az árakról Tárgyak jellemzése Művészek megismerése

	Információ adása, kérése Emberek megjelölése és azonosítása Dolgok megjelölése és beazonosítása A számítástechnika bemutatása (internet) Az állásszerzés világának megismerése Érvelés Indok adása Nyelvtan: too / enough one / ones How many? / How much? Mennyiségjelzők (lots of, little, few...) Vonatkozó névmások (who, which, that) Szükségesség és hiányának kifejezése Tiltás, kötelezettség kifejezése (must / mustn't have to)
Érezd jól magad	Megbetegedések és betegségek Tanácsadás, tanácskérés Egészséges életmód Vélemény kifejtése Megerősítés kérése adása Egyetértés, nézeteltérés A helyes táplálkozás alapjai A lelki megbetegedések megismerése A tanácsadás alapjai Problémák megfogalmazása Érzelmek leírása Nyelvtan: A should módbeli segédige Viszontkérdések Infinitive / -ing form Kulturális oldal: a pénz világának megismerése, pénznemek

Szórakozás, szabadidő	Televízió nézési szokások Vélemény adása Közös jellemzők felderítése Beszélgetés a televízió műsorokról Iskolai színdarab megismerése A sztárvilág Adott film bemutatása Vidámpark, mint szórakozási lehetőség Egyetértés, egyet nem értés Közös jellemzők felderítése Nyelvtan: All / both / neither / none So / neither jelen idejű szenvedő szerkezet múlt idejű szenvedő szerkezet
Utazás a Föld körül	Nyaralások és úti célok jellemzése Képeslapok írása Helyek, emberek, tárgyak leírása A turizmus témakörének bemutatása Az időjárás bemutatása, jellemzése Hipotézisek alkotása, találgatás A főzési technikák megismerése Beszélgetés az ételekről és a mennyiségekről Utasítások adása és követése Recept írása A költöző állatok megismerése Tények megvitatása állatokról Nyelvtan: Vonatkozó névmások (pronouns: who / which / that / whose; adverbs: where) Feltételes mondatok (1. típus) Időhatározói mellékmondat

	All / both / neither / none / either Kulturális oldal: Peking megismerése Az USA nevezetességei
Nyelvvizsga előkészítő órák / felkészülés a középiskolára (azon diákoknak, akik heti 5 órában tanulják az idegen nyelvet)	Sports and Health, Illnesses Eating Out Fashion and Clothing Communication Work Traffic and transport Weather and Climate Environmental Problems
Ünnepeink	Mindenszentek, Karácsony, Valentin nap, Húsvét, Anyák napja

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése: a tanuló megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol; a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megérti; a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr, a szöveg lényegét megérti; ismeretlen nyelvi elemek jelentését a szövegből kikövetkezteti; képes a szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni.

Beszédkésztség: a tanuló a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban tud válaszolni; egyszerű mondatokban közléseket képes megfogalmazni és kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni; megértési probléma esetén, a célnyelven segítséget kérni; egyszerű párbeszédekben részt venni, beszélgetést kezdeményezni és befejezni; a beszélgetést fenntartani pl. új téma kezdeményezésével.

Olvasott szöveg értése: a tanuló a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti; az ismeretlen nyelvi elemek jelentését a szövegből kikövetkezteti; a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szöveget elolvassa; hasonlóan megszerkesztett szövegekben fontos információkat megtalálja, illetve azok lényegét megérti; az ismeretlen nyelvi elemek jelentését a szövegből kikövetkezteti; a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníti.

Íráskészség: a tanuló ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír; egyszerű közléseket, kérdéseket írásban megfogalmaz; egyszerű szöveget létrehoz; tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget ír; kb. 50 szavas jellemzést, beszámolót ír.

5-8. évfolyam

Általános fejlesztési célok

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Ahhoz, hogy a diákok hazánk, Európa és a nagyvilág művelt, mobilis, többnyelvű polgárai legyenek, használható és továbbfejleszthető idegen nyelvi tudással kell rendelkezniük, ami személyiségfejlesztésüket is előnyösen befolyásolja.

Az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának alapvető célja a **kommunikatív nyelvi kompetencia** kialakítása. A kommunikatív nyelvi kompetencia fogalma azonos a használható nyelvtudással. Az adott szituációnak megfelelő nyelvhasználat képességét jelenti, amelynek mérése és értékelése a négy nyelvi alapkészség (hallás, beszéd, olvasás és írás) révén lehetséges.

Célok és feladatok:

- Az alsó tagozaton már megszerzett motiváció fenntartása, a gyerekek sikerélményhez juttatása értelmes munkával
- Továbbra is a hallott és olvasott szöveg értésének fejlesztése áll a középpontban, melyek a beszéd- és íráskészséget közvetve fejlesztik
- A felsőbb évfolyamokon egyre nagyobb hangsúlyt kap a beszédkészség
- Nevelési cél: a diákok olvasási igényének kialakítása és fejlesztése könnyített vagy eredeti illusztrált szövegek olvastatásával
- A diákoknak a négy év során el kell jutniuk a nyelvtanulási stratégiák olyan szintű használatához, amelyek lehetővé teszik számunkra az osztályterem falain kívüli idegen nyelvi kutatások /internet, filmek, zene, tévéműsorok, újságok/ hasznosítását és az irányított önálló haladást
- A 10-14 éves korosztály a nyelv elsajátítása során jobban támaszkodik a memóriájára mint a szabályrendszerre, ennek ellenére egyre inkább legyen képes a szabályszerűséget észrevenni a nyelvben. Cél, hogy az esetleges nyelvi hibáikat maguk vegyék észre és javítsák, s így válhatnak autonóm nyelvtanulóvá. A nyolcadik osztály végére a tanulók nyelvtudása érje el azt a mérhető szintet (A1) mellyel képesek ismert témakörökben idegen nyelvű információt megérteni és adni, interakciókban sikerrel részt venni, egyszerű nyelvi eszközöket használva saját háttérükről, szűkebb környezetükről és a közvetlen szükségleteikkel kapcsolatos dolgokról beszélni. A tanulók boldoguljanak a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre utazás során adódik.

Fejlesztési követelmények:

- A tanuló képes legyen idegen nyelvű információt megérteni és adni, interakcióban sikerrel részt venni
- A tanuló képes legyen a tanárral és társaival a célnyelven együttműködni a nyelvórai feladatok megvalósításában
- A tanuló legyen tisztában a nyelvtanulás részterületeivel (beszédkészség, olvasásértés, szókincs, stb.)
- A tanulónak legyenek tovább fejleszthető nyelvtanulási stratégiái
- A tanulóban alakuljon ki az igény, hogy az iskolán kívüli nyelvi hatásokat /internet, tévéműsorok, újságok, zene, filmek/ megpróbálja hasznosítani önálló haladása érdekében

Az európai minimumszint A1 meghatározása:

Ezen a szinten a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, válaszolni tud személyes jellegű kérdésekre, ismerős emberekre, dolgokra vonatkozóan és fel tud tenni ilyen jellegű kérdéseket. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Beszédértés:

Megérti az ismerős szavakat, fordulatokat, amelyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak.

Beszédkészség:

Részt vesz egyszerű beszélgetésekben, ha a partner lassan, jól artikulálva beszél. Feltesz és megválaszol egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Lakóhelyét, ismerőseit egyszerű fordulatokkal le tudja írni.

Olvasásértés:

Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban.

Írás:

Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni, rövid üdvözlét megírni.

A kulcskompetenciák fejlesztése a felső tagozaton oktatásában:

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szövegek értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

A további kulcskompetenciák fejlesztése a feldolgozott témakörök által jutnak kifejezésre az idegen nyelv oktatásában. A matematikai kompetencia a számok tanításában, az alapműveletek idegen nyelven történő megfogalmazásában, egyes vásárlási helyzetekben az Euroval való fizetés vonatkozásában jelenik meg.

A környezetvédelemmel kapcsolatos témák, az állatokkal való foglalkozás, az emberi test részeinek megnevezése, az egyszerű kísérletek, bizonyos technológiai folyamatok megfigyelése a természettudományos kompetencia fejlesztését is elősegítik.

Az idegen nyelv tanításában, tanulásában nagy szerepe van a digitális kompetencia érvényesítésének. A számítógép kezelése, rutinos használata, e-mail írás, az idegen nyelven történő információszerzés-, átadás, egyik elengedhetetlen feltétele.

Az egyéni tanulási stratégiák kialakítása a hatékony és önálló tanulás feltétele.

Az érintett témák széles teret biztosítanak tanulóink számára, hogy a különféle területeken hatékonyan tudjanak kommunikálni, figyelembe vegyék mások eltérő álláspontját, empátikusak legyenek.

Az idegen nyelvű irodalmi alkotások olvasása, megjelenítése, a célnyelvet beszélő országok zenéjével, műalkotásaival való megismerkedés, egyéni munkák készítése az esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztését segíti.

5. évfolyam:

Évi óraszám: 144 vagy 180

Tevékenységformák:

- Frontális munka, egyéni munka
- Csoportmunka, kooperatív technikák
- Páros munka

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Idő kifejezése

Óra, idő kifejezése
Évszakok, hónapok
A hét napjai, napszakok
Nyelvtan:
Wann és a wie viel kérdőszó használata
Időhatározók: um, von, bis
Sein, haben igék Präterituma
Es gibt + tárgy eset

Napirend

Napirend elmondása

Az állatok

Állatnevek, vadon élő és állatkerti állatok
Az állatkertben, Mit tudnak az állatok?
Kontinensek, tájegységek
Nyelvtan:
A können módbeli segédige használata

A cirkuszban

Cirkuszi programok
Nyelvtan:
Felszólító mód
Elöljárószavak tárgy esettel: an, auf, in, über, unter, neben, vor, zwischen, hinter
Wohin kérdőszó

Ételek, italok

Bevásárlás, napi étkezések, egészséges táplálkozás
Az étteremben, kedvenc ételeim, italaim
Nyelvtan:
Müssen, mögen módbeli segédigék használata

Személyes névmások tárgy esete
Welch- kérdőszó

Öltözködés, utazás

Ruhadarabok, kedvenc ruháim
Évszakok
Nyelvtan:
Wohin kérdésre válaszoló földrajzi nevek
Birtokos névmások
Irányok

Az időjárás

Időjárás, időjárás megfigyelése

Én és a családom

Családtagok bemutatása
Külső,-belső tulajdonságok

Az iskola

Iskola, tanítás, tantárgyak, tanárok, iskolaépülete

Szabadidő

Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltés

Ünnepek

Családi és egyházi ünnepek

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

- Ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért;
- Ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információkat kiszűr

Beszédkésztség

A tanuló

- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatban válaszol;
- Tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz, kérdéseket tesz fel;
- Megértési probléma esetén segítséget kér

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat elolvas;
- Ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szövegben fontos információt megtalál;
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti

Íráskészség

A tanuló

- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat helyesen leír;
- Egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz

6. évfolyam:

Évi óraszám: 144 vagy 180

Tevékenységszervezés:

- Frontális munka, egyéni munka,
- Csoportmunka, kooperatív technikák, projektek
- Párosmunka

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Európa	Európai országok, nyelvek Nyelvtan: Gyenge igék Perfektben Kérdőszavak: wohin, wo, woher
Barátok	Mit csinálsz szívesen a barátoddal? Nyelvtan: Erős és vegyes igék Perfektben
Tulajdonságok összehasonlítása	
Természet, állatok	Állatok és emberek (belső és külső) tulajdonságainak összehasonlítása Nyelvtan: Melléknévfokozás Összehasonlítás: als, wie Gyenge igék Präterituma
Az egészség, sport	Testrészek Az orvosnál Betegség Nyelvtan: A dürfen módbeli segédige Személyes névmások részes esete Mellékmondati szórend a wenn kötőszóval
Kirándulás, utazás	Kirándulóhelyek, programok Vakáció, nyaralás, közlekedési eszközök Nyelvtan: Hely és iránymeghatározás tárgy és részes esettel álló elöljárós kifejezésekkel
Élet a falun	A vidéki élet többszemponútú bemutatása Egy északnémet parasztház leírása Egy modern paraszti gazdaság Munkamegosztás a családon belül

Nyelvtan:

Präteritum: Vegyes és erős igék, módbeli segédigék

A lakóhelyem:	Cegléd bemutatása, látnivalók, nevezetességek
A lakás	Házunk, lakásunk bemutatása, lakóhelyiségek Bútorok, berendezési tárgyak
Bevásárlás	Üzletek, bevásárlóközpontok, piac
Ünnepek	Családi és egyházi ünnepeink

Fejlesztési követelmények: 5-6. évfolyamon

Kommunikációs szándékok

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok:

- megszólítás,
- köszönés, elköszönés,
- köszönet és arra reagálás,
- bemutatkozás,
- érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás,
- bocsánatkérés és arra reagálás,
- gratuláció, jókívánságok és arra reagálás

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

- véleménykérés és arra reagálás,
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése,
- egyetértés, egyet nem értés,
- tetszés, nem tetszés
- *Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok:*
- dolgok, személyek megnevezése, leírása,
- információkérés, információadás,

- igenlő vagy nemleges válasz,
- tudás, nem tudás

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok:

- kérés,
- javaslat és arra reagálás,
- meghívás és arra reagálás,
- kínálás és arra reagálás

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok:

- visszakérdezés,
- nem értés,
- betűzés kérése, betűzés,

Fogalomkörök

- cselekvés, történés, létezés kifejezése,
- birtoklás kifejezése,
- térbeli viszonyok,
- időbeli viszonyok,
- mennyiségi viszonyok,
- minőségi viszonyok,
- modalitás,
- esetviszonyok,
- logikai viszonyok,
- szövegösszetartó eszközök

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti

Beszédkésztség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
- tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket tesz fel;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat elolvas;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti

Íráskésztség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlét) létrehoz

7. évfolyam

Évi óraszám: 144 vagy 180

Tevékenységszervezés:

- Frontális munka, egyéni munka
- Csoportmunka, kooperatív technikák, projektek, forgószínpad
- Pármunka

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Tágabb környezetünk

A Keleti-tengernél

Egy sziget városainak és azok nevezetességeinek bemutatása. Térképismeret, útiterv készítése, kirándulóhelyek, programok – országismeret
Ismerkedés a kalózok és a vikingek életével.

Nyelvtan:

Módbeli segédigék jelen időben és Präteritumban.

(sollen-wollen, können, dürfen-müssen)

Mellékmondatok: „als” és (immer) „wenn”

Utazás, pihenés

Svájc, Az Alpok legmagasabban fekvő vasúti állomása
Érdekességek a vasút történetéből.

Téli turizmus. Szabadidős tevékenységek.

Nyelvtan:

A -be, -er, -ver igekötős igék és az –ieren végű igék
Perfektben.

Elöljáró szavak tárgy (für, ohne) és részes esettel (mit, von, von...bis)

Kérdő mondatok használata a mellékmondatokban

Természet, állatok

Háziállatok

Állatvédelem; állatmenhely

Nyelvtan:

Okhatározói mellékmondatok a „weil” kötőszóval

Mellérendelő mondatok az „aber”, „denn”, „oder”, „und”, „dann” és „deshalb” kötőszavakkal

Otthon, szűkebb környezetünk

Lakástípusok

Helyiségek a lakásban. Tájékozódás. Az egyes helyiségek bemutatása, berendezési tárgyak

	A kultúrált otthon Nyelvtan: Mellékmondatok a „dass” kötőszóval A „dies-” mutató névmás használata Elöljárószavak tárgy esettel: durch, gegen, um Elöljárószavak részes esettel: aus
Város, bevásárlás	Épületek, utcák, tájékozódás, útbaigazítás közlekedési szabályok Üzletek, bevásárlóközpontok Nyelvtan. Wohin? Wo? Woher?
Sport	Mozgás, kedvenc sportok, sportfelszerelések Nyelvtan: was für ein?, aber, sondern
Házimunka	Munkamegosztás a családban, saját feladatok otthon
Étkezés	Étkezés otthon és az étteremben, egészséges étkezés
Ünnepek	Szent Márton, advent, karácsony, húsvét imádságok

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;

- megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri;

- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz;
- kérdéseket tesz fel;
- eseményt mesél el;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- beszélgetést kezdeményez

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget megért;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti

Íráskésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid szöveget diktálás után leír;
- egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő szöveget ír

8. évfolyam:

Évi óraszám: 144 vagy 180

Tevékenységszervezők:

- Frontális munka, egyéni munka, pármunka
- Csoportmunka, kooperatív technikák, projektek
- Pármunka

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Ünnepek

St. Martin, advent, karácsony, húsvét
Imádságok

Sport, egészséges életmód

Főbb sportágak, egészséges életmód, helyes táplálkozás
Nyelvtan: A „Wass für ein...?” kérdő névmás
használata
Ellentétes mellérendelő mondatok az „aber” és a
„sondern” kötőszavakkal

Az iskola és a tanulás, foglalkozások Tanulás számítógéppel

Az ismeretszerzés játékos módjai
Ismeretszerzés a gyakorlatban
Foglalkozások, álomfoglalkozások
Jövőbeli tervek, nyelvtanulás
Nyelvtan: A visszaható igék, Genitiv
Mondatok az „außerdem” és a „trotzdem” szavakkal

Szabadidő, szórakozás, zene

A fiatalok zenehallgatási szokásai
Egy diákzenekar bemutatása, zenei stílusok
Jelentkezés egy táncanfolyamra
Mozi, színház téma, közös időtöltés barátokkal
Nyelvtan: Alárendelő összetett mondatok „ob”
kötőszóval
Kérdő névmások mellékmondatai szórenddel
Melléknévragozás

Öltözködés, divat

Saját öltözködési szokások, zenei stílusok

Környezetünk védelme

Környezettudatos viselkedés
szelektív hulladékgyűjtés
Földünk jövője

Fejlesztési követelmények: 7.-8. évfolyamon

Kommunikációs szándékok

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok:

- megszólítás,
- köszönés, elköszönés,
- bemutatás, bemutatkozás,
- érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás,
- engedélykérés és arra reagálás,
- köszönet és arra reagálás,
- bocsánatkérés és arra reagálás,
- gratuláció, jókívánságok és arra reagálás,
- személyes levélben megszólítás és elbúcsúzás

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

- sajnálkozás,
- öröm,
- elégedettség, elégedetlenség,
- csodálkozás,
- remény,
- bosszúság

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok:

- véleménykérés és arra reagálás,
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése,
- egyetértés, egyet nem értés,
- tetszés, nem tetszés,
- akarat, kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség,

- ígéret,
- szándék,
- dicséret

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- dolgok, személyek megnevezése, leírása,
- események leírása,
- információkérés, információadás,
- igenlő vagy nemleges válasz,
- tudás, nem tudás,
- bizonyosság, bizonytalanság

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok:

- kérdés,
- tiltás, felszólítás,
- javaslat és arra reagálás,
- meghívás és arra reagálás,
- kínálás és arra reagálás

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok:

- visszakérdezés, ismétléskérés,
- nem értés,
- betűzés kérése, betűzés,
- felkérés lassabb, hangosabb beszédre

Fogalomkörök

- cselekvés, történés, létezés kifejezése,
- birtoklás kifejezése,
- térbeli viszonyok,
- időbeli viszonyok,
- mennyiségi viszonyok,
- minőségi viszonyok,
- modalitás,
- esetviszonyok,
- logikai viszonyok,
- szövegösszetartó eszközök

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből kikövetkeztet;
- jórészt ismert nyelvi eszközök segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben képes a lényeges információt a lényegteltől elkülöníteni

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz;
- kérdéseket feltesz;
- eseményeket elmesél;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- egyszerű párbeszédben részt vesz

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben kikövetkezteti;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
- egyszerű történetet megért;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníti

Íráskészség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget diktálás után leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlés, baráti levelet) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget ír

A tanulók értékelése az 5-8. évfolyamon:

- A tanulók szóbeli feleletek valamint írásbeli feleletek (Kurzarbeit, Klassenarbeit,) projektmunkák formájában adnak számot a tudásukról
- Értékelésük a tanév során folyamatosan, szöveges értékeléssel és érdemjeggyel történik. Hangsúlyt fektetünk a tanulók önértékelési képességének fejlesztésére.

TERMÉSZETISMERET

Fejlesztési követelmények:

Legyenek képesek pontos *megfigyelésre*. Ismerjék fel a megfigyelés alapján a jelenségek közötti hasonlóságokat és különbségeket.

Legyenek képesek az **eredmények rögzítésére**, a megfigyelések és tapasztalatok alapján következtetések levonására és azok értelmes megfogalmazására (szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése, logikai kapcsolatok felismerése).

Az ismeretek feldolgozása: mérések (hosszúság, térfogat, tömeg, hőmérséklet, idő), táblázatok, feladatlapok kitöltése, egyszerű grafikonok készítése, rajzok, illusztrációk esztétikus kivitelezése (jártasságok, készségek kialakítása, ok-okozati összefüggések, igényességre és pontosságra nevelés, rendszerezés).

Kísérletek kivitelezése és értelmezése: kimutatások, talaj és közet vizsgálatok, bepárlás.

Oldjanak meg egyszerű kísérletekkel járó feladatokat (ismeretek alkalmazása).

Tudják megfigyeléseiket, ismereteiket, a kísérletek során észlelt jelenségeket *nyelvileg helyesen*, szakkifejezések használatával elmondani, írásban és rajzban rögzíteni. Legyenek képesek a saját szintjükön a természettudományos problémák megfogalmazására, az ismeretek világos közlésére *szóban, írásban, rajzban*.

Ismerjék meg a természettudományos tárgyak szakszókincsének alapjait (pontosság, szabatoság). Képessé kell tenni tanítványainkat arra, hogy a megszerzett ismereteket kisebb vagy nagyobb közösségek előtt összefüggően **kifejthessék** (szép magyar beszéd gyakorlása, szereplés, lámpaláz leküzdése).

Tudják *alkalmazni* az elméleti ismeretanyagot a gyakorlatban.

Alakuljanak ki bennük azok a jártasságok, készségek, képességek, amelyek lehetővé teszik az *információs anyagban való eligazodást* (képek, táblázatok, ábrák, térképek, lexikonok, szakmai és népszerűsítő irodalom felhasználása).

Neveljük a természet és különösen a hazai táj **megbecsülésére**, a természet védelmére: "Szép vagy Alföld!..." (ökologikus gondolkodásmód, hazaszeretetre nevelés). Célunk az iskolai oktatás - és nevelési rendszer minden szintjén az egységes nevelői ráhatás szellemében olyan keresztény elkötelezettségű és gondolkodású személyiségek nevelése, akik ezen értékekért kiállni és küzdeni, érte áldozatot vállalni is készek.

5. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra

Belépő tevékenységformák

Gyűjtsenek példákat a növények és állatok életjelenségeire. Az iskolakert rendszeres gondozása, az ott lévő növények megismerése, feldolgozása, bővítése. A tanulók a tanórák alatt itt bővíthetik tudásukat, így életszerűbbé tehetjük az egyes témákat, gyakorolhatják a valóságban tudásukat. Példát mutatva a környezettudatosságra, a biogazdálkodásra. A környezet bemutatása videofelvételen, fotósorozaton. A helyszínrajz jelölései. Irányított csoportmunka Ellenőrzés: egy másik csoport rajzának értelmezése. Térképolvasás. Tanári kísérletek megfigyelése, a tapasztalatok összegzése. Egyszerű otthoni kísérletek. Különböző szilárd anyagok csoportosítása különböző szempontok szerint. Internetes (meteorológiai) információk elemzése. Közelmúlt szélsőséges időjárási eseményeinek elemzése média segítségével. Környezetvédelem. Felelős magatartás a tájak környezeti értékének megóvása érdekében. Rajzos ábra készítése (pl. napsugárzás, párolgás, vulkáni tevékenység környezetvédelem stb.). Hegységek csoportosítása keletkezésük szerint. A talajok vizsgálata. Fóliák, falitérképek használata. Fali táblák. Lehetőség szerint kirándulás, terepmunka.

Témakörök:

1.Élet a kertben

- Élő élettelen
- Virágos növények testfelépítése
- Virág, termés
- A zöldségeskert növényei
- A zöldségeskert gondozása
- A zöldségeskert kártevői
- A szőlőskert
- Dísnövények fűszernövények

2.Az anyagok világa

- Anyagok jellemzése
- Anyagok összetétele
- Az anyagok halmazállapota
- Környezetünk anyaga a levegő
- Az égés
- Tűzvédelem, tűzoltás
- Környezetünk anyaga a víz

3.Ház körül élő állatok

- Állatok a ház körül
- Állattenyésztés, állattartás
- A baromfiudvar lakói
- Haszonállatok I.-szarvasmarha
- Haszonállatok II.- juh, kecske, sertés

4.Az időjárás

- A levegő felmelegedése
- A levegő hőmérsékletének változása
- Víz a légkörben
- A szél
- Veszélyes időjárási jelenségek
- Az időjárás megfigyelése

5.Környezetünk ábrázolása, a térkép

- A térkép
- A térkép jelrendszere
- Mérések a térképen
- Tájékozódás az iránytű és a térkép segítségével

6.Hazai tájakon

- Hazánk nagy tájai
- A Nyugat-magyarországi –peremvidék
- A Dunántúli- Domb- és hegyvidék
- A Dunántúli-középhegység
- Az Északi-középhegység
- Az Alföld
- A Kisalföld
- Fővárosunk Budapest
- Mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások
- Települések jellemzői
- Közműhálózatok

Környezet – egészség

1. Mesterséges környezetünk - lakás- és iskolahigiéna.
2. A mikrokörnyezet szennyező forrásai - megoldási lehetőségek.
3. A környezetszennyezés hatása az élőlényekre közvetlen tapasztalatok alapján.
4. Egészségvédelem. Mérgezések - nikotin, alkohol, gyógyszerek.
5. A kábító hatású szerek használatának veszélyei.
6. Teendők mérgezés esetén. A megelőzés.
7. A napsugárzás káros hatásai – védekezés.
8. A jellemző gyermekkori heveny és fertőző megbetegedések. A betegségek megelőzése.
9. Közlekedésbiztonság. Gyermekkori balesetek a közlekedésben és otthon. Balesetmegelőzés.
10. A tűz. Teendők tűz esetén.
11. -Elsősegélynyújtás és betegápolás a családban.

A továbbhaladás feltételei

Legyen képes konkrét természeti formák, tárgyak, élőlények és egyszerű jelenségek, folyamatok megfigyelésére, tapasztalatainak rögzítésére élőszóban, rajzban és írásban. Tudja felidézni a természeti és az ember által létesített környezetre vonatkozó konkrét, szemléletes képi tartalmakat. E képzetek alapján tudjon ítéleteket alkotni, következtetéseket levonni.

Legyen képes a leggyakoribb térképjelek alapján elemi térképhasználatra. Fogalmazza meg milyen az aktuális időjárás. Tudja a tanult mértékegységek alkalmazásával a vizsgált jelenségeket mennyiségileg is jellemezni, és a mért adatokat értelmezni. Tudja megkülönböztetni a különböző halmazállapotokat és értse azok változásait. Jellemezze az évszakokat időjárásuk szerint. Ismerje az időjárást kialakító legfontosabb tényezőket. Jellemezze éghajlatunkat. Ismerje az időjárási események és a felszín változása közötti összefüggéseket. Figyelje meg környezetének anyagait, ismerje fel azok legjellemzőbb tulajdonságait. Legyen képes az alapvető mérések elvégzésére. Ismerje fel, hogy az egyes anyagok tulajdonságai hogyan befolyásolják a természetben és a mesterséges környezetben betöltött szerepét. Ismerje fel a megfigyelt táj legfontosabb felszínformáit. Tudja értelmezni az egyszerű felszínformákat kialakulásuk szerint. Tudjon jellemző tulajdonságokat mondani megfigyelt kőzetmintákról. Ismerje fel az emberek földrajzi környezetét veszélyeztető tevékenységét. Értse meg, hogy a környezet állapotának romlásáért az emberek a felelősek.

Tudja megkülönböztetni leggyakoribb gyümölcsseinket, zöldségnövényeinket. Megfigyelt tulajdonságaik alapján jellemezze azokat. Ismerje a táplálkozásunkban betöltött szerepüket. Ismerje fel a települési környezet leggyakrabban előforduló állatait és a háziállatokat. Tudja azok tenyésztésének célját. Legyen tisztában az állatvédelem jelentőségével, erkölcsi szabályaival.

6. évfolyam

Éves óraszám: 72 óra

Belépő tevékenységformák

Természeti folyamatok és egyszerűbb összefüggések felismertetése, magyarázata, bizonyítása. Egyszerű kísérletek megtervezése és elvégzése, az eredmények rögzítése és magyarázata. Alapmérések elvégzése, a mérőműszerek, mértékegységek megismerése.

Egyszerű tájékozódási gyakorlatok a térképen és a földgömbön az 5. évfolyamos ismeretek segítségével, és az új ismeretek, a földrajzi fókusz segítségével. Földrajzi övezetek megismertetése, szemléletes leírások, lehetőség szerint videó részletek, képek, ábrák segítségével. A tágabb környezetből (kontinensek) a szűkebb felé haladva a Kárpát-medence, majd a hazai táj, Magyarország helyzetének, nagy tájainak, környezeti értékeinek megismertetése. Növények és állatok meghatározása határozó segítségével. Növények, állatok felépítésének, életfolyamatainak bemutatása szemléltető eszközök segítségével. Egyszerű mikroszkópos megfigyelések végzése. Egyes növények és állatok elhelyezése a táplálékláncban.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Hazai tájaink

életközösségei

Az erdő, az élőlények életközössége.

Lombos erdeink leggyakoribb fái.

Az erdő különböző szintjeinek élőlényei.

Erdőben élő nagyvadak.

Rovarok az erdőben.

Rovarpusztítók .

A koronás keresztes pók.

Az aljnövényzet állatai.

A rétek élővilága

A rétek élővilága.

A rét füvei és a réti sás.

A rét virágai.

Növényevő rovarok.

Növényevő emlősök a réten.

Rovarok a réten.

A rétek madarai.

Vizek,

vízpartok élővilága

Vízparti fák.

Vízparti lágyszárúak.

Vízinövények.

Vizek parányi élőlényei.

Ízeltlábúak a vízben.

A vizek gerinces állatai.

A vízpartok élővilága.

A vizek madarai.

Tájékozódás a térképen **és a földgömbön Éghajlat,** **éghajlati övezetek**

12.

Az emberi test részei, felépítése.

13. A Föld alakja.

14. Tájékozódás a földgömbön.

15. Magyarország helye a Kárpát-medencében,
Európában és a Földön.

16. A Föld mozgásai.

Éghajlati övezetek, azokat módosító tényezők.

**Tájékozódás a térképen és a
földgömbön Éghajlat,
éghajlati övezetek**

17.

18. A Kárpát-mederncét övező hegységek. A hágó, szoros fogalma. A Kárpát-medence kialakulása, vízrajza, éghajlata-

19. Hazánk nagy tájainak ismerete.
Budapest földrajza, nevezetességei.
Cegléd, nagykőrösi homoki tölgyes.

Az ember és környezete

Környezetünk anyagai, azok változásai.

Az élő természet megfigyelése.

A környezetvédelem és annak
szükségyszerűsége.

Lakóhelyünk Cegléd és környezete.

A továbbhaladás feltételei

Legyenek képesek egyszerű kísérletek megfigyelése révén alapvető fizikai változások felismerésére. Ismerjék az anyagok halmazállapotait, halmazállapot-változásait, s ezek jelentőségét a mindennapi életben. Tudják a Föld mozgásainak következményeit. Tudjanak a térképen és a földgömbön tájékozódni. Ismerjék a kontinensek és óceánok nevét, elhelyezkedését, Magyarország főbb természetföldrajzi jellemzőit. Tudják Magyarország nagytájainak főbb természetföldrajzi jellemzőit, gazdasági, társadalmi életének fő vonásait. Tudják szűkebb lakókörnyezetük és Budapest természeti és társadalmi jellegzetességeit.

FÖLDRAJZ

7-8. évfolyam

Célok és feladatok:

A Földünk-környezetünk műveltségi terület megismerteti a tanulókat a szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőivel, folyamataival. Elősegíti, hogy reális kép alakuljon ki bennük nemzeti értékeinkről, a magyarság világban elfoglalt helyéről, hazánk kedvező és kedvezőtlen természeti, társadalmi-gazdasági adottságairól, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatairól, valamint az európai integrációban betöltött szerepéről. Megismerteti a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben való tájékozódás, eligazodás alapvető eszközeit és módszereit. A földünk-környezetünk műveltségi terület tartalmainak feldolgozása során fejlődik a tanulók földrajzi-környezeti gondolkodása, helyi, regionális és globális szemlélete. Megértik, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes, de állandóan változó rendszer, amelyben az ember természeti és társadalmi lényként él, és ez megköveteli az erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodást. Fokozatosan kialakulhat a tanulók felelős magatartása a szűkebb és tágabb természeti, illetve társadalmi környezet iránt. Az Európai Unió, valamint a távoli országok természeti és társadalmi-gazdasági sajátosságainak bemutatásával hozzájárul az eltérő kultúrák megismerése iránti igény, a nyitott és befogadó magatartás, illetve szemléletmód kialakulásához. Hazánk megismerése során a magyarságtudat, az nemzet iránti elköteleződés, a hazaszeretet, mint érzelmi és értelmi kötődés kialakulását is megélhetik a tanulók. A tanítási-tanulási folyamat kiemelt célja a folyamatos önképzés iránti igény, valamint az élethosszig tartó tanulás képességének kialakítása.

Általános fejlesztési feladatok

Ebben a képzési szakaszban általános fejlesztési feladat, hogy a tanulók tanári iránymutatás segítségével legyenek képesek felismerni a lakókörnyezetüket jellemző természeti és ember alkotta képződményeket, továbbá az élő és élettelen természet, a benne elhelyezkedő társadalom kisebb csoportjainak fontosabb környezeti jelenségeit, kölcsönhatásait. A tanulóban tudatosuljon a társadalom szerepe és felelőssége a környezeti értékek megóvásában. Váljon egyértelművé a társadalom tagjainak egyenrangúsága, amit az eltérő emberi kultúra és a különböző értékrendek megismerése segíthet elő. Alakuljon ki a földrajzi környezet, elsősorban

a Kárpát-medence tájai, az ott élők életmódja iránti kíváncsiság és a tárgyhoz kapcsolódó alapkészségek mellett a földrajzi környezetben és a gyakorlati életben való eligazodási képesség is fejlődjön.

Ismerje fel a rokon tantárgyaknál (biológia, fizika, kémia, történelem) megtanultakat, s tudja összekapcsolni a tananyag adott részeivel.

A következő képzési szakaszban általános fejlesztési feladat, hogy a tanulók tanári közreműködéssel legyenek képesek felismerni az egyes kontinensekre és Magyarországra jellemző legfontosabb természeti és ember alkotta képződményeket, továbbá az élő és élettelen természet és a benne elhelyezkedő társadalom legfontosabb környezeti jelenségeit, kölcsönhatásait. A tanuló érzékelje a társadalom szerepét és felelősségét a környezeti értékek megóvásában, tudatosuljon benne az emberi faj egyenrangúsága. Fejlődjön a tanulók földrajzi tudásának gyarapítása iránti igény és a tárgyhoz kapcsolódó alapkészségek mellett a földrajzi környezetben és a gyakorlati életben való eligazodási képességük is érje el a korosztálytól elvárható szintet.

7. évfolyam

Évi óraszám: 54 óra

Célok:

Általános természetföldrajzi és pénzügyi fogalmak, gazdaságföldrajzi alapismeretek megtanulása. A kontinensek (Afrika, Amerika, Ausztrália, Ázsia) természeti földrajzának megismerése. Válgják képessé a kontinensek helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről. Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a kontinensek felszíni formáit. Végezzen összehasonlító elemzést a kontinensek természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.

Belépő tevékenységek:

Év eleji matematikai kompetencia felmérőlap kitöltése a diákokkal. Földtörténeti korszakok összehasonlítása a történelem nagy korszakainak hosszával és idejével. Térképvázlat készítése ősmasszívumokról és hegységrendszerekről. Rövid olvasmányok, kiselőadások formájában dolgozzuk fel az anyagot. Éghajlati diagramm elemzése. Videó és képek segítségével bemutatni egy-egy földrajzi területet. Ország-névjegy készítése. Kiselőadások a kontinensek

felfedezéséről. Ásványkincsek jellemzése és jelölése térképvázlaton. Topográfiai feladatok. Gyűjtés, rajzolás: a tanult országokról. Eltérő adottságú területek összehasonlítása. Versenyfeladatok az atlaszban.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

A földtörténet eseményei

Földtörténet időbeli eseményei,
hegységképződések

Térképi gyakorlati feladatok

Helymeghatározások, mérések vonalas mérték
segítségével

Éghajlattani alapismeretek

Éghajlati övezetesség a Földön, éghajlatok
jellemzői

Gazdasági földrajzi ismeretek

Európán kívüli földrészek

A gazdaság ágazatai, pénzügyi alapfogalmak
Afrika, Ausztrália, a sarkvidékek kialakulása, mai
felszíne, éghajlata. Afrika, Ausztrália
mezőgazdasága, ipara. Arab világ, Dél-afrikai
Köztársaság. Amerika kialakulása és felszíne,
éghajlati övezetek. Amerikai egyesült Államok,
Kanada mezőgazdasága, ipara. Latin-Amerika
országai. Ázsia kialakulása, felszíne, éghajlata.
Kína, Japán. Délkelet-Ázsia újonnan iparosodott
országai. A túlnépesedett India. Délnyugat-Ázsia.

Európa és Oroszország

Európa születése, felszíne, fekvése, felosztása.
Földrajzi övezetek Európában. Észak-és Nyugat-
Európa természeti-társadalmi képe és országai.
Dél-és Délkelet-Európa természeti-társadalmi
képe és országai. Kelet-Európa és Oroszország
természeti-társadalmi képe és országai.

A továbbhaladás feltételei

A kontinensek Afrika, Amerika, Ausztrália, Ázsia, Európa természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével. Állapítsa meg vaktérkép segítségével a kontinensek helyét. Olvassa le a kontinensek felszíni formáit, nagy tájait. Állapítsa meg a térkép jeleinek segítségével a kontinensek felszíni formáit. Összehasonlító elemzést végezni a kontinensek természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.

8. évfolyam

Évi óraszám: 54 óra

Célok:

Európa regionális földrajzának (Nyugat-Európa, Észak-Európa, Dél-Európa, Kelet-Európa, Közép-Európa) megismerése. Válgják képessé Európa régiói helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről. Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a régiók felszíni formáit. Végezzen összehasonlító elemzést a régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre. Magyarország regionális földrajzának megismerése. Válgják képessé Magyarország régiói helyének, felszíni formáinak, nagy tájainak leolvasására a térképről. Legyen képes a térkép jeleinek segítségével megállapítani a régiók felszíni formáit. Végezzen összehasonlító elemzést a régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre

Belépő tevékenységek

A különböző tartalmú földrajzi térképeken közölt információk felhasználása a kontinensek, illetve az egyes országok természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági megismeréséhez.

Kontúrtérkép feladatok. Az időjárási jelenségek felismerése időjárási térképek alapján. Az éghajlat jellemzőinek felismerése diagramokon, és következtetések levonása az adatokból.

Folyamatábrák használata a földtörténeti események, a felszínfejlődés és következményeik feltárásához

A gazdasági élet ágazatainak, ágainak szerepe és változási tendenciáinak bemutatása statisztikai adatok feldolgozásával, forráselemzéssel, esetmegbeszéléssel. A Kárpát-medence

népeinek és hagyományainak, a tájak eltérő földrajzi jellemzőinek bemutatása szemelvények alapján.

Információk gyűjtése egyéni és csoportmunkában társadalmi-gazdaságjelenségekről, folyamatokról statisztikák, tömegkommunikációs források, Internet felhasználásával.

Tanulói beszámolók önállóan gyűjtött információk alapján hazánk és az Európai Unió kapcsolatáról.

Tanulói kiselőadás a különböző tájak népszokásairól, hagyományairól könyvtári kutatómunka alapján.

Terméklisták összeállítása Magyarország legfontosabb termékeiből és kiviteli cikkeiből.

Tabló, illetve riport készítése hazánk védett természeti és kulturális értékeivel, idegenforgalmi vonzerejével kapcsolatban.

TÉMAKÖRÖK

Közép-Európa Európa földrajza

tájainak és országainak

természet- és társadalomföldrajza

A Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajza

TARTALMAK

Európa általános földrajzi képe, terészeti adottságai, kialakulása – földtörténeti eseményei, éghajlata, vízrajza és, tájai; Európa részei és országai. Az Európai Unió. Érvek-ellenérvek az Európai Unió mellett és ellen.

Közép-Európa általános földrajzi képe. A közép-európai-sík- és rögvídek természeti adottságai és gazdasági feltételei. A középhegységek és a feltöltött alföldek, mint tipikus tájak. Németország szerepe az európai gazdaságban. Csehország és Lengyelország földrajzi adottságai. Közép-Európa magashegyvidékei: az Alpok és a Kárpátok. Az alpi országok: Ausztria, Szlovénia. A kárpáti országok: Szlovákia, Románia földrajzi jellemzése.

A Kárpát-medence földtani szerkezete és természetföldrajzi képe. A magyarság a Kárpát-

medencében. A társadalmi-gazdasági élet változásai és mai földrajzi vonásai.

**Természeti adottságok és
társadalmi-gazdasági
lehetőségek Magyarország tájain**

Hazánk földrajzi fekvése, helyzete a Kárpát-medencében és Európában. Magyarország felszíne, domborzata. Természeti adottságaink és természeti erőforrásaink. Hazánk népességföldrajzi jellemzői, népesedési folyamatai. A magyar nép tájtörténeti tagolódása, etnikai csoportok, nemzetiségek. A földrajzi környezet hatása a gazdálkodásra, a településekre és az életmódra. A gazdaság telepítő tényezői, általános vonásai, területi különbségek, szerkezeti átalakulása. Településtípusok, településhálózat és infrastruktúra Magyarországon. A hazai tájtypusok (alföldi, dombsági és középhegyvidéki tájak) földrajzi jellemzése. A tájak természeti erőforrásai, természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági jellemzőik. Hazánk tájainak idegenforgalmi, környezeti értékei, állapota és védelme. Hazánk nemzetközi kapcsolatai. Budapest földrajza. Régióink földrajza

A továbbhaladás feltételei

Európa régióinak természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével. Állapítsa meg vaktérkép segítségével Európa régióinak kontinensek helyét. Olvassa le az európai régiók felszíni formáit, nagy tájait. Állapítsa meg a térkép jeleinek segítségével az európai régiók felszíni formáit. Összehasonlító elemzést végezni az európai régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre. Magyarország régióinak természeti földrajzát jellemezni a térkép segítségével. Állapítsa meg vaktérkép segítségével Magyarország régióinak ~~kontinensek~~ helyét. Olvassa le a magyarországi régiók felszíni formáit, nagy tájait. Állapítsa meg a térkép

jeleinek segítségével a magyarországi régiók felszíni formáit. Összehasonlító elemzést végezni a magyarországi régiók természeti és gazdasági földrajzáról. Vonjon le következtetést az éghajlati viszonyokra és a mezőgazdasági, valamint az ipari tevékenységekre.

BIOLÓGIA

7-8. évfolyam

Célok és feladatok:

Az utóbbi évtizedekben kiemelt kérdéssé vált, hogy:

- az európai térség a világméretű tudományos, technológia, gazdasági versenyben helyt áll-e?
- az iskarendszerünk meg tud – e felelni a kor elvárásainak?
- a természettudományos tantárgyak (az elmúlt időszak fokozatos óracsökkentés ellenére) képesek – e korszerű, gyakorlatban is használható tudással rendelkező ifjúságot ”kibocsátani”?

Az „Ember a természetben” műveltségi területhez tartozó **biológia** tantárgy mai szerepe nemhogy csökkent volna, hanem a változó világ újonnan felvetődött problémái miatt (pl.: eltűnő fajok, pusztuló életközösségek, globális környezeti változások, romló egészségi – pszichológiai állapot stb.) inkább megnőtt, kibővült.

A tantárgy legfontosabb céljai:

- kapjanak a tanulók hathatós segítséget a korszerű természettudományos műveltség, gondolkodásmód kialakulásához;
- ismerkedjenek meg az élő – és élettelen környezet szoros kapcsolataival, kölcsönhatásaival, az élővilág fejlődésével és sérülékenységeivel;
- tudatosuljon bennük, hogy az ember része a természetnek, annak rendszereivel szoros kapcsolatban él, függ tőle, ezért alakuljon ki bennük a Föld iránt érzett felelősség, fenntartható fejlődés mellett tettekben is megnyilvánuló környezetvédelmi szemlélet.
- tudják, hogy egészséges test és lélek az egyik legnagyobb ajándék, melynek megóvása egyéni, és társadalmi szinten is érdeke és kötelessége.

Fejlesztési követelmények:

Az előbbiek érdekében:

- más tantárgyakkal együtt komplex, reális természetkép kialakítása;

- a természettudomány eredményeinek alkalmazása a vizsgáldásokban, környezet – és egészségvédelemben;
- a megismerés legelemibb eljárásainak: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, következtetés képességeinek fejlesztése, összefüggések meglátása;
- önálló ismeretszerzés;
- a tapasztalatok, tények nyelvileg helyes megfogalmazása szóban, írásban, és egyszerű ábrák készítése;
- váljon képességgé a szerzett tudás alkalmazása a mindennapi életben, az egészséges életmódban;
- fejlődjön ki alapszinten a tudománytalan, médiasikerre, nyereszkesedésre épülő megnyilvánulások felismerése, elítélése.

7. évfolyam

Évi óraszám: 55,5

Belépő tevékenységformák:

1. Speciális (kontúr, növénytani stb.) térképek használata az életközösségek elhelyezésében.
2. Koncentráció a földrajzzal: az egyes éghajlati területek, mint élőhelyek bemutatása
3. A tanult növény – és állatfajok felismerése, morfológiai jegyeinek megfigyelése, jellemzése.
4. Az élőlények testfelépítése és környezete, valamint testfelépítése és életmódja közötti összefüggés felfedezése.
5. Önálló szövegfeldolgozás-lényegkiemelés
6. Egyéni feladatmegoldás a tankönyv és a munkafüzet párhuzamos használatával
7. Képelemzés-grafikonok, diagramok értelmezése
8. Egyéni és csoportmunkában végzett mérések, és azok eredményeinek pontos rögzítése
9. A fajok különböző szempont szerinti csoportosítása
10. Sokoldalú ismeretszerzés könyvek, folyóiratok, elektromos források felhasználásával

TÉMAKÖRÖK, TARTALMAK

I. A **biológia**, mint élőlényekkel foglalkozó tudomány bemutatása, elhelyezése a természettudományok rendszerében

II: Az élővilág változatossága-hazai életközösségek áttekintése (erdő, rétek, vizek)

III. Földünk élővilága

- Trópusi övezet: Egyenlítői éghajlat,
Szavannák életközössége
Élet a sivatagban
- Mérsékelt övezet: Mediterrán tájak,
Óceáni éghajlatú területek
Szárazföldi éghajlat: lombhullató erdők
füves puszták
termesztett növények: búza, napraforgó
A tajga, mint életközösség
- Hideg övezet, magas hegységek világa
- Az óceánok, tengerek

IV. Az életközösségek általános jellemzése

- Környezet-tűrőképesség
- Kapcsolatok az életközösségben
- Tápláléklánc-táplálékpiramis
- Anyag- és energiaforgalom
- Természetes és mesterséges életközösségek
- Az ember felelőssége a Földért (globális felmelegedés, ózonkérdés stb.)
környezetvédelem

V. Rendszer az élővilágban-ismerkedés az evolúciós gondolatokkal

A tanult fajok halmazokba rendezése testfelépítés életműködés alapján

A továbbhaladás feltételei:

- ismerjék a Föld legfőbb élőhelyeit, legjellemzőbb fajait
- tudjanak a növények és állatok felépítéséből következtetni élőhelyükre, életmódjukra, rendszertani helyükre
- legyenek képesek önálló megfigyelésekre, vizsgálódásokra, ismeretszerzésre a ma rendelkezésre álló csatornákból
- ismerjék az emberi tevékenység veszélyeit, alakuljon ki bennük felelősség a természet iránt

8. évfolyam

Évi óraszám: 54

Belépő tevékenységi formák:

1. fogalmak értelmezése, szakszerű használata
2. logikus gondolkodás, felépítés és működés kapcsolatának megértése
3. következtetések önálló levonása (pl. környezet-egészségi állapot)
4. ábrák, grafikonok, diagramok értelmezése és készítése
5. az ismeretanyag értelmes, összefüggő ismertetése, kiselőadások tartása
6. a mikroszkóp beállítása, egyszerű vizsgálatok elvégzése, rögzítése
7. az elméleti anyag gyakorlati alkalmazása: tettek az egészséges életmódért, környezetért

TÉMAKÖRÖK, TARTALMAK

I. Az emberi test felépítése:

Szerveződési szintek; sejt, szövet, szerv, szervrendszer, szervezet

A sejt fogalma, részei, működése

A szövetek fajtái

Vizsgálódások: a mikroszkóp használata – sejt, szövet megfigyelése, rajza

A bőr feladata, felépítése, védelme

II. Önfenntartó életjelenségek:

- a mozgás szervrendszere: csontváz,

vázizomzat

a mozgás jelentősége

- a táplálkozás: élelmiszer, étel, tápanyag

Az emésztőszervrendszer felépítése

Az egészséges táplálkozás szabályai

- a légzés: szervrendszerének felépítése, működése, egészségtana (cigaretta, allergia stb.)

- az anyagszállítás: vér, szív erek, nyirokkeringés

a keringés szervrendszerének leggyakoribb betegségei, megelőzése

védelmi vonalaink, immunitás

- a kiválasztás folyamata, szerveinek megóvása

III. Az ember szaporodása:

- a férfi és a női szaporító-szervrendszer, az ivarsejtek érésének összehasonlítása
- megtermékenyítés, fogamzásgátlás és az anyaság (terhesség, szülés)
- az egyedfejlődés szakaszai
- a serdülőkor testi-és lelki problémái
- az egészséges nemi élet feltételei

IV. Az életfolyamatok szabályozása:

- az idegrendszer felépítése: központi-környéki,
szomatikus-zsigeri idegrendszerrész összehasonlítása
- egyszerű idegi folyamatok: érzékelés-érzékszervek
Feltétlen-és feltételes reflexek-a tanulás
- a vegyi szabályozás mechanizmusa (belső elválasztású mirigyek, hormonok és hatásaik)
- a lelki egészség, káros szenvedélyek (alkohol, drogok, cigaretta romboló hatása)

A továbbhaladás feltételei:

- ismerjék a tanulók az egyes életműködések szervrendszereit, tudják működésük lényegét
- legyenek tisztában az életszakaszok főbb testi-lelki, viselkedésbeli jellemzőivel
- alkalmazzák az életben a tanult egészségi szabályokat, igyekezzenek megelőzni a betegségeket
- értsék, hogy a korai szexuális élet ártalmas lehet, az önmérséklet-és önmegtartóztatás minden területen szükséges
- tudatosuljon bennük az élet tisztelete, kerüljék a káros szenvedélyeket, trágár kifejezéseket!

K É M I A

7-8. évfolyam

Célok és feladatok

A kémiaoktatás célja olyan kémiai szemlélet kialakítása, amely a XXI. század kulturált embere számára szükséges.

A természettudományok tantárgy során kialakított és megalapozott fogalmakat fejleszti tovább speciálisan e tantárgy fogalmaival, jelenségeinek kémiai magyarázatával.

Az iskolai munka középpontjában nem az ismeretközlés, hanem a tudáshoz vezető út felfedezése, a képességek fejlesztése áll. Gondolkodni kell megtanítani a diákot, hogy egységes világszemléletet sajátítson el, amely a tudományokat nem egymástól függetlenül értelmezi. A kémiatanítás célja, hogy a tanulókkal megismertesse a tényeket, fogalmakat és azok definícióit, összefüggéseket, törvényeket, anyagi rendszereket, egyes anyagokat, átalakulásokat, reakciókat, folyamatokat, szerkezet és tulajdonság összefüggését, technológiákat, eljárásokat, alkalmazást. Mindezeket az elmélet és alkalmazás egységében kell, hogy megtanítsa.

Ahhoz, hogy természeti, társadalmi technikai környezetünk tudatos használói legyünk, elengedhetetlen a természeti környezet jelenségeinek és oksági viszonyainak megismerése. A természettudományok tanulmányozásának fontos célja a természet és technika viszonyának ismerete, és az ember felelősségének belátása.

A tanulókat el kell juttatni a fizika, a kémia, a biológia kapcsolatának és ezzel együtt a természettudományok egységének felismeréséhez. A tágabb természeti környezettel való foglalkozás viszonyítási alapot is ad a pillanatnyi és az örök értékek felismeréséhez.

A tanítás érték közvetítés. Cél tehát az emberiség által felhalmozott értékek, ismeretek átszármaztatása, megfelelően hangsúlyozva fontosságukat és az emberiség fejlődésében betöltött szerepüket.

Különös hangsúlyt kell fektetni a kémiai tudomány magyar vonatkozásaira. Nem hagyható figyelmen kívül a tudományág kultúrtörténeti áttekintése.

A kémiában tanultaknak hangsúlyozott hatása van az életmódra. Korunk egyik leghangsúlyosabb válsága az ember és a természet megromlott viszonya. Az egészség és a természettel való harmónia megőrzése kiemelt nevelési feladat. A kémiai háttérismeretek érthetővé kell, hogy tegyék a környezetvédelem és egészségvédelem fontosságát.

A tananyag szorosan magába kell, hogy foglalja a környezetvédelmet. A környezetszennyezés kémiaja és a kémiai technológiák környezetkárosító hatásának ismerete egyaránt fontos alkotója a kémiai tárgynak. A tanulóknak tehát elsősorban „környezetük kémiajával” kell tisztába lenniük, így a folyamatok megértése vezeti el őket a tudatos környezetvédelemhez. A helyes életmód hatással van a családi életre, míg környezetünk védelme egyúttal hazánk értékeinek óvása is. Fontos, hogy tanulóink pozitív mintát kapjanak. A nevelésnek, oktatásának meg kell tanítani a diákot a természet szeretetére, az emberi kultúra megbecsülésére, az egészséges életvitel igényére, a munka szeretetére, az élet tisztetetére, az erkölcsös cselekvés iránti igényre, a természetben és az emberi alkotásban rejlő szépség felismerésére, csodálatára. Egységes keresztény világkép kialakítása a feladat, hangsúlyoznunk kell, hogy teremtmények vagyunk. Ez a Teremtő alkotása iránti alázatra szólít, és ugyanakkor feladatunk a teremtet világ megismerése benne minden teremtmény védelme.

Fejlesztési követelmények

A tananyag felépítésének általános elve, hogy kérdezni kell megtanítani a diákot.

Hatékonyabb az a tudás, amit a tanuló válaszként kap meg a saját kérdésére, mint az az anyag, amit talán nem is ért, de bemagol.

A tantárgynak bizonyos tekintetben gyakorlati tantárgynak kell lennie, amely megtanít:

- megfigyelni, elkülöníteni a lényegest a lényegtelenről,
- mérni, méréseket értékelni, értelmezni a mérési eredményeket,
- felfedezni a tapasztalt jelenségek törvényszerűségeit.

A kísérletezés fejlessze a megfigyelő, elemző képességet. A megfelelő módon alkalmazott kísérletezés tanítsa meg a diákoknak a helyes magyarázatmeglelésének útját, fejlesztve ezzel problémamegoldó képességüket.

A problémamegoldás részterületei:

- ok-okozati összefüggések feltárása,
- rendszerezés, csoportosítás, kiemelés,
- általánosítás, következtetések levonása.

Az így szerzett ismereteket össze kell kapcsolni más tantárgyak ismeretanyagával. A természetre vonatkozó kémiai tudás elsajátításának az a célja (figyelembe véve a kapcsolódó tantárgyakat: fizika, földrajz, biológia, matematika), hogy a tanuló a természetet egységes

rendszerként értelmezze és e rendszer folyamatait vizsgálja. A problémamegoldó képesség fejlődésének meg kell mutatkoznia a számolási példáknál is.

A kémiát nem atomi szinten, hanem jelenség szinten vizsgáljuk először. A tanuló – életkori sajátosságaiból adódóan – még nem tud elvonatkoztatni, hogy e láthatatlan világ törvényszerűségeit valóban megértse. Kísérletekkel, megfigyelésekkel, mérésekkel indítjuk az anyagot, hogy a tanuló tapasztalatoktól jusson el a törvényszerűségekig.

7. évfolyam

Évi óraszám: 54 óra

Belépő tevékenységformák

A bemutatott kísérletek során előforduló jelenségek, változások sokaságának érzékelése. Megfigyelések rögzítése tanári segítséggel írott feljegyzések, rajzok, táblázatok formájában.

Az egyszerű kérdésekre adott válaszok ismertetése élő beszédben

A tanult jelenségek értelmezése szóban vagy írásban.

A kémia hatékony elsajátítását segítő tanulás-módszertani eljárások megismerése és gyakorlása.

A vizsgált anyagok lényeges fizikai és kémiai tulajdonságainak felismerése.

A környezetünkben előforduló legismertebb kémiai változások felismerése és értelmezése.

A tanult fogalmakhoz minél több hétköznapi példa keresése, felsorolása.

A különböző tűzoltási lehetőségek értelmezése, annak eldöntése, hogy milyen tüzesetben melyik eljárás alkalmazható.

A megismert ionokat tartalmazó ionvegyületek képletének megállapítása.

Egyszerű molekulák összetételének megállapítása, szerkezeti képletének lerajzolása, elemzése.

A részecskéket jellemző és a halmazra jellemző tulajdonságok között történő különbségtétel.

Egyszerű számítások végzése az anyagok tömegével, anyagmennyiségével és a részecskeszámmal kapcsolatban.

Egyszerű számítások végzése az oldatok tömegszázalékos összetételével kapcsolatban.

Adott egyenlet alapján a kémiai egyenlet lényegének és a tömegmegmaradás törvényének értelmezése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

BEVEZETÉS

Ismerkedés a kémiával, helye a tudományok között, jelentősége a magyar és az európai ipar fejlődésében. A globális problémák jelentősége és lehetőségeink ezek felszámolására.
A biztonságos kísérletezés szabályai, ismerkedés a laboratóriumi eszközökkel.

KÉMIAI ALAPISMERETEK

Az anyagok tulajdonságai és változásai;
megfigyelési szempontok kialakításai
A hő termelő és a hőelnyelő folyamatok, a halmazállapot- változások
A levegő és alkotói; a fotoszintézis jelentősége
A levegő szennyezése és védelme; az üvegházhatás és az ózonpajzs védelme
Az égés fajtái és feltétele, a tűzoltás
A víz tulajdonságai és szennyezettsége
Az oldatok összetétele
Keverékek és oldatok szétválasztása
Az oldatok töménysége
A víz alkotó részei

ATOMOK ÉS ELEMEEK

Az elem és az atom, jelölésük; kémiatörténeti áttekintés. Az elemek felfedezése, híres magyar tudósok élete
Az anyagmennyiség
Az atom felépítése és szerkezete;
Borh-féle modell; kémiatörténet

Az elektronburok felépítése, ábrázolása
A periódusos rendszer; kémiatörténet

ELEMEK ÉS VEGYÜLETEK

Fémek és nemfémek közti különbség,
A kovalens kötés, az elemmolekulák
A kovalens kötés, a vegyületmolekulák
Az ionok kialakulása
Az ionkötés
A fémeskötés

KÉMIAI REAKCIÓK

A kémiai reakciók típusai anyagok száma szerint
és energiaváltozás szempontjából
A kémiai egyenlet
Kémiai számítások
Elektronátmenettel járó folyamatok;
részfolyamatai és ezek ipari jelentősége
Protonátmenettel járó folyamatok; részfolyamatai
és ezek ipari jelentősége; savak és bázisok a
mindennapi életünkben
Közömbösítés és ennek biológiai jelentősége

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

A tanuló sorolja fel az atomot felépítő elemi részecskéket, tudja hogy a protonok és az elektronok száma azonos a semleges atomban. Tudjon tájékozódni a periódusos rendszerben, alkalmazza a periódusos rendszerben való elhelyezkedés és az atom összetétele közötti összefüggéseket.

Nevezze meg a tanult atomokat, ionokat, molekulákat és tudja felírni a jelüket

Ismerje fel a tanult anyagokat tulajdonságaik alapján. Tudja, hogy a megismert anyagoknak, mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes használatukat, környezeti és élettani hatásukat.

Tudja a tanult kémiai reakciókat értelmezni.

Ismerje az égés folyamatának lényegét, mindennapi jelentőségét, feltételeit, veszélyeit, a helyes magatartást tűz esetén.

Sorolja fel a természetes vizek összetevőit. Sorolja fel a levegő és a természetes vizek szennyezéseit. Ismerje fel az egészséget, a környezet épségét veszélyeztető jelenségeket, problémákat saját környezetében.

Társítson minél több hétköznapi példát a tanultakhoz.

8. évfolyam

Évi óraszám: 54

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

**A KÉMIAI ALAPFOGALMAK ÉS KÉMIAI REAKCIÓK
ISMÉTLŐ RENDSZEREZÉSE**

A NEMFÉMES ELEMEK ÉS VEGYÜLETEIK

A nemesgázok

A hidrogén és a víz; a nap folyamatai,
Teller Ede élete

A VII. A elemei; A klór és a sósav;
mindennapi jelentőségük

A VI. A elemei; Az oxigén és az ózon, az
ózonpajzs védelme; A kén és oxidjai és
savai

A V. A elemei; A nitrogén és oxidjai és a
salétromsav; A foszfor és a foszforsav,
Irinyi János élete

A IV. A elemei; A szén módosulatai és
szervetlen vegyületei; A szilícium

A FÉMES ELEMEK ÉS VEGYÜLETEIK

A fémes elemek tulajdonságai, a fémek
redukálósora

Az I. A elemei; A nátrium és vegyületei

A II. A elemei; A kalcium és vegyületei,
a víz keménysége és a vízlágyítás
módszerei
A III. A elemei; Az alumínium és
vegyületei
A vas A fémek korróziója
Nemesfémek, színesfémek, nehézfémek

HÉTKÖZNAPI KÉMIA

Energiaforrásaik;
Globális problémák
Tápanyagok csoportosítása;
Egészséges táplálkozás, / gyógyszerek, drogok/
Építőanyagok
Porcelán, üveg
Műanyagok és ruházatunk anyagai
Háztartási vegyszerek
Hulladék gazdálkodás

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

Ismerje fel a tanuló a tanult elemek helyét a periódusos rendszerben.

Nevezze meg a tanult elemeket, vegyületeket, és tudja felírni a jelüket.

Ismerje fel a tanult anyagokat tulajdonságaik alapján. Tudja, hogy a megismert anyagoknak, mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes használatukat, környezeti és élettani hatásukat.

Tudja a tanult kémiai reakciókat értelmezni.

Sorolja be a megismert anyagokat a megfelelő anyagcsoportokba, a megismert változásokat, reakciókat a megfelelő típusba.

Sorolja fel a természetes vizek összetevőit. Sorolja fel a levegő és a természetes vizek szennyezéseit. Ismerje fel az egészséget, a környezet épségét veszélyeztető jelenségeket, problémákat saját környezetében.

Ismerje az egészséges táplálkozás szabályait.

Használati utasításnak megfelelően dolgozzon a háztartási vegyszerekkel, a mindennapi életben használt oldatokkal.

Társítson minél több hétköznapi példát a tanultakhoz.

FIZIKA

7-8. évfolyam

Célok és feladatok

A fizikatanítás célja az általános iskolában a tanulók természettudományos műveltségének megalapozása. Tanítsa meg a tanulókat arra, hogy tapasztalataikat és következtetéseiket rögzíteni tudják szóban, rajzban vagy írásban. Fejlessze megfigyelő-, emlékező-, képzelő- és gondolkodási képességeiket. Nevelje őket problémalátó és problémamegoldó emberekké. Alapozza meg környezetbarát szemléletüket, járuljon hozzá környezettudatos magatartásuk kialakulásához. A fizikai ismeretek alapozzák meg a műszaki tudományokat és teszik lehetővé a technikai fejlődést. A tanuló az alapfokú képzés során fizika órán találkozik először azzal, hogy a természet jelenségei kvantitatív szinten, a matematika nyelvén leírhatók.

Hétköznapi példákon keresztül kell rávilágítani a fizika és más tantárgyak közötti kapcsolatra. A tanórákon sok kísérletezés és a tapasztalás élménye segít elmélyíteni a tudást.

Fejlesztési követelmények

A tanuló legyen képes a fizikai jelenségek megadott szempontok szerinti tudatos megfigyelésére. Legyen képes a lényeges és lényegtelen tényezők elkülönítésére. Tudja a kísérletek, mérések eredményeit különböző formákban (táblázatban, grafikonon, sematikus rajzon) rögzíteni. Tanulja meg a táblázatokról, grafikonokról és sematikus rajzokról az adatokat leolvasni, következtetéseket levonni. Szerezzen jártasságot a tananyagban szereplő SI és a gyakorlatban használt SI-n kívüli mértékegységek használatában, a mindennapi életben is használt mértékegységek átváltásában. Legyen képes megadott szempontok szerint használni különböző szakkönyveket, lexikonokat, képlet- és táblázatgyűjteményeket és multimédiás oktatási anyagokat. Tanulja meg használni a számítógépet, mint modern kísérleti, tanulási segédeszközt. A számítógépes világhálón a fizika tanulását, a fizikusok munkáját segítő adatok, információk is megtalálhatók. A kísérletek elején, a tanuló tudjon hipotézist felállítani, és a jelenség megfigyelése után tudjon következtetéseket levonni. Tudatosuljon a diákokban, hogy a természet megismerése hosszú folyamat. A tanult fizikai ismeretekhez kapcsolódva tudja, hogy mely történelmi korban történtek és kiknek a nevéhez köthetők a legfontosabb felfedezések. Ismerje a kiemelkedő magyar fizikusok, mérnökök, természettudósok

munkásságát. A tanuló a feladatok megoldása közben ki tudja szűrni a lényeges adatokat, lássa az összefüggéseket.

7. évfolyam

Évi óraszám: 54

Belépő tevékenységi formák

Csoportos és egyéni tanulói kísérletek. Tanulók feladatmegoldása a táblánál. Projekt munkák egy-egy tanuló vezetésével. Kiselőadások. Kutatómunkák. Otthon elvégezhető kutatómunkák, kísérletek.

TÉMAKÖRÖK

Az anyag tulajdonságai

TARTALMAK

Az anyag belső szerkezete
A testek néhány mérhető tulajdonsága és ezek jellemző mennyiségei
Termikus, mechanikai kölcsönhatások, mágneses, elektromos és a gravitációs kölcsönhatás

A testek mozgása

A hely és a mozgás viszonylagos
Az egyenes vonalú egyenletes mozgás
A változó mozgás
Az egyenletesen változó mozgás. A gyorsulás fogalma

Dinamika alapjai

A tehetetlenség törvénye
A tömeg
A sűrűség
Az erő fogalma
A legismertebb erőfajták
Az erőmérés
Erő – Ellenőrző
Több erőhatás együttes eredménye
A súrlódási és a közegellenállási erő
A forgatónyomaték

A nyomás

A nyomás fogalma
A folyadékok nyomása
A gázok nyomása
Közlekedőedények, hajszálcsövek
A felhajtóerő. Arkhimédész törvénye
A testek úszása, lebegése és elmerülése

**Energia,
energiaváltozások**

Az energia fogalma
A munkavégzés és a munka
Az egyszerű gépek
A testek belső energiája.
A fajhő
Az égés
A teljesítmény
A hatásfok

Hőjelenségek

A hőterjedés
A hőtágulás
Halmazállapot-változások
Az oldódás nem olvadás! (kiegészítő anyag)
Hőerőgépek

A továbbhaladás feltételei

A tanulók:

- ismerjék fel a változásokat, a kölcsönhatásokat és a kölcsönható partnereket néhány egyszerű esetben;
- tudják, hogy az anyagnak két fajtája van: a részecskeszerkezetű és a mező;
- értsék meg, hogy a testeknek, anyagoknak van közös tulajdonságuk (pl. kiterjedés, hőmérséklet), amelyekben különbözhetnek egymástól. Az ilyen tulajdonságokat mennyiségekkel is lehet jellemezni;
- legyenek képesek irányítással egyszerű megfigyeléseket, kísérleteket, méréseket elvégezni, következtetéseket levonni, azokat megfogalmazni és feljegyzéseket végezni;
- ismerjék fel a változásokat, a kölcsönhatásokat és a kölcsönható partnereket néhány egyszerű esetben;
- értsék és tudják alkalmazni a hely és a mozgások vizsgálatánál a „viszonylagos” fogalmát;
- legyenek képesek felismeréseikről, méréseikről, tudásukról szóban és írásban, valamint grafikonok, táblázatok készítésével beszámolni;
- tudjanak különbséget tenni a vizsgált jelenség szempontjából meghatározó, illetve elhanyagolható hatások között (pl. a szabadesésnél), értsék az elhanyagolt hatások és megállapítások érvényességi határai között lévő kapcsolatokat;
- tudjanak különbséget tenni a mozgás és a mozgásállapot között;
- egyszerű esetekben ismerjék fel a mechanikai kölcsönhatásokat és a bennük megnyilvánuló két hatást, valamint azt a két partnert, amely ezeket a hatásokat kifejti;

- ismerjék a különféle erőhatásokat, azok legegyszerűbb következményeit, és értsék meg azokban a közös jelleget, hogy mindegyik mozgásállapot-változást hoz létre;
- ismerjék Galilei, Newton és Eötvös Loránd munkásságát.
- tudják a testek állapotát és állapotváltozását az energiával, ill. energiaváltozással jellemezni;
- legyenek tisztában az energia-megmaradás törvényének alapvető jelentőségével;
- ismerjék fel a gyakorlatban használatos egyszerű gépeket;
- ismerjék Joule és Watt munkásságát.
- tudják Pascal törvényét, és értsék ennek gyakorlati vonatkozásait;
- tudják a felhajtóerő létrejöttének okait és a nagyságát befolyásoló tényezőket;
- kísérletek alapján ismerjék fel és fogalmazzák meg Arkhimédész törvényét; az úszás, lebegés, merülés feltételeit, és legyenek képesek mindezeket egyszerű feladatok megoldásánál alkalmazni;
- tudják, hogy a levegőnek is van súlya, és ebből származik a légnyomás;
- ismerjék a legfontosabb nyomáskülönbségeken alapuló eszköz működési elvét és gyakorlati alkalmazását;
- ismerjék fel a közlekedőedényeket és a hajszálcsöveket, illetve tudják az eszközökre vonatkozó törvényszerűségeket és ezek környezetvédelmi vonatkozásait.
- tudják értelmezni és használni a belsőenergia fogalmát;
- tudják, hogy az energiaváltozásnak két alapvető módja van, a termikus kölcsönhatás és a munkavégzés;
- tudják alkalmazni az energia-megmaradás törvényét a hőtani feladatoknál;
- ismerjék a természetben lejátszódó fontosabb hőtani folyamatokat. Ismerjék és tudatosan alkalmazzák az általuk is megvalósítható környezetvédelmi lehetőségeket;
- ismerjék a hőerőgépek működésének alapelvét.

8. évfolyam

Évi óraszám: 54

TÉMAKÖRÖK

**Elektromos
alapjelenségek.
Áramerősség, feszültség**

**Az elektromos ellenállás.
Az egyenáram hatásai**

**Az elektromágneses
indukció. A váltakozó
áram**

Fénytan

TARTALMAK

Az anyag részecskéinek szerkezete
A testek elektromos állapota
Az elektromos áram.
Az áramerősség
Az elektromos áramkör
A fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása
Az elektromos feszültség

Az elektromos ellenállás.
Ohm törvénye
A vezetékek elektromos ellenállása
Az egyenáram hatásai
Az elektromos munka és teljesítmény kiszámítása

Az elektromágneses indukció
A váltakozó áram
A transzformátor
Az elektromos távvezeték-rendszer
Az elektromos áram mágneses hatásának gyakorlati alkalmazása

A fény tulajdonságai
Fényvisszaverődés síktükrőről
Fényvisszaverődés gömbtükrőről
A fénytörés
Fénytani lencsék
Optikai eszközök
A színek

A továbbhaladás feltételei

A tanulók:

- ismerjék az atom „szerkezetét”, teremtsenek kapcsolatot a kémiában tanultakkal, tudják értelmezni a testek elektromos állapotát: elektrontöbblet, elektronhiány;
- tudják, hogy az elektromos állapotú testek körül elektromos mező van;
- legyenek képesek elvégezni és megmagyarázni egyszerű elektrosztatikai kísérleteket;
- értsék, hogy az elektromos töltés az elektromos állapot mennyiségi jellemzője;
- tudjanak különbséget tenni az elektromos vezető és szigetelő anyagok között;
- tudjanak kapcsolási rajzzal megadni és összeállítani egyszerű áramköröket és áramerősséget mérni;
- tudjanak egyszerű feladatokat megoldani az áramerősség és a feszültség témakörében;

- ismerjék az elektromossággal kapcsolatos baleset-megelőzési szabályokat és azokat tudatosan alkalmazzák;
- a részecskeszerkezet alapján tudják értelmezni a fogyasztók elektromos ellenállását;
- tudjanak különbséget tenni a jelenségek és azok matematikai leírása között;
- tudjanak ábrázolni kapcsolási jelek alkalmazásával, létrehozni különféle áramköröket, sorosan és párhuzamosan kapcsolt fogyasztók esetében nevezzék meg a feszültségek, áramerősségek és ellenállások kapcsolatait, ismerjék a helyettesítő ellenállás fogalmát;
- legyenek jártasak az áramerősség és feszültség mérésében különféle egyszerű áramkörök esetén;
- ismerjék fel és nevezzék meg az iskolai eszközöknél és közvetlen környezetükben az elektromos áram hatásait, azok következményét, hasznát és esetleges veszélyét;
- ismerjék és tudják alkalmazni a baleset-megelőzési szabályokat;
- tudják, hogyan lehet takarékoskodni az elektromos árammal,
- tudják, hogy az indukált elektromos mező elektromos áramot hozhat létre, ha megvannak a szükséges feltételek;
- sorolják fel az olyan technikai megoldások elvét, amelyekkel váltakozó áramot lehet létrehozni;
- tudják kvalitatív módon jellemezni az indukált feszültséget és a váltakozó áramot;
- nevezzék meg a váltakozó áram hatásait, előnyeit, és tudják a különbségeket az egyen- és a váltakozó áram között;
- ismerjék az elektromos áram szerepét a környezetvédelemben;
- ismerjék és tudatosan alkalmazzák a baleset-megelőzési szabályokat;
- ismerjék a magyar fizikusok és mérnökök (Jedlik, Kandó, Déri, Bláthy, Zipernovszky, Bródy) munkásságát.
- ismerjék a fény anyagi természetét, terjedési tulajdonságait, fényáteresztő és át nem eresztő anyagokkal való kölcsönhatásait, az árnyék keletkezését. Tudjanak magyarázatot adni a Nap- és Holdfogyatkozás jelenségeire;
- ismerjék a síktükör, a domború és homorú tükör, a gyújtópont, a gyújtótávolság, a valódi és látszólagos kép, a domború és homorú lencse, a prizma fogalmát. Legyenek jártasak a képszerkesztésben, a nevezetes sugármenetek alkalmazásában;
- ismerjék a legegyszerűbb optikai eszközök működését;
- tudják, hogy a tárgyakat mikor és miért látjuk, hogyan lehet és kell védeni a szemet, a szemhibák korrekcióját, a dioptria fogalmát

MATEMATIKA

5.-8. évfolyam

Az 5. évfolyamtól kezdve a tanulók képességeinek figyelembevételével, évfolyamszintű csoportbontást alkalmazunk. A csoportok a tanulók képességeihez alkalmazkodva, az átjárhatóság lehetőségét biztosítva haladnak a tananyag feldolgozásában.

Az 5.- 6. évfolyamon fejlesztésre, felzárkóztatásra, 7.-8- évfolyamon tehetséggondozásra és a továbbtanulásra helyezve a hangsúlyt.

Célok és feladatok

A matematikai műveltség elsajátításával a világról alkotott kép pontosabbá tétele.

A tanulók előtt világossá váljon, hogy a hit és a természettudományok, a hit és a matematika nem állnak egymással ellentétben.

Nagy matematikusok hitének bemutatása.

A megismerő képesség fejlesztése. A közvetlen tapasztalatszerzéstől (megfigyelés, a megfigyelték között kapcsolat keresése, összefüggések felállítása) az absztrakt gondolkodásmódig történő eljutás.

A valóság legalapvetőbb mennyiségi és térbeli viszonyainak és formáinak megismertetése a tanulókkal.

A kísérletezés, a játék szerepe nem szűnhet meg a felsős évfolyamokon sem.

A tanulók eljuttatása tervszerű munkavégzéssel, gyakorlati problémák alkalmazása során a probléma megoldásához.

Folyamatos, tudatos fejlesztés révén a logikai elemek és az önálló problémamegoldó gondolkodás megjelentetése.

A tanulási folyamatnak legyen jellemzője a fokozatos absztrahálás mellett a gyakori konkretizálás, az általánosítás mellett a specializálás.

A matematika beszélt és írott nyelvezetének értő, elemző megismertetése, precíz, pontos és szép nyelvhasználat.

A tanulók kreatív gondolkodásának fejlesztése mellett a manipulálhatóság felismerésének elősegítése (szerencsejátékok, statisztikai adatok elemzése).

A tanulók sikerélményhez juttatása, az ötletesség, a képzelőerő, az emlékező képesség folyamatos fejlesztésével.

Az önismeret kialakításával szükséges erősíteni a tanulók önbizalmát.

Törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, kíváncsiságának felkeltése önállóságának fejlesztésére, a pontos és kitartó munkára való nevelésre, az akaraterő, az igényes kommunikáció kialakítására, a gondolatok érvekkel való alátámasztásának fejlesztésére.

A személyiség fejlesztése során el kell érni, hogy a tanuló tisztelje az eltérő képességű társait.

Az értelmi képesség fejlesztésével meg kell teremteni az esélyegyenlőség lehetőségét.

A matematika támogassa az elektronikus eszközök (zsebszámológép, grafikus kalkulátor, számítógép, INTERNET, stb.) információhordozók célszerű felhasználásának megismerését, alkalmazásukat az ismeretszerzésben, a problémák megoldásának egyszerűsítésében.

Az általános iskolai matematikai nevelés adjon biztos alapot a reális középfokú tanulmányok folytatásához.

Tantárgyközi kapcsolatok erősítése, átjárhatóság keresése.

Szociáliskompetencia fejlesztése (csoport és páros, projektmunka)

Fejlesztési követelmények

A tanulók jelentős hányada a négyéves időszak során jut el a konkréttól az elvontabb gondolkodáshoz.

A matematikai szemlélet fejlesztése

Megmutatjuk a matematika hasznosságát, megismertetjük a gondolkodás örömét.

A tanulóknál gyakorlati tevékenységekkel alakítjuk a számfogalmat, majd az egyre bővülő számkörben dolgozunk.

Törekszünk az egyre biztosabb műveletfogalom kialakítására, a számolási készség továbbfejlesztésére.

Az újonnan bevezetett műveletek megértéséhez, elvégzéséhez, gyakorlásához különböző zsebszámológépet is használhatunk, de a számonkérésnél nem (kivétel 8. évfolyam geometriai számítások).

A függvény szemlélet fejlesztése.

Térszemlélet fejlesztése, dinamikus geometria szemlélethez szükséges transzformációk megismertetése.

A matematikai logika elemeit (“és”, “vagy”, “nem”, “minden”, “van olyan”) tudatosan használjuk. Az időszak vége felé egyszerű sejtések igazolásakor, ill. cáfolásakor a “ha ... akkor” típusú következtetések is belépnek tanításunkba.

Gyakorlatosság a matematikai problémák megoldásában, jártasság a logikus gondolkodásban:

A szövegértő képesség fejlesztése.

Törekszünk szöveg alapján a nyitott mondatok felírására, s ezek (módszeres) próbálkozással, következtetéssel, majd algebrai úton történő megoldására.

A későbbiekben matematikai szövegek értelmezésével, elemzésével segítjük a diszkussziós képesség fejlesztését, a többféle megoldás keresését.

A modellalkotás segítséget nyújt a problémák megoldásához.

Kellő figyelmet fordítunk a mindennapi gyakorlatban fontos mérések és szerkesztések elvégzésére. Így érjük el, hogy a szemléletesen kialakított kerület, terület, felszín, térfogat fogalmakat, számítási módjukat a tanulók alkalmazzák a gyakorlatban.

Különböző feladatok segítségével érttetjük meg, hogy vannak biztos és lehetetlen események, ill. olyanok, amelyeknek bekövetkezése lehetséges. Fokozatosan kialakítjuk a valószínűség szemléletes fogalmát.

Az információs és kommunikációs kultúra fejlesztése:

Megérttetjük a tanulókkal, hogy egyetlen gondolat sem ér semmit, ha azt nem tudják valamilyen módon helyesen kinyilvánítani.

A verbális kommunikáció fejlesztése.

Igényes grafikus kommunikáció kialakítása.

Az elsajátított megismerési módszerek és gondolkodási műveletek alkalmazása:

Hosszú ideig nagy szerepet játszik az induktív módszer.

Bemutatunk néhány lépéses bizonyítást, deduktív következtetést is.

Igaz vagy hamis állítások elemzésével juttatjuk el a tanulókat sejtések és szabályszerűségek megfogalmazásához.

A tanulók által végeztetett csoportosítás, osztályozás, sorbarendezés, a bizonyos feltételeknek eleget tevő elemek kiválasztása fejleszti a halmazszemléletet.

A feladatokhoz készített ábrák, egyszerű gráfok segítségével megérttetjük a tanulókkal a modellek alkalmazásának szerepét.

Adatok gyűjtésével, lejegyzésével, grafikonok készítésével, néhány lépéses elemi algoritmusok alkalmazásával kifejlesztjük az adatsokaságok elemzésének, jellemzésének, ábrázolásának képességét, a statisztika legalapvetőbb elemeinek megismerését.

Helyes tanulási szokások fejlesztése:

A tanulókat hozzászoktatjuk, hogy számítások, mérések előtt becsléseket végezzenek.

A feladatmegoldások helyességét ellenőrizték.

A gyakorlati számításoknál elkerülhetetlen kerekítés alkalmazásával is el kell érniük, hogy a tanulók reális eredményeket fogadjanak el.

Hozzászoktatjuk a tanulókat, hogy a feladatok megoldása előtt megoldási tervet, egyes esetekben vázlatrajzot készítsenek.

El kell érniük, hogy a megoldást le is tudják írni. A leírás szabatoságára, a lényeg kiemelésére tanítjuk a tanulókat az általános iskola utolsó éveiben.

Az életkornak megfelelően elvárható pontossággal használtatjuk az anyanyelvet ill. a szaknyelvet, s fokozatosan bővítjük a jelölésrendszert.

Az érvelés, a cáfolás, a vitakészség, a helyes kommunikáció állandó fejlesztése folyamatos feladatunk.

A tankönyvek, feladatgyűjtemények, statisztikai-zsebkönyv, majd lexikonok, kisenciklopédiák használatára meg kell tanítanunk diákjainkat.

Lehetőség szerint multimédiás eszközökkel is megismertetjük a tanulókat.

Felhívhatjuk a figyelmet néhány magyar, ill. más nemzetiségű neves matematikus életére és munkásságára, hitére, például a tanított anyaghoz kapcsolódóan.

A tanulók tudják megfogalmazni szóban és írásban pontos, tömör, esztétikus formában a megoldandó probléma lényegét, megbecsülni a várható eredményt, legyen képes felvázolni a megoldás fő lépéseit, legyen igénye az eredmény ellenőrzésére, törekedjen a legrövidebb, legegyszerűbb út megtalálására, legyen képes mérlegelni az övétől eltérő gondolatmenet helyes vagy hibás voltát, s legyen képes kiválasztani a számára megoldható és a tudását meghaladó feladatot

5. évfolyam

Évi óraszám: 144 óra vagy 180 óra

Belépő tevékenységi formák:

Különböző tanulási technikák megismerése és alkalmazása:

- olvasott tankönyvi szöveg feldolgozása,
- lényeg kiemelése,
- kérdések megfogalmazása,
- a házi feladat elkészítési módjának tudatosítása.

Állítások megfogalmazása, igaz-hamis voltának eldöntése a nyelv logikai elemeinek egyre tudatosabb használatával.

A tárgyi eszközökkel, virtuális módon megvalósítható célirányos játékok, a valószínűségi és statisztikai szemléletet fejlesztik.

Kombinatorikus gondolkodás fejlesztése számok kirakásával.

Kapcsolatok felismerését és lejegyzését támogató egyszerű szimbólumok megértése, felismerése, alkalmazása és olvasása.

Különböző feladatok, problémák megoldásának megtervezése, az eredmények ellenőrzése zsebszámológéppel, szöveg esetén a szövegbe való helyettesítéssel.

Különböző tárgyak, termékek, alakzatok, stb. adott vagy választott szempontok szerinti csoportosítása, sorba rendezése, a lehetőségek számbavétele, egyszerű esetekben az összes lehetőség megkeresése.

Számkártyák, játékpénz, adósságcédula használata.

Törtek értelmezése és szemléltetése darabolással, kirakással, rajzolással, gyakorlati példákkal.

Játékos feladatok szóban és írásban is a műveletek helyes értelmezésére, pontos elvégzésére.

Egyszerű, rövid, a témához kapcsolódó versenyek tanulói csoportok, egyének között.

Konkrét példák kapcsán annak megtapasztalása, hogy a műveleti sorrendtől való eltekintés különböző eredményekre vezet.

Zsebszámológépek ésszerű használatával végezzen ellenőrzéseket.

Egyszerű matematikai modellek megismerése és alkalmazása szöveges gyakorlati feladatokban.

Helymeghatározás, adott tulajdonságú pontok keresése.

Tájékozódás a derékszögű koordinátarendszerben.

Táblázatok, grafikonok értelmezése, az ábra alapján mennyiségek közötti összefüggés megkeresése, lejegyzése. Táblázathoz grafikon, grafikonhoz táblázat készítése.

Ismert szabály alapján elemek meghatározása, illetve ismert elemek esetén szabály(ok) megfogalmazása. Több megoldás keresése

Egyszerű testek és azokból újabb testek készítése, a jellemzők felfedezése, megbeszélése.

Megadott és/vagy választott tulajdonságok alapján mértani testek, különböző tárgyak, dolgok halmazokba való elhelyezése

Tulajdonságok (Pl. párhuzamos élek, merőleges élek, szimmetriák) megfigyelése a tanteremben lévő tárgyakon, alakzatokon, példák keresése a természetes és az épített környezetben.

Művészeti, népművészeti alkotások jellemzőinek vizsgálata.

Különböző síkidomok kivágása, vizsgálata, csoportosítása megadott szempontok szerint
Térszemlélet fejlesztése, testek készítése.

Körző, vonalzők helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása.

Problémamegoldó képesség fejlesztése szerkesztésekkel.

Hajtogatások a merőleges és párhuzamos szemléltetésére, adott alakzatoktól egyenlő távolságra lévő pontok keresésére. Egyszerű szerkesztési feladatok.

A szögmérő helyes használata.

Lefedések, parkettázások, csempézésekhez kapcsolódó cselekvéses feladatok.

Mérések a gyakorlatban, terepen, osztályban, ennek kapcsán is tapasztalatgyűjtés terület, terület, felszín és térfogat számításban.

Különböző mérőeszközök használata.

Sajtóból, internetről, stb. levett egyszerű grafikonok vizsgálata, észrevételek megfogalmazása

Sokféle matematikai és gyakorlati feladat kapcsán tapasztalja meg a számtani közép ismeretének hasznosságát, és konkrét esetekben számolja ki az átlagot.

TÉMAKÖRÖK

Gondolkodási és megismerési módszerek

TARTALMAK

A matematika tanulási módszereinek megismerése
Matematikatörténeti érdekességek.
Könyvtárhasználat, informatikai eszközök igénybevétele.
Összehasonlításhoz, viszonyításhoz szükséges kifejezések
értelmezése, használata
A biztos, a lehetséges és a lehetetlen fogalma
Változatos tartalmú szövegek értelmezése, készítése, a szaknyelv
fokozatos elsajátítása
Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése
Konkrét dolgok adott szempont(ok) szerinti rendezése,
rendszerezése, két vagy több szempont egyidejű követése.
Néhány elem kiválasztása, elemek sorba rendezése

Számтан, algebra

Természetes szám fogalma, ábrázolásuk számegyenesen,
összehasonlításuk.
Természetes számok milliós számkörben, egészek, törtek, tizedes
törtek.
Kitekintés nagyobb számokra helyi érték táblázattal.
Negatív szám értelmezése.
Törtek kétféle értelmezése.
Ellentett, abszolútérték.
Alaki érték, helyi érték.
Tíz alapú számrendszer.
Műveletek szóban (fejben) és írásban, szemléltetés
számegyenesen:
természetes számok körében:
osztók, többszörösök;
összeadás, kivonás az egészek és a pozitív törtek körében
összeg és különbség változásai;
szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel;
szorzat és hányados változásai;
pozitív törtek szorzása, osztása természetes számmal;

tizedes törtek szorzása, osztása természetes számmal
 0 szerepe a szorzásban, osztásban;
 műveletek ellenőrzése;
 műveletek tulajdonságai (felcserélhetőség, csoportosíthatóság).
 Műveleti sorrend.
 A zárójel szerepe
 Kerekítés, becslés, ellenőrzés
 Egyszerű szöveges feladatok megoldása konkrét feladatokon
 keresztül rajzzal, visszafele gondolkodással, az időrendiség
 követése, megfordítása. Ellenőrzés szövegbe való
 behelyettesítéssel.
 Arányos következtetések (szabványmértékek és átváltásukkal
 kapcsolatos feladatok is).

Összefüggések, függvények, sorozatok

Számegyenes, szám-intervallumok ábrázolása (kisebb, nagyobb,
 legalább, legfeljebb), ábráról való leolvasása.
 Helymeghatározás gyakorlati szituációkban, konkrét esetekben.
 A Descartes-féle derékszögű koordináta-rendszer.
 Változó mennyiségek közötti kapcsolatok.
 Egyszerű lineáris kapcsolatok táblázata – abban hiányzó elemek
 pótlása ismert vagy felismert szabály alapján -, grafikonja.
 Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.
 Sorozat megadása a képzés szabályával és néhány elemével
 konkrét példákon keresztül

Geometria, mérés

Testek építése, tulajdonságaik. Lapok, élek, csúcsok.
 Testek csoportosítása adott tulajdonságok alapján. Kocka,
 téglalap tulajdonságai, hálóját, *nézetei*.
 Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás.
 Tételek kölcsönös helyzete. Síkidomok, sokszögek
 szemléletes fogalma, tulajdonságok vizsgálata.
 Négyzetek, háromszögek és tulajdonságaik.
 Távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok
 keresése. Kör, gömb szemléletes fogalma, előfordulásuk a
 gyakorlati életben.

Két ponttól egyenlő távolságra lévő pontok keresése.

Szakaszfelező merőleges rajzoló

Tételek kölcsönös helyzete. Síkidomok, sokszögek szemléletes fogalma, tulajdonságok vizsgálata.

Négyszögek, háromszögek és tulajdonságaik.

Távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése. Kör, gömb szemléletes fogalma, előfordulásuk a gyakorlati életben.

Két ponttól egyenlő távolságra lévő pontok keresése.

Szakaszfelező merőleges rajzolása. Egyenes adott pontján áthaladó merőleges rajzolása.

Háromszög szerkesztése három oldalból (két adott ponttól adott távolságra lévő pontok keresése).

A szög fogalma, mérése, szögfajták. Tájékozódás irányok szerint, iránytű használata.

Téglalap (négyzet) kerülete, területe; téglatest (kocka) felszíne és térfogata választott egységekkel, szabványmértékegységekkel.

Számítási feladatok.

Szabványmértékegységek és átváltások (hosszúság, terület, térfogat).

Mérés, hosszúság, űrtartalom, idő, hőmérséklet

Általános előtagok használata

Valószínűség, statisztika

Valószínűségi játékok és kísérletek. Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése. Mérési adatok rendszerezése táblázatban, ábrázolása grafikonon.

Egyszerű grafikonok értelmezése, elemzése.

A mérések, statisztikák tartalma kapcsolódjon a tanulók környezetéhez, más tantárgyak tananyagához, pl. sportolás, táplálkozási szokások, kirándulások, állatok, növények.

Átlagszámítás néhány adat esetén

A továbbhaladás feltételei:

A tanult számok helyes leírása, olvasása, számegyenesen való ábrázolása, két szám összehasonlítása.

A tízes számrendszer biztos ismerete.

Összeadás, kivonás, szorzás, osztás a természetes számok körében.

Egyjegyű nevezőjű pozitív törtek (legfeljebb ezredek tartalmazó tizedes törtek) összeadása és kivonása két tag esetén, az eredmény helyességének ellenőrzése.

Helyes műveleti sorrend ismerete a négy alpművelet esetén.

Egyszerű egyenletek, szóveges feladatok megoldása következtetéssel.

Konkrét pontok ábrázolása, pontok koordinátáinak leolvasása.

Szakasz másolása, adott távolságok felmérése.

Felezőmerőleges szemléletes fogalma.

Téglalap (négyzet) kerületének, területének

Hosszúság és terület szabványmértékegységei és egyszerűbb átváltások konkrét gyakorlati feladatokban. A térfogat, űrtartalom, idő, tömeg mértékegységei.

Két szám számtani közepének (átlagának) kiszámítása.

6. évfolyam

Évi óraszám: 144 óra vagy 180 óra

Belépő tevékenységi formák:

Különböző módszerekkel gyűjtött információk értelmezése, rendezése, megadott szempontok szerinti kiválogatása.

Mindennapi gyakorlati problémák, feladatok, tapasztalatok alapján matematikai modell alkotása (rajzos szemléltetés, táblázatkészítés).

Lehetőségek rendszerezett felsorolása az esetek leírásával, táblázatos formában való megjelenítésében, gráfok módszerének segítségével.

Jól megválasztott szövegek, szöveges feladatoknál szövegértelmezés, egy-egy egyszerű matematikai modellhez szövegalkotás

Racionális számok helyének és racionális pontokhoz tartozó számoknak a megállapítása a számegyenesen.

Példák különböző előjelű és abszolút értékű számok reciprokjának meghatározására, ellenőrzésére.

Számegyenes használata műveletfogalom kiterjesztése során.

Különböző tárgyak csoportosítása, maradékok megfigyelése.

Számok tulajdonságainak vizsgálata, „egy számnak több neve van” hasznosságának felismerése konkrét példák kapcsán.

Egyenes és fordított arányosság keresése és felismerése gyakorlati jellegű feladatokban és a természettudományos tárgyakban.

Fokozatos ismerkedés az egyenletek világával, az algebra előkészítése egyszerű feladatokon keresztül.

A szimmetria keresése és felismerése a természetben, művészetben.

Különböző sík- és térbeli alakzatok előállítása kivágással, építéssel, illetve készletből való kiemeléssel, tulajdonságok vizsgálata.

Pont, egyenes, egyszerű és a tengelyhez különbözőképpen viszonyuló síkbeli alakzatok tengelyes tükrképének előállítása szerkesztéssel.

Szerkesztések, megoldási tervek készítése a táblán megjelenített tanári minta alapján, majd önállóan. Ezt követően a szerkesztések számítógépes, videós virtuális megjelenítésének megismerése.

Napi sajtóban, különböző kiadványokban, feladatgyűjteményekben található, valamint a tanulók által kitalált és megfogalmazott konkrét problémák, feladatok megoldása, valószínűségi kísérletek végrehajtása.

Konkrét tárgyakkal, alakzatokkal, esetleg virtuális lehetőségeket is felhasználva, különböző építmények, testek készítése, felszínük, térfogatuk becslése. Felszín és térfogat kiszámítása elsősorban téglatestek esetén – ha szükséges – zsebszámológép használatával.

Rajzos, kirakós feladatok, oszlopdiagrammal szemléltetett gyakorlati példák megoldása. Átlag és néhány adat (számok) ismeretében következtetés az egyetlen hiányzó adatra

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Gondolkodási és megismerési módszerek

A matematika tanulási módszereinek továbbfejlesztése.
Matematikatörténeti érdekességek, híres magyar matematikusok
(*Bolyai Farkas, Bolyai János, Neumann János*).
Összehasonlításhoz, viszonyításhoz szükséges kifejezések
értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nagyobb; több;
kevesebb; legalább; legfeljebb; nem; és; vagy; minden, van
olyan).
Állítások igazságának eldöntése. Igaz és hamis állítások
megfogalmazása.
A biztos, a lehetséges és a lehetetlen fogalma.
Változatos tartalmú szövegek értelmezése, készítése, a szaknyelv
fokozatos elsajátítása.
Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése.
Konkrét dolgok adott szempont(ok) szerinti rendezése,
rendszerezése.
Néhány elem kiválasztása, elemek sorba rendezése különféle
módszerekkel.

Számtan, algebra

A racionális számok. Ábrázolásuk számegyenesen.
A számok reciprokának fogalma.
Műveletek racionális számkörben:

– szorzás, osztás törttel,
tizedes törttel;

– alapműveletek negatív számokkal.

Műveletek rendszerezése a racionális számkörben.

Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.

Becslés a törtek körében is

Egyszerű oszthatósági szabályok utolsó jegyből, utolsó két
jegyből, számjegyek összegéből

Törtek tizedes tört alakja.

Két szám közös osztói – közülük a legnagyobb –, közös
többszöröseik – közülük a legkisebb.

Pozitív egész kitevős hatvány fogalma konkrét példákon
keresztül. Prímtényezős felbontás. Osztók száma konkrét
példákon keresztül.

Törtek egyszerűsítése, bővítése.

Arányossági következtetések.

Valóságos viszonyok becslése térkép alapján, térkép olvasása,
készítési elvének megértése.

Egyenes arányosság, fordított arányosság.

Egyenes-, fordított arányosság grafikonjának ábrázolása
derékszögű koordináta-rendszerben.

A százalék fogalma, alap, százalékláb, százaléktérték.

Százalékszámítás arányos következtetéssel.

Elsőfokú egyismeretlenes egyenletekre, egyenlőtlenségekre
visszavezethető szöveges feladatok megoldása. Fordított irányú
okoskodás, rajzos modellek készítése

A megoldások ábrázolása számegyenesen. A mérlegelv
előkészítése szöveges feladatok megoldásán keresztül.

Változó mennyiségek közötti kapcsolatok, ábrázolásuk
derékszögű koordináta-rendszerben.

Példák elsőfokú függvényekre.

Példák konkrét sorozatokra, ábrázolásuk derékszögű
koordináta-rendszerben.

**Összefüggések, függvények,
sorozatok**

Geometria

Alakzatok síkban, térben.

Példák egyszerű transzformációkra: tapasztalatszerzés képek, rajzok felhasználásával, hajtogatással.

A tengelyes tükrözés. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok.

Háromszögek csoportosítása oldalak, szögek szerint.

Négyszögek tulajdonságai és fajtái.

A kör, körrel kapcsolatos fogalmak (sugár, átmérő, húr, szelő, érintő, körcikk, körszelet).

Szögmásolás, szögfelezés; háromszögek, téglalapok szerkesztése. Külső pontból adott egyenesre merőleges szerkesztése.

Sokszögek kerülete.

Testek építése, testek hálóját. Téglatestek felszíne, térfogata feladatokon keresztül.

Valószínűség, statisztika

Valószínűségi játékok és kísérletek.

Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése. Kördiagram.

Lehetséges események gyakorisága. Adatok értelmezése, jellemzése, ábrázolása (például a leggyakoribb adat, szélső adatok).

Átlagszámítás háromnál több adat esetén.

A továbbhaladás feltételei

A tanult számok helyes leírása, olvasása, számegyenesen való ábrázolása, két szám összehasonlítása.

A tízes számrendszer biztos ismerete.

Összeadás, kivonás, szorzás, kétjegyűvel való osztás a természetes számok körében.

Egyjegyű nevezőjű pozitív törtek (legfeljebb ezredek tartalmazó tizedes törtek) összeadása és kivonása két tag esetén, az eredmény helyességének ellenőrzése.

Helyes műveleti sorrend ismerete a négy alpművelet esetén.

Egyszerű egyenletek, szóveges feladatok megoldása következtetéssel.

Konkrét pontok ábrázolása, pontok koordinátáinak leolvasása.

Szakasz másolása, adott távolságok felmérése.

Felezőmerőleges szemléletes fogalma.

Téglalap (négyzet) kerületének, területének, kocka felszínének és térfogatának kiszámítása konkrét esetekben.

Hosszúság és terület szabványmértékegységei és egyszerűbb átváltások konkrét gyakorlati feladatokban. A térfogat, űrtartalom, idő, tömeg mértékegységei.

Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen események felismerése.

Két szám számtani közepének (átlagának) kiszámítása.

7. évfolyam

Évi óraszám: 144 óra vagy 180 óra

Belépő tevékenységi formák:

Szöveghez modell, modellhez szöveg keresése egyszerű esetekben.

Különböző események kimeneteli lehetőségeinek számbavétele.

Szövegelemzés, lefordítás a matematika nyelvére, tervekészítés, tervkövetés, ellenőrzés.

A hatvány, hatványozás fogalmát elmélyítő feladatok megoldása, az azonosságok igazolása konkrét esetekben számításokkal, különböző nagyságú számok felírása normálalakban

Matematikatörténeti érdekességek felkutatása, megismertetése a társakkal.

A mérlegelvével kapcsolatos tapasztalatgyűjtés.

Táblázatok, grafikonok készítése konkrét hozzárendelések esetén.

Tájékozódás a síkon a derékszögű koordináta-rendszerben játékos feladatok és érdekes összefüggések, gyakorlati feladatok megoldása során.

Lineáris összefüggések felismerése, ábrázolása.

Sorozatok készítése, vizsgálata, szabályok megfogalmazása.

A mértékátváltások táblázatos rendszerezése, összefoglalása.

A tanult szögpárok megkeresése, megnevezése és bejelölése különböző ábrákon (pl. sokszögekben).

Középpontosan szimmetrikus alakzatok keresése a természetben, művészeti alkotásokban, a közvetlen környezetben.

Középpontosan szimmetrikus alakzatok rajzolása, hajtogatása, kivágása és később szerkesztése.

A tanult síkidomok, sokszögek csoportosítása a középpontos szimmetria szempontjából.

Szögfelezés és szögmásolás segítségével különböző nagyságú szögek szerkesztése.

Háromszögek szerkesztése közvetlen vagy közvetett adatok alapján.

A háromszögek és négyszögek hiányzó szögeinek kiszámolása különböző adatok birtokában, ábrák rajzok segítségével. A témához kapcsolódó számításos és szöveges feladatok megoldása.

Zsebszámológépekkel és számítógéppel végzett kísérletek tapasztalatainak összegyűjtése, rendszerezett, lejegyzése. Grafikonok készítése az adatok alapján. Projektfeladatok

Adott szempontok alapján a jó (a szempontoknak megfelelő) események számának meghatározása, összehasonlítása az összes lehetséges esemény számával.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Gondolkodási és megismerési módszerek

Az “és”, “vagy”, “ha”, ...akkor”, “nem”, “van olyan”, “minden” kifejezések jelentése.

Egyszerű (“minden”, “van olyan” típusú) állítások átfogalmazása, igazolása, cáfolata konkrét példák kapcsán.

Fogalmak, állítások logikai kapcsolata.

Példák konkrét halmazokra: részhalmaz, kiegészítő halmaz, unió, metszet.

Változatos kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel. Sorbarendezés, kiválasztás néhány elem esetén.

Esetek felsorolása, fadiagram, modellek alkalmazása.

Számтан, algebra

Műveletek a racionális számok körében.

A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre. A hatványozás azonosságai konkrét példákön. Normálalak.

Arány, aránypár, arányos osztás, arányossági összefüggések gyakorlati esetekben, természettudományos feladatokban.

Százalékszámítási és egyszerű kamatszámítási feladatok.

Prímtényezősbontás. Két szám legnagyobb közös osztója, legkisebb közös többszöröse. Egyszerű oszthatósági szabályok (3-mal, 9-cel, 8-cal, 125-tel, 6-tal).

Betűk használata Az algebrai egész kifejezés fogalma. Egynemű kifejezések.

Egyszerű algebrai egész kifejezések átalakítása, helyettesítési értékeinek kiszámítása. Egytagú algebrai egész kifejezések összevonása, szorzása, osztása. Kéttagú algebrai egész kifejezések szorzása egytagú algebrai egész kifejezéssel.

Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, mérlegelvével, az alaphalmaz vizsgálatával.

Szöveges feladatok megoldása.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben. Egyértelmű hozzárendelések ábrázolása a derékszögű koordináta-rendszerben.

Lineáris függvények és speciális esetei ábrázolása táblázattal, táblázat nélkül.

Elsőfokú egyismeretlenes egyenlet grafikus megoldása. Sorozatok vizsgálata (számtani sorozat).

Geometria

Mértékegységek átváltása konkrét gyakorlati példák kapcsán a kibővült számkörben.

Háromszögek nevezetes vonalai (oldalfelező, szögfelező, magasságvonal, középvonal, súlyvonal).

Háromszögek területe. Paralelogramma, trapéz, deltoid tulajdonságai, kerülete, területe. Kör kerülete, területe.

Szögpárok (egyállású szögek, váltószögek, kiegészítő szögek).

Nevezetes szögek szerkesztése. Háromszög szerkesztése alapesetekben.

A háromszög egybevágósági esetei.

A háromszög belső és külső szögeinek összege. A négyszögek belső és külső szögeinek összege. A sokszögek belső és külső szögeinek összege.

Egyenes hasábok (henger) hálójá, tulajdonságai.

Valószínűség, statisztika

Valószínűségi kísérletek egyszerű konkrét példák esetében a teljes eseményrendszeren.

Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma, tulajdonságai.

Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése.

A továbbhaladás feltételei

Gondolatok (állítások, feltételezések, választások stb.) világos, érthető szóbeli, írásbeli közlése.

Egyszerű állítások igazságának eldöntése.

Sorba rendezés, kiválasztás legfeljebb 4 elem esetén.

Alapműveletek helyes elvégzése kis abszolút értékű egészek, törtek, tizedestörtek körében egyszerű esetekben.

Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása egyszerű konkrét feladatokban.

Egyszerű százalékszámítási feladatok.

Osztó, többszörös, két szám közös osztóinak, néhány közös többszörösének megkeresése

Egyszerű elsőfokú egy ismeretlenes egyenletek megoldása.

Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel is.

Lineáris függvények ábrázolása értéktáblázattal egyszerű esetekben.

Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, néhány taggal megadott sorozat esetén szabály(ok) keresése

Szög (fok), hosszúság, terület, térfogat, tömeg, űrtartalom, idő mérése a szabványos mértékegységeinek ismerete.

Háromszögek területének kiszámítása.

Szögfelező szerkesztése.

Háromszöggel kapcsolatos legegyszerűbb szerkesztések.

Háromszögek és konvex négyszögek belső szögeinek összege.

Egyszerű grafikonok olvasása, készítése.

8. évfolyam

Évi óraszám: 144 óra vagy 180 óra

Belépő tevékenységi formák:

A matematikából, a gyakorlati életből, internetről, különböző feladatgyűjteményekből választott problémák megértése után azok önálló megoldása.

Egy-egy kijelölt vagy választott matematikai témához kérdések megfogalmazása, feladatok készítése.

A tanult ismeretek közötti összefüggések keresése, megfogalmazása, majd azok értő alkalmazása egyszerűbb feladatok megoldásában.

Különböző tizedes törtek tulajdonságainak vizsgálata. Periódusok keresése.

A π matematikai érdekessége.

Négyzetgyök kiszámítása zsebszámológéppel, táblázatokkal.

Halmazábrák készítése.

Számítások egyszerűsítése, például azonosságok felismerésével. Zsebszámológépek alkalmazása a megoldások során.

Betűszimbólumok szerepeltetése a problémák lejegyzésében. A szimbólumok célszerű átalakítása a megoldások egyszerűsítése érdekében.

Projektfeladatok.

A különböző kapcsolatok közül a függvények kiválasztása, ábrázolásuk koordináta-rendszerben.

Ponthalmazok a derékszögű koordináta-rendszerben, jellemzőjük leolvasása egyszerűbb esetekben.

Grafikus megoldási módszerek alkalmazása különböző matematikai és gyakorlati feladatokban (lehetőség szerint számítógépen is).

A forgáskúp, gúla jellemzőinek megismerése, hálók készítése, a felszín és térfogat meghatározási módszereinek megismerése egyszerű esetekben.

Egyszerű alakzatok eltolt képének megszerkesztése.

Adott vektorok összegének, különbségének megszerkesztése.

Feladatok megoldása a nagyítás és kicsinyítés tulajdonságainak megismerése után.

Pitagorasz korának, életének és munkásságának felkutatása a könyvtárban, interneten, rövid házi dolgozat és/vagy kiselőadás készítése erről

Az adott feltételeknek eleget tevő összes lehetőség meghatározása és ezen belül az adott szempontok szerinti összes jó lehetőség kiválasztása.

Adatok gyűjtése különböző témákhoz kapcsolódóan, ezekből grafikonok készítése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Gondolkodási és megismerési módszerek

A matematikai bizonyítás előkészítése: sejtések, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás.

Szöveges feladatok értelmezése, megoldási terv készítése, a feladat megoldása és szöveg alapján történő ellenőrzése.

Elemek halmazokba rendezése, halmazok elemeinek felsorolása konkrét példák kapcsán.

A tanult halmazműveletek alkalmazása konkrét feladatokban, összefoglaló rendszerezésben.

Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása változatos módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése).

Számтан, algebra

Racionális szám fogalma (véges, végtelen tizedes törtek), példák nem racionális számra (végtelen, nem szakaszos tizedes törtek).

A négyzetgyök fogalma.

A természetes, egész és racionális számok halmazának kapcsolata. Valós számok.

Műveletek racionális számkörben. Eredmények becslése.

Műveleti azonosságok rendszerező áttekintése. Algebrai egész kifejezések, képletek, fizikai összefüggések átalakításai.

Szorzáttá alakítás kiemeléssel egyszerű esetekben.

Algebrai egész kifejezések szorzása, osztása egyszerű esetekben.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Értelmezési tartomány vizsgálata.

A helyettesítési érték kiszámítása.

Elsőfokú vagy elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása.

Szöveges feladatok megoldása. Probléma megoldási módszerek rendszerezése.

Alaphalmaz, megoldáshalmaz.

Függvények és ábrázolásuk a derékszögű

koordinátarendszerben.

Adott feltételnek eleget tevő pontok a koordinátarendszerben.

Egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása.

Sorozatok és vizsgálatuk (mértani sorozat).

Geometria

Háromszögek, négyszögek, szabályos sokszögek

összefoglaló áttekintése.

A tanult testek áttekintése, ismerkedés a forgáskúppal, gúlával, gömbbel.

Eltolás a síkban. Vektor, mint irányított szakasz. Két vektor összege, különbsége.

Középpontos nagyítás és kicsinyítés konkrét arányokkal. A tanult transzformációk áttekintése. Szerkesztési feladatok.

Pitagorasz tétele. Síkbeli és térbeli alkalmazásai.

Kerület, terület, felszín és térfogatszámítások.

Számítási feladatok a geometria különböző területeiről

Valószínűség, statisztika

- Valószínűségi kísérletek a teljes eseményrendszeren.
- Valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma.
- Adathalmazok elemzése (módusz, medián) és értelmezése, ábrázolásuk.
- Példák arra, amikor az átlag nem jellemzi megfelelően az adatokat (pl. folyóvíz ciántartalma).
- Grafikonok készítése, elemzése.

A továbbhaladás feltételei:

Szabatos, pontos írásbeli és szóbeli fogalmazás.

Szövegértelmezés egyszerű esetekben.

Egyszerű állítások igazságának eldöntése, tagadás.

A tanult halmazműveletek felismerése két egyszerű, konkrét halmaz esetén.

Sorba rendezés, kiválasztás legfeljebb 4-5 elem esetén, az összes eset felsorolása.

A zsebszámológép használat egyszerű gyakorlati számításokban.

Alapműveletek helyes sorrendű elvégzése egyszerű esetekben a racionális számkörben.

Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értékének kiszámítása.

Elsőfokú egyenletek megoldása.

Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel.

$x \rightarrow ax+b$ függvény és ábrázolása konkrét racionális együtthatók esetén.

Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok felszíne és térfogata.

Egybevágó transzformációk ismerete.

Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi szituációkban.

Pitagorasz –tétel ismerete (bizonyítás nélkül).

Grafikonok készítése, olvasása egyszerű esetekben.

INFORMATIKA

5-8. évfolyam

Célok és feladatok:

Az egyén alapvető érdeke, hogy időben hozzájusson a munkájához és élete alakításához, szükséges információkhoz, képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. Az iskola feladata felkészíteni a tanulókat a megfelelő információszerzési, -tárolási, -feldolgozási és -átadási technikákra, valamint megismertetni velük az információkezelés jogi és etikai szabályait. Ennek leghatékonyabb módját a több éven keresztül tanult informatika tantárgy és az iskolai élet egészét átható informatikai nevelés biztosíthatja.

A számítógép, mint a tanuló tevékenységére azonnal reagáló eszköz, lehetőséget teremt az egyéni ütemű tanulásra, a tehetségekkel való különleges foglalkozásra. A számítógéppel végzett feladatok egy részének megoldása megköveteli a csoportmunkát, feladatok részekre osztását, a másokkal való kapcsolattartást. Az informatika tantárgy fontos szerepet vállalhat az alkotó munkára nevelésben, hiszen akár programot írunk a számítógéppel, akár szöveges dokumentumot, rajzot vagy táblázatot készítünk, a végeredmény mindig egy új termék lesz. A hétköznapi életben is alapvető fontosságú algoritmikus gondolkodás fejlesztésére ugyancsak jó lehetőség nyílik e tantárgyban.

Az informatika rohamos fejlődése a társadalmat átalakítja; cél, hogy a tanulók az új körülményekhez alkalmazkodni tudjanak. Tudatosítani kell a tanulóknak az információszerzés, -feldolgozás és -felhasználás etikai szabályait is.

A tantárgy célja felkelteni és folyamatosan ébren tartani a tanulók érdeklődését az informatika iránt, megismertetni eszközeit, módszereit és fogalmait, amelyek lehetővé teszik a tanulók helyes informatikai szemléletének kialakítását, tudásuknak, készségeiknek és képességeiknek fejlesztését, alkalmazását más tantárgyakban, későbbi tanulmányaikban, a mindennapi életben és a munkában. Cél olyan attitűd kialakítása, hogy az egyén érezze, képes bekapcsolódni az egész világra kiterjedő információs társadalomba.

Ezen a gyorsan változó, fejlődő területen különösen fontos, hogy a tanulóknak kialakítsuk informatikai ismereteik folyamatos megújításának igényét. Az új eszközök közül sokoldalúságával kiemelkedik a számítógép, amely újszerű probléma-megoldási lehetőségeket biztosít. Hálózatba kapcsolva pedig újfajta kommunikációs lehetőségeket nyújt, *például: web, csevegés, e-mail*.

Hétköznapi példák, feladatokon keresztül kell összekapcsolni az informatika és más tantárgyak közötti levő összefüggéseket, párhuzamokat.

Fejlesztési követelmények

A tanuló ismerje meg és tartsa be a számítógépes munka szabályait, különös tekintettel a balesetek megelőzésére és az ergonómiai szempontokra. A berendezésekkel fegyelmezetten, a használati utasításokat pontosan követve dolgozzon. Sajátítsa el a számítógép-kezelés alapjait, mozogjon otthonosan a számítástechnikai környezetben: felhasználói szinten kezelni tudja a számítógépet és perifériáit. Szerezzen tapasztalatokat az informatikai eszközök és információhordozók használatában.

Legyen képes a különböző formákban megjelenő információt felismerni; tudjon információt különféle formákban megjeleníteni; szerezzen jártasságot az információk különféle formáinak (szöveges, hangos, vizuális) együttes kezelésében. A megszerzett információit legyen képes kiértékelni és felhasználni. Ismeretei önálló kiegészítéséhez szerezzen jártasságot a könyv- és médiatár, az Internet használatában. Szokjon hozzá az ismeretterjesztő irodalom, folyóiratok, lexikonok, kézikönyvek, különböző média, multimédia és hipermédia használatához.

Értse a közvetlen és a közvetett (technikai) kommunikáció lényegét. Legyen tájékozott a média (internet, televízió, sajtó...) szerepéről az egyén és a társadalom életében.

Legyen képes a számítógéppel való interaktív kapcsolat tartására, tudja alkalmazni az operációs rendszer és a segédprogramok legfontosabb szolgáltatásait. Tartsa be a program- és adatvédelem szabályait. Tudja önállóan használni a hálózatot és annak alapszolgáltatásait. Tudjon kapcsolatot teremteni másokkal a hálózat révén, tudjon adatokat megkeresni, elérni a hálózati szolgáltatások alkalmazásával, tudjon oktatóprogramokat használni.

Ismerje a legalapvetőbb dokumentumformákat, ezeket minta alapján legyen képes megvalósítani, legyen igénye a mondanivaló lényegét tükröző esztétikus külalak kialakítására, különböző formában való megjelenítésére.

Legyen képes az adott probléma megoldásához kiválasztani az általa ismert módszerek, eszközök és alkalmazások közül a megfelelőt.

Ismerje fel és legyen képes különféle formákban megfogalmazni a környezetében előforduló tevékenységek algoritmizálható részleteit. Helyesen használja a logika bizonyos elemeit (és, vagy, nem, Ha ... akkor ...).

Tudjon keresni nyilvántartásokban kézzel, adatbázisokban egyszerű keresővel. Legyen képes értelmezni a programok által szolgáltatott válaszokat. Segítséggel ismerje fel az adatok közötti összefüggéseket.

Ismerje meg az informatika társadalmi szerepét, a programok használatának jogi és etikai alapjait. Ismerje meg és értékelje a magyar tudósok szerepét, tevékenységét a világ informatikai kultúrájának fejlődésében.

Legyen tudatában az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának (pl. a számítógép-függőség, videojáték-függőség problémái).

Igazodjon el a könyvtár tereiben, állományrészeiben, tudja igénybe venni szolgáltatásait. Használja rendszeresen az iskolai könyvtárat. Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait, és kövesse a könyvtárban való viselkedés normáit. A dokumentumtípusok formai és tartalmi sajátosságainak ismeretében legyen képes önálló használatukra. Lássa, hogy a technika fejlődésével az információk új és újabb ismerethordozókon jelennek meg, és szerezzen tapasztalatokat ezek használatában.

Ismerje a kézikönyvtár tájékozódásban betöltött szerepét. Iskolai feladatai megoldásához és mindennapi tájékozódásához tudja önállóan kiválasztani és használni a megfelelő segédkönyveket. Tudjon különböző szempontok szerint dokumentumokat keresni a könyvtár katalógusaiban, adatbázisaiban. Tudjon feladataihoz forrásokat választani, megadott szempontok alapján belőlük információkat szerezni és elvégzett munkájáról beszámolni. Tudjon a dokumentumokból szabályosan idézni és a forrásokra hivatkozni.

Tapasztalatai alapján lássa a könyvtár szerepét az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében. Az iskolai könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a lakóhelyi közkönyvtárat is.

Szerezzen tapasztalatokat arról, hogy az új technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit.

Kulcskompetenciák fejlesztése

Kommunikáció anyanyelven

Elektronikus faliújságok, kirakati bemutatók készítése

Iskolai eseményhez kötődő bemutató készítése és szóbeli előadása

Kommunikáció idegen nyelven

Információ küldése és fogadása

E-mail váltása a tanult idegen nyelven más országok diákjaival

Matematikai

Algoritmusok tervezése

Algoritmusok készítése, leírása algoritmus-leíró nyelven, az algoritmus végrehajtása

Természettudományos

Az informatikai eszközök működési elvei

Mágneses és optikai elv rajzos bemutatása

Digitális

A hagyományos médiumok informatikai eszközöket alkalmazó lehetőségei

Internetes folyóiratcímek gyűjtése

Tanulni tanulási

Dokumentumok formázása

Szövegrészlet kulcsszavainak, tételmondatainak kiemelése különböző módokon

Szociális

Multimédiás dokumentumok előállítása

Kiscsoportos projektmunka animáció készítésére választott témában

Vállalkozói kompetencia

Az információ formái

Saját kód (titkosítás) készítése

Kulturális kifejezőképesség

Netikett

A csetszobák szabályainak megfigyelése, használatos rövidítések feloldása

5. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Informatikai alapok:

Az információ köznapi fogalmának helyes alkalmazása. Hétköznapi távközlési eszközök (pl. telefon) használata. Egyszerű titkosítások alkalmazása. A számítógép balesetmentes, helyes használata. A billentyűzet és az egér használata. A monitor és a háttértárak (lemezek) szerepének megértése. Vázlat készítése tanári segítséggel.

Operációs rendszer használata:

Háttértár és könyvtárak váltása, könyvtárba való belépés, mozgás a könyvtárstruktúrában. Ismert helyen lévő állomány megkeresése, másolása más könyvtárba és másik adathordozóra. Be- és kilépés az iskolai hálózatba. Egyszerű oktatóprogramok használata.

Algoritmusok és adatok:

Hétköznapi algoritmusok, térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű Logo-algoritmusok. Szekvenciális vezérlés, számlálós ciklusos programok értelmezése, futtatása.

Szöveg, kép és zene:

Az ábrszerkesztő- és a szövegszerkesztő-program egyes alapszolgáltatásainak alkalmazása. A szöveg karakter szintű formázása: betűtípus, betűméret, félkövér, dőlt és aláhúzott betűstílus beállítása. A megfelelő rajzeszköz kiválasztása. Egyszerű rajzok készítése. Meghívó, vers, levél készítése. Mentés és nyomtatás segítséggel. Hanganyagok és képsorok lejátszása multimédia számítógéppel.

Könyvtárhasználat:

Megadott művek keresése és tematikus gyűjtőmunka a könyvtár szabadpolcos állományában. A dokumentumtípusok megkülönböztetése formai és használati jellemzőik alapján. Tájékozódás a dokumentumokról szerző és cím szerint a könyvtári katalógus segítségével.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Informatikai alapok

A számítógép és perifériái (billentyűzet, eger, monitor, lemezmeghajtó).

Operációs rendszer használata

Háttértár váltása, könyvtár kiválasztása, eligazodás, mozgás a háttértáron.

Hálózati belépés és kilépés módja.

Programok futtatása.

Algoritmusok és adatok

Algoritmusok szöveges, megfogalmazása, értelmezése.

Számológép használata

Szöveg, kép és zene

A rajzoló program alapszintű szolgáltatásai.

A rajzeszközök és a színek.

Rajzok, ábrák készítése.

A szöveg megfelelő begépelése, javítása, módosítása.

Karakterek formázása: a betűtípus, a betűméret beállítása, dőlt, aláhúzott, félkövér betűstílus.

Mentés és nyomtatás.

Weboldal szövegének és kiválasztott részeinek elmentése háttértárra

Szerzői jog fogalma, hivatkozás és idézés szabályai.

A multimédia alapelemei: szöveg, hang és kép.

Multimédiás anyagok lejátszása és készítése.

Könyvtárhasználat

Raktári rend: szépirodalom, betűrend.

Ismeretközlő irodalom: szakrend.

Segédkönyvek: szótár, lexikon, enciklopédia.

A továbbhaladás feltételei

- A tanuló értse meg, hogy ugyanazt az ismeretet különféle jelekkel leírhatjuk.
- Legyen képes kezelni a billentyűzetet és az egeret.
- Legyen képes háttértárak váltására, könyvtárba való belépésre, kilépésre.
- Legyen képes ábrákat, rajzokat készíteni rajzoló programmal.
- Legyen képes egyszerű hétköznapi, algoritmusokat értelmezni, illetve végrehajtani.
- Tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában. Legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat.

6. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Szöveg, kép és zene:

Bemutatás után közvetlenül tanulói gyakorlatok. Minta alapján rajzok, "művek" készítése. Az ábraserkesztő-program egyes alapszolgáltatásainak alkalmazása. A szöveg karakter szintű formázása betűtípus, betűméret, (félkövér, dőlt és aláhúzott), betűstílus beállítása.

A megfelelő rajzeszköz kiválasztása. Egyszerű rajzok készítése. Meghívó, plakát, képeslap, készítése. Mentés, megnyitás és nyomtatás segítségével. Hanganyagok és képsorok lejátszása multimédia számítógéppel.

Operációs rendszer használata:

A számítógép balesetmentes, helyes használata. A billentyűzet és az egér használata. A monitor és a háttértárak (lemezek) szerepének megértése.

Háttértár és könyvtárak (mappák) váltása, könyvtárba való belépés, mozgás a könyvtárstruktúrában. Ismert helyen lévő állomány megkeresése, másolása mozgatása más könyvtárba és másik adathordozóra. Állomány törlése. Be- és kilépés az iskolai hálózatba. Egyszerű oktatóprogramok használata.

Algoritmusok és adatok:

Hétköznapi algoritmusok, térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű Logo algoritmusok. Szekvenciális vezérlés, számlálós ciklusos programok értelmezése, futtatása.

Tantárgyi gyűjtőmunka az életkornak megfelelő folyóiratokból, könyvekből, a gyűjtött adatok célszerű elrendezése, csoportosítása és felhasználása segítségével.

Könyvtárhasználat:

Különböző típusú és témájú dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása. A katalóguscédula értelmezése. Tájékozódás a dokumentumokról szerző, cím (és egyéb szempontok) szerint a betűrendes leíró katalógus segítségével mentumokról szerző és cím szerint a könyvtári katalógus segítségével.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Szöveg, kép és zene

A rajzoló program alapszintű szolgáltatásai. A rajzeszközök és a színek. Szabadkézi rajzolás (egérrel). Síkidomok rajzolása. Mozgatás, másolás, beillesztés. Tükrözés, átméretezés, finomítás. Rajzok, ábrák készítése, mentése, megnyitása, nyomtatása. A szöveg megfelelő begépelése, javítása, módosítása. Karakterek formázása: a betűtípus, a betűméret beállítása.

Operációs rendszer használata

A háttértárak szerepe. Háttértár váltása, könyvtár (mappa) kiválasztása, eligazodás, mozgás a háttértáron. Állományok és mappák kezelése: másolás áthelyezés, átnevezés, törlés.

Hálózati belépés és kilépés módja. Programok futtatása.

Algoritmusok és adatok

Algoritmusok megfogalmazása, értelmezése.

Egyszerű geometriai alakzatok Logo algoritmusai.

Ismétlések, eljárások alkalmazása.

Algoritmusok kódolása valamely programozási nyelven és végrehajtása számítógépen.

Könyvtárhasználat

Dokumentumtípusok; nyomtatott (könyv, sajtótermékek) és nem nyomtatott ismerethordozók.

Egyéb időszaki kiadványok: évkönyv, sorozat.

Betűrendes leíró katalógus használata.

A továbbhaladás feltételei

- A tanuló gyakorlattan kezelje a billentyűzetet és az egeret.
- Legyen képes háttértárak és könyvtárak váltására, könyvtárba való belépésre, kilépésre és mozgásra a könyvtárfa szinteken.
- Legyen képes egyszerű hétköznapi, illetve térbeli tájékozódási képességet fejlesztő (Logo) algoritmusokat értelmezni, illetve végrehajtani.
- Képes legyen összetett ábrákat, rajzokat készíteni rajzoló programmal.
- Legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat.
- Tudjon szerző és cím szerint dokumentumokat keresni a betűrendes leíró katalógusban.

7. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Informatikai alapok:

A személyi számítógép fő részeinek és működése lényegének megértése; a billentyűzet és az egér gyakorlott kezelése, a lemez és más perifériák használata. Ergonómiai szempontok megismerése a számítógépes munkakörnyezet kialakításában. A túlzott informatikai eszközhasználat (tévé, videó, számítógép) veszélyeinek megbeszélése. Tájékozódás a korosztálynak készült informatika tárgyú lexikonok, ismeretterjesztő könyvek, folyóiratok körében.

Operációs rendszer használata:

Floppy formázása, azon a kívánt könyvtárszerkezet kialakítása a formázás, létrehozás, törlés parancsok használatával. Állományokkal műveletek. Egy ismert nevű állomány megkeresése adott háttértáron. Vírusok fajtái, védekezés, terjedésük ellen, vírusirtó futtatása, vírus irtása segítségével. Tömörített állományok létrehozása, tömörített állományok megtekintése, kibontása. Informatikai eszközök és szoftverek etikus használata. Tantárgyi multimédia oktatóprogramok kezelése.

Kommunikáció a hálózaton:

Egy levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, a fő mezők funkciójának megismerése: a címzett, a tárgy és a saját másolat. Állományok csatolása a levélhez. Saját e-mail cím létrehozása és használata. Hasznos webhelyek önálló felkeresése (*pl: magyar honlap, MEK, vasúti információ, diákoldalak, érdeklődési körbe tartozó oldalak*). Egy letöltött weboldal részletének elmentése saját háttértárra vagy új állományba a vágólap használatával.

Algoritmusok és adatok:

Szekvenciális és feltételes vezérlés, ciklusos programok értelmezése, kódolása, kipróbálása. Grafikával, szöveggel kapcsolatos programok készítése.

Dokumentumkészítés számítógéppel:

Az alapvető szövegegységek kezelése, ismerete. Többféle formázást tartalmazó dokumentumok készítése. A vágólap használata (kivágás, másolás, beillesztés, mozgatás, törlés). A dokumentum mentése és nyomtatása. Dokumentumkészítés szokásos menet szerint. Képi adatok gyűjtése, képek bevitele (a dokumentumba ill. a képszerkesztőbe), jellemző vonásainak kiemelése, rendszerezése. Rajzok készítése.

Könyvtárhasználat:

A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak felhasználása a szaktárgyi tájékozódásban. Különböző típusú könyvtárak megismerése látogatással vagy közvetett formában.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Az informatika alapjai

A számítógép fő részei. Számítástechnikai eszközök kezelése: háttértárak, nyomtatók, digitalizálók használata.
Neumann-elv. Magyar tudósok szerepe az informatika fejlődésében.
A számítógépek alkalmazási területei a társadalomban.

Az operációs rendszer használata

Lemez formázása, használhatóságának ellenőrzése újraformázás nélkül.

Vírus fogalma, hatása. Víruskeresése és megakadályozása.

Tömörítés fogalma, célja, egyszerű tömörítési módok.

Multimédia oktatóprogramok, oktatási anyagok.

Kommunikáció a hálózaton

Az iskolai hálózat vázlatos felépítése, a szolgáltató és munkaállomások kapcsolata. Hálózatok csoportosítása összekötés és kiterjedtség szerint. A hálózati szolgáltatások kialakulásának rövid története.

A hálózat használatának alapszabályai. Saját e-mail cím.

Az elektronikus levelezés: küldés, fogadás. Hasznos webhelyek.

Algoritmusok és adatok

Szöveg és kép számokká alakítása. Logaritmikus keresés algoritmus. Algoritmus megadása élőbeszédben.

Dokumentumkészítés számítógéppel

Ábrák rajzolása, kész rajzok módosítása. Képek bevitele.

A szövegegységek. Szöveg átrendezése, keresés, csere, helyesírás.

A karakter-, bekezdés- és oldalformázás. Kisebb méretű dokumentum tervezése, szerkesztése. Szöveges és rajzos dokumentumok tervezése, az elkészítés szokásos menete.

Könyvtárhasználat

Weblapkészítés

Kézikönyvtár: könyvtípusok, használati jellemzőik.

Könyvtártípusok: nemzeti könyvtár, szak-, köz- és iskolai könyvtár.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló legyen képes a számítógép legfontosabb perifériáit kezelni.

Tudjon tájékozódni a számítógép könyvtárstruktúrájában. Tudja használni a számítógép karbantartásához szükséges segédprogramok egyikét, vagy az operációs rendszer néhány szolgáltatását.

Tudjon küldeni és fogadni elektronikus leveleket.

Készítsen (néhány utasításból álló) egyszerű algoritmusokat.

Legyen képes többféle formázást tartalmazó dokumentumot készíteni.

Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz. Tudjon információt keresni a segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia). Tudja, hogy az iskolai könyvtáron kívül használhatja a közművelődési könyvtárat is.

8. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Informatikai alapok:

A számítástechnika történetére vonatkozó adatok gyűjtése, rendszerezése; tájékozódás a mai hardvereszközök világában; adatok gyűjtése a számítógép és a robotok alkalmazási területeiről, tanári irányítással, könyveket, folyóiratokat és az internetet forrásként használva.

Algoritmusok és adatok:

Szekvenciális és feltételes vezérlés, számlálás és feltételes ciklusos programok értelmezése, kódolása, kipróbálása. Egyszerű logikai és matematikai feladatok megoldása. Különböző számtípusú adatok használata.

Dokumentumkészítés számítógéppel:

Szöveges dokumentumokban tabulátorok használata. Dokumentumok formai és tartalmi javítása, a helyesírás ellenőrzése. Szöveget és képet is tartalmazó dokumentumok készítése. Egyszerű hipertext dokumentum szerkesztése például szövegszerkesztővel. A szoftverek etikus használata. Valamely komplex probléma, feladat megoldása informatikai eszközök használatával csoportmunkában, tanári irányítással.

Az adatkezelés alapjai:

Az adatok táblázatos formában történő megjelenítése, előnyeinek bemutatása. Kész táblázatból és diagramból az adatok között meglévő összefüggések kiolvasása, felismerése.

A táblázatkezelés alapfogalmainak (cella, sor, oszlop, hivatkozás, képlet) megismerése egyszerű példákon.

Táblázatok számítógéppel történő létrehozása, módosítása (adatbevitel, mozgatás, másolás, törlés).

Az elkészült munka tárolása, kinyomtatása. Táblázathoz diagram készítése.

Különböző tantárgyakhoz kapcsolódó táblázatok megismerése, egyszerű tantárgyi feladatok megoldása táblázatkezelővel.

Keresés tantárgyi adatbázisokban.

Kommunikáció a hálózaton:

Hálózatok csoportosítása. Webböngészés. Tematikus és kulcsszavas keresés az interneten.

Könyvtárhasználat:

Szaktárgyi feladatokhoz források keresése a könyvtári katalógusokban tárgyszavak, illetve ETO jelzetek segítségével.

Információkeresés hagyományos és elektronikus forrásokból. Forrásjegyzék készítése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Algoritmusok és adatok

Algoritmusok készítése, leírása algoritmus-leíró nyelven.

Algoritmusok kódolása a számítógép számára “érthető” egyszerű programozási nyelven.

A lépésenkénti finomítás elve.

Elemi és összetett adatok, egész és valós számok.

Adatok sorozata.

Dokumentumkészítés számítógéppel

Levél, újságoldal, kérdőív, feladatlap készítése.

Tabulátorok használata, táblázat készítése.

Az internetről letöltött dokumentumok elhelyezése saját dokumentumban.

Prezentációkészítés alapjai.

Szerzői jog, felhasználói etika.

Tantárgyi anyag készítése.

Az adatkezelés alapjai

Bevezetés a táblázatkezelésbe.

Táblázatok használata a mindennapi életben.

Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása.

Cella, sor, oszlop, hivatkozás, képlet.

Alapdiagramok készítése táblázatból.

Keresés meglévő adatbázisban.

Könyvtárhasználat

Tárgyi katalógusok: szakkatalógus, tárgyszó katalógus.

A szellemi munka technikája

A továbbhaladás feltételei

- A tanuló ismerje a számítógép fontosabb alkalmazási területeit és jelentőségét a mai társadalomban.
- A tanuló ismerjen fel algoritmus-szerkezeteket (elágazás, ciklus). Tudjon néhány lépéses algoritmusokat alkotni.
- Minta alapján tudjon dokumentumot készíteni.
- Tudjon adatokat táblázatos formában megjeleníteni.
- Tudja, hogy a tárgyszó, illetve szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki.
- Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni.
- Legyen képes – segítséggel – egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával.

TECHNIKA ÉS ÉLETVITEL

5-8. évfolyam

Célok és feladatok

A technika és életvitel tantárgy a világ tapasztalati megismerésére és gyakorlati tudás szerzésére nyújt lehetőséget, egyben hozzájárul a tanulás és a munka megszeretéséhez, a tudás megbecsüléséhez.

A tantárgy célja és feladata, hogy az iskolát befejezve a tanulók tudjanak élni, dolgozni és tanulni a technikai világban.

A technika és életvitel tantárgy a gyakorlati problémamegoldás folyamatában szintetizálja a tanulók ismereteit, konkrét problémahelyzetből indul ki, életszerű megoldásokkal, eljárásokkal dolgozik, végső soron kapcsolatot teremt az iskolai tanulás és az iskolán kívüli világ között.

További célja a felelős, környezettudatos, toleráns beállítottság kialakítása, a fenntartható fejlődés megértése, elfogadása, a kritikus fogyasztói magatartás megalapozása.

Az alkotómunka folyamatának, összetevőinek gyakorlati elsajátításával az alkotás örömeinek átélése, a munka megbecsülése, végső soron a pozitív alkotó magatartás kialakítása a cél. A munkafolyamatok és egyes szakmák vázlatos bemutatása, megismerése a pályaorientációt alapozza meg. Mivel az ember kreatív teremtmény, a tantárgy mutasson rá a teremtett és a kiművelt adottságok összefüggéseire a szakmákon belül.

A tantárgy egyik eszköze annak, hogy a kereszténység értékeit, szokásait a gyakorlati alkotómunka folyamatába is beépítsük.

A problémák megoldása, a konfliktusok kezelése segít a tanulónak abban, hogy rátaláljon szakmai identitására, helyére a világban, és helyes önértékelésű, fejlődőképes autonóm személyiséggé váljon.

A tantárgy tanításának feladata felkészíteni a mesterséges környezetben való tájékozódásra, megismertetni az ember alkotta környezet legfontosabb jellemzőivel. Segítse, hogy a megszerzett ismeretek alapján a tanulók tudatos szemléletűvé és a gyakorlatban előhívható magatartási mintává váljon a környezet és a természet védelme, az egyéni életük biztonságát is szem előtt tartva. Tudatosítsa, hogy a természetes anyagok a teremtett világ részei, tehát az embernek óriási a felelőssége a teremtett értékek átalakításában. Az ember „művelje és őrizze” a teremtett világot.

A tantárgy gyakoroltassa a technikai gondolatközlés egyik legáltalánosabb formáját, a valóság képi ábrázolását, a műszaki ábrázolás alapjainak megjelenítését.

Teremtsen optimális feltételeket a természetes és mesterséges környezet anyagainak megismeréséhez, az anyagvizsgálatok elemi módszereinek célszerű megválasztásához.

Tudatosítsa a technikai problémák felismerését és megfogalmazását.

Tegye lehetővé a modern építészet anyagainak és szerkezeteinek összevetését a hagyományos és a népi építészet anyagaival és szerkezeteivel.

Felkészít a lakóhely vizsgálatára funkció, célszerűség, esztétikum és forma összefüggései szerint

A tantárgy felkészít a közlekedésben való biztonságos és felelősségteljes részvételre. A tantárgy lehetővé teszi hogy tájékozottak legyenek a KRESZ gyalogosokra, kerékpárosokra vonatkozó szabályairól, és az utazással kapcsolatos helyes magatartásformákról. Mutasson rá, hogy az embernek mekkora a felelőssége a saját ill. a másik embertársáért, annak testi épségéért.

A tanulók életvitelét a hétköznapiakban is hasznos ismeretek, tevékenységek körének tágításával alapozhatjuk meg. A tantárgy feladata, hogy alakítsa ki az egészséges életvitel alapkövetelményei szerinti életmódot. Vezessen rá a józan, mértékletes életmódra a higiénia, étkezés, öltözködés és az egészség ápolása területén. Ismerje fel az egészséges táplálkozás és az egészséges öltözködés fontosságát, az ember felelősségét testével szemben. A tantárgy tanítja a háztartási gépek és eszközök szakszerű használatát, a háztartási energia és más ellátó rendszereinek ismereteit. Tegye lehetővé a korszerű lakáskultúra kialakításának lehetőségeinek megismerését. Az életvitel tantárgy neveljen a háztartási feladatok, munkák és a gazdálkodás folyamatainak és összefüggéseinek felismerésére.

Gyakoroltassa az életet és környezetet védő magatartáshoz szükséges alapvető ismereteket.

Teremtse meg a feltételeket a munkának, mint értéknek és örömforrásnak az elfogadására, előkészítve a pálya kiválasztását. Tudatosítsa a munka értékét és megbecsült voltát keresztény szempontból a tízparancsolat alapján. Az emberi tevékenységek, az átélt alkotások és életpályák megismerése révén járuljon hozzá a tanulók tudatosabb iskolaválasztásához.

Fejlesztési követelmények

A technika és életvitel tantárgynak számos kulcskompetencia fejlesztésére van lehetősége.

Különbféle kommunikációs helyzetben kommunikálni tudjon (például: szóban, írásban, szövegértésben). (anyanyelvi kommunikáció).

Rendelkezzon azzal a képességgel, hogy rendszerezni, következtetni, indokolni és problémát megoldani tudjon. (matematikai kompetencia)

Lássa meg az emberi tevékenység okozta változásokat. Gyakorlatias módon tudja tudását alkalmazni új berendezések megismerésében és működtetésében. Kritikus és kíváncsi attitűd alakuljon ki benne. (természettudományi kompetencia)

Értse és alkalmazza az információs társadalom technológiáit. (digitális kompetencia).

Készüljön fel a technikai világ további megismerése, a tanulásra. Alakuljon ki saját tanulási stratégia, a figyelem fokozatos összpontosítása mellett. A tanultakat az élet minden területén széles körben alkalmazni tudják (a hatékony, önálló tanulás).

Értse meg az egészséges életvitel-meghatározó szerepét, normatudat, viselkedési és általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése. Különböző területeken hatékonyan tudjon kommunikálni. (szociális és állampolgári kompetencia).

Segíti a mindennapi életben, majd a munkahelyén abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgató lehetőségek megragadására. (kezdemenyezőkészség és vállalkozói kompetencia)

Tudja elképzeléseit, élményeit tárgyakban, modelleken, makettekben, az építésben esztétikusan kifejezni. (esztétikai – művészeti tudatosság és kifejező képesség)

Az iskola alapvető feladata a személyes kompetencia fejlődésének a segítése. A technika és életvitel tantárgy követelményei alkalmasak arra, hogy az önkiszolgálás képességei, az önvédelmi képességek kifejlődjenek. A kulcskompetenciák fejlesztésével a hátrányos helyzetű tanulót is a középiskola, a szakiskola megkezdésére, és a tanulmányok sikeres befejezése segíti hozzá.

Feladatok és tevékenységformák

Az 5-8. évfolyamon a technika és életvitel tanításának alapfeladata felkészíteni a mesterséges környezetben való tájékozódásra. Megismertetni az ember alkotta környezet legfontosabb jellemzőivel. A tanulók életvitelét a hétköznapiakban is hasznos ismeretek, tevékenységek körének tágításával alapozhatjuk meg.

A munka és a technika szükségessége, jelentősége, szerepe az ember életében, haszna és veszélyei: a fenntartható fejlődés gondolata

Az ember, a természet, a társadalom és a technika kapcsolatrendszerének felismerése, és az emberi szükségletekből adódó technikai problémák megoldása. A közvetlen mesterséges környezet felelős, tudatos, célszerű alakítása, a személyes szerep kipróbálása, gyakorlása. Az emberiség történetében az alapvető technikai problémák és a megoldások, tevékenységek kapcsolatának megértése, ismerete.

Dokumentumismeret (tárgy, könyv)

A dokumentumok (modellek, tárgyak a mindennapi életben, könyvtári, ismeretterjesztő művek, használati utasítások) használata, alkalmazása. Az érdeklődésből származó információk és az egyéni tapasztalatok összehangolása.

Az alkotás folyamata, a gyakorlati probléma, felismerési és problémamegoldó folyamat részei, probléma felismerés.

Problémaérzékenység, probléma-felismerés, az emberi problémák és a technikai lehetőségek feltárása. A probléma felismerése az egyéni, a családi és az iskolai környezetben, valamint a munka világában. Különös tekintettel az emberi szervezetet károsító anyagokkal való kapcsolatba kerülés lehetőségeire. (pl. legális és illegális drogok, cigaretta, alkohol). A technikai probléma megfogalmazása.

Tervezés

A megoldáshoz vezető út kitalálása. A rendeltetésnek, a formának, a készítése eljárásnak és az anyagnak nagyjából megfelelő megoldás kiválasztása. Rövid műveletterv (technológiai) és szerkezetterv készítése írásban és vizuálisan. A megoldáshoz szükséges készségek számbavétele. A gondolat közérthető megjelenítése szóban, írásban, látszati és műszaki

ábrában. (szövegértés, rajzolás) A terv, elképzelés értékelése, megfeleltetése az igénynek és a lehetőségeknek.

Konstruálás, kivitelezés

A terv megvalósítása anyagban, térben. Az algoritmus betartása. Az alkotás örömeinek átélése a tevékenységben. Ítéltéképesség az alkotó folyamat minden pontján. Az egyszerű alapanyagok alakítása, a kéziszerszámok, háztartási gépek kezelése. Az eszközök szerepe a különböző pályákon munkafolyamatokban. A gyakorlati tapasztalatra és a tanult tudásra épülő forma, anyag, szerkezet és eljárási ismeret. Az ehhez kapcsolódó pályakörök meghatározása. Az önálló munkaszervezés, munkamegosztás kialakítása. Az időbeosztás és a tempó, mint egyéni sajátosság szerepe.

A tevékenység és eredményeinek értékelése

Saját és mások terveinek, tervezett technológiájának és technikai rendszereinek megértése, megvitatása, eredményeinek, hatásainak értékelése, következtetések levonása. Az önellenőrzés fejlesztése. Az erősségek és a gyengeségek elhatárolása.

Munkavégzési és tanulási szokások Magatartásformák

Az alkotói, befogadói (fogyasztói) és környezettudatos magatartás ismerete. Önellenőrzés, a társak munkájának értékelése. Az önértékelés szerepének megismerése a munkavégzésben.

Rend, tisztaság, szabálykövetés, időbeosztás

Egyszerű eszközök, szerszámok használatában figyelem és elővigyázatosság. A rend, a monotónia és a biztonság jelentősége különböző pályaterületeken.

Megfigyelés, vizsgálat

Emberi szükségletek és igények, anyagok, szerkezetek, formák megfigyelése, vizsgálata, tapasztalati megismerése, lehetséges megoldások keresése.

Technológiai rend, térszemlélet

Eredményes műveleti (időbeli) sorrend betartása az alkotófolyamatban, térbeli tájékozódás a konstruálásban. Konkrét pályaterületek, ahol dominánsak a térbeli tájékozódás követelményei.

Gazdálkodás, környezettudatos magatartás

Célszerű gazdálkodás az anyaggal, az energiával, a munkával és az idővel, anyagi javakkal, kiemelt figyelemmel a tudatos vásárlásra. Gazdasági szemlélet: a ráfordítás, eredmény haszon, takarékoság, hatékonyság, a tudatos vásárlás szempontjainak ismerete.

Eszközhasználat, munkaszervezés

Jó testtartás, jártasság az anyagalakításban és a szerszámok, eszközök használatában. Az egyéni vonzódás és a képességek.

Képességek és készségek fejlesztése

Az alapfokú alkotó, kritikai (önértékelő), megfigyelő, ítélő és kommunikációs képességek (szövegértés, rajzolás) működtetése az alkotó és elemző folyamat során.

A munkavégzéshez szükséges elemi kezűgyesség, eszközhasználati jártasság, anyagminőség iránti érzék, formaérzék, szerkezetválasztási jártasság kialakítása. A gyakorlati beállítódás szerepe, mint meghatározó tényező a pályaterületek kialakításában. Az alapvető emberi szükségletek és a technikai lehetőségek közötti különbség megismerése. A rendeltetés, a jelentés (forma) az anyag, a szerkezet, az eljárás és a gazdaságosság összefüggéseinek megismerése. Ennek hatása az individuális életszervezésre.

Az alkotás funkcionális és formai megfelelése, valamint az eljárás célszerűségének és gazdaságosságának megállapítása, a döntés indoklása.

A testi és lelki egészség fenntartását segíti elő a megfelelő életvitel kialakítása, ami a betegségek megelőzését, az egészséges táplálkozás kialakítását teremti meg.

Az önellátás képessége a biológiai és a komfortszükséglet kielégítését szolgálja.

Az önvédelmi képességek kialakításával az egészségre káros anyagok, szerek elleni védekezést, a közlekedési balesetek elkerülését, a háztartási és az iskolai balesetek megelőzését segítjük elő. Az okos szeretet, a türelem az alapja, hogy legyen felelőssége önmagával és másokkal szemben.

5. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Természetes és mesterséges környezet kapcsolata, összehasonlítása. A közvetlen mesterséges környezet vizsgálata, jellemzőinek megismerése, tapasztalatszerzés a mesterséges környezetről. A technika feladata, az emberi szükségletekből adódó technikai problémák megoldása. A környezet használata, élet a környezetben. A környezet, a tárgyak használata, eszközhasználat, a célszerű környezet szépsége.

Kommunikáció és technika alkalmazása a népművészetben.

Emberi szükségletek és igények, anyagok megfigyelése, vizsgálata. Az anyagvizsgálatok elemi módszereinek megismerése. Az anyagok érzékelhető tulajdonságainak megállapítása. Egyszerű alapanyagok alakítása, a kéziszerszámok kezelése. Eredményes (időbeli) sorrend betartása az alkotófolyamatban. Célszerű és környezetkímélő gazdálkodás az anyaggal. Az alkotás örömeinek átélése e tevékenységben. Figyelem és elővigyázatosság az eszközök, szerszámok használatában.

Az emberi problémák és a technikai lehetőségek feltárása. A probléma lényegének megfogalmazása szóban és vázlatrajzban. Egyszerű megvalósítható tervek, vázlatrajzok készítése a gyakorlati tevékenységekhez. Adott terv megvalósítása rajz alapján.

A mérés, és a méretek pontosságának szerepe a technikában. Mérés milliméter pontossággal, a mérési eredmények feljegyzése. A mérés és a méretek pontosságának szerepe a technikában. Méretek és elrendezés leolvasása egyszerű műszaki rajzokról. Műszaki rajz jelképei, rajzjelei alapján egyszerű műszaki rajz készítése.

Természetes és emberi alkotással létrehozott terek, formák és térképző elemek esztétikai és ergonómiai követelményeinek bemutatása. Egyszerű tárgyak, szerkezetek megalkotásának tervszerű előkészítése és kivitelezése és működésének ismerete. Az otthon, a lakóház, a falu, a város, mint közvetlen környezet megismerése, elemzése, modellezése. Közlekedési eszközök megismerése, történeti áttekintése, működésük modellezése. Az önálló munkaszervezés, munkamegosztás kialakítása.

A közlekedési eszközök történeti fejlődése. A közlekedés rendszere. A közlekedés szabályozásának, és a szabályok betartásának szükségessége. A gyalogos közlekedés biztonsága. Helyes, segítőkész magatartás formák. Az egészséges életmód, megalapozása (napi testmozgás, korszerű táplálkozás). A tisztaság az egészséges élet alapfeltétele. Következetes és

rendszeres testápolás. A környezet tisztán tartása. Az egészséges táplálkozás fontossága. Rendszeres étkezés. Egyszerű ételkészítési eljárások.

A háztartás feladatai. A háztartási munka megszervezése. Az életkornak megfelelő önkiszolgáló tevékenység. Egyszerű háztartási munkák

. Az öltözködés meghatározói, története. A textilipar nyersanyagainak elemzése. A textilanyagok egyszerű vizsgálati módszerei. A textilanyagok fajtái, tulajdonságai. Egyszerű textil-megmunkálás és díszítés. A ruhaneműk célszerű használata, gondozása.

Gazdálkodással kapcsolatos elemi összefüggések. Az anyagi lehetőségek felmérése. A takarékoság fontosságának tudatosítása. A tudatos fogyasztás fontossága. (az árak ismerete és összehasonlítása).

A növények és a szobanövények szerepe életünkben, környezetünkben. Szobanövények, kiskert gondozása ápolása.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Az ember és környezete

Természetes és mesterséges környezet. Az ember védekezése a környezet hatásai ellen. Az ember környezet-átalakító tevékenysége. A mesterséges környezet.

Anyagok és átalakításuk

Anyagok a természetben és a mindennapi környezetünkben. Anyagvizsgálatok. Egyszerű anyagi tulajdonságok megismerése. Az anyagok formálhatósága, alakíthatósága, felhasználása.

Tervezés, építés

Tervezés a megoldáshoz vezető út kitalálása. A tervezés folyamata. A funkció, forma és esztétikum szerinti tervezés.

Mérés, műszaki ábrázolás

Becslés, mérés, méretjelölés. Mérés milliméter pontossággal; a mérési eredmények feljegyzése. A méretmegadás elemei. A műszaki rajz jelképei, rajzjelek. Az elrendezés szabályai. Rajzolás

Épített tér és környezet	Épített tér és környezet modellezése. A harmónia és az esztétikus környezet kialakítása. Környezetkímélő építés. A lakóház, a falu, a város építésze. Közlekedési eszközök kialakulása, modellezése. A technikai rendszer folyamatai, a folyamatok energiaigénye.
Közlekedési ismeretek	A közlekedés célja. Közlekedési rendszer. Gyalogos közlekedés. Városi és vidéki közlekedés sajátosságai. A tömegközlekedés. Segítőképző magatartás.
Életvitel, háztartástan	
A család egészsége, táplálkozás	Egészséges életmód. A tisztaság jelentősége. Személyi higiéné a családban. A táplálkozás jelentősége. Az egészséges táplálkozás. Az élelmiszerek alkotórészei.
Háztartás	Háztartási munkák. A háztartási munka megszervezéseinek elemei. Munkamegosztás a családban.
Ruházkodás	Textíliák és szerepük. Textil anyagvizsgálat. A textilanyagok csoportosítása. Textilmegmunkálás.
Gazdálkodás	Takarékosság. Fogyasztói kultúra.
Kertgazdálkodás alapjai	Növények gondozása, ápolása. Növények a lakásban.

A továbbhaladás feltételei

A technika elveinek figyelembevételével a környezet jelentőségének felismerése. Ismerkedés a környezet tudatos átalakításának elveivel és szükségességével. Egyszerű, mindennapos technikai rendszerek azonosítása. Egyszerű műveleti algoritmusok értelmezése és végrehajtása

(egyszerű tervek és vázlatrajzok készítése). Becslés centiméter pontossággal, mérés milliméter pontossággal. Egyszerű műszaki rajzok olvasása és készítése. A gyalogos és a tömegközlekedés szabályainak és helyes magatartásformáinak alkalmazása. Az egészséges életmód fontosságának tudata. A következetes és rendszeres tisztálkodás ismerete. Az életkornak megfelelő önkiszolgáló tevékenységben való részvétel. Az egészséges táplálkozás jelentőségének felismerése. A családi munkamegosztás ismerete, a házi és ház körüli munkák gyakorlása. A szükséges eszközök és szerszámok szakszerű és balesetmentes használata. Ismerje az öltözködés meghatározóit és gondozását. Környezetkímélő magatartás és takarékoság fontosságának felismerése. A tudatos fogyasztói ismeret.

6. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Természetes és mesterséges környezet .A természetes folyamatok, a természettörvényeinek megfigyelése, pl. mozgás, változás, élet és pusztulás. A mesterséges környezettel kapcsolatos helyes viselkedés. A környezet rendszeres tisztántartása, hulladékgyűjtés. A személyes hatások, lehetőségek és szerepek felismerése a közvetlen környezet kialakításában. A természetes és mesterséges rendszerek működéséhez energiára van szükség. Példák természetes vagy mesterséges rendszerek működésére. A környezetbarát technika jelentősége.

Logikus, algoritmikus gondolkodás használata. Technikatörténeti érdekességek megismerése. Egyszerű axonometrikus és vetületi rajzok készítése és olvasása.

További tapasztalatok szerzése a természeti (papír) és feldolgozott (átalakított) anyagok tulajdonságairól. A műanyagok gyártása, csoportosítása, vizsgálata.

Jellemző tulajdonságok kiemelése a feladat megoldásához kapcsolódóan. A rendeltetésnek, a formának, az anyagnak, valamint a készítési eljárásnak megfelelő megoldás kiválasztása. Anyagkiválasztás, tulajdonság és funkció összefüggései alapján. Az előnyök és a hátrányok mérlegelése. Gazdaságos, környezetkímélő tevékenységsor tervezése és alkalmazása. A munkavégzéshez szükséges elemi kézügyesség és eszközhasználati jártasság. Anyagminőség iránti érzék, formaérzék. Felelős alkotói és befogadói magatartás.

Tervezés, a megoldáshoz vezető út kitalálása. Egy adott terv megoldása. Technikai összefüggések meglátása az ábrákról. 2-3 lépéses technológiai terv írása. A terv bemutatása, indoklása szóban. Felelős alkotói és befogadói magatartás.

Mérési eredmények feljegyzése, leolvasása a rajzos ábrákról. A mérési pontosság jelentősége a technikában. Gyakorlottság a hosszúság becslésében, mérés cm pontossággal. A méretmegadás helyes alkalmazása Tárgyak felismerése vetületek alapján. Egyszerű műszaki rajz készítése a műveleti algoritmus betartásával. Rajzeszközök gyakorlott, szakszerű használata.

Épített tér és környezet modellezése, a szerkezet, a funkció és a méretük szempontjából. Az alkotás folyamatának megtervezése. A lényeges jegyek felismerése. Anyag, forma, stabilitás, egyensúly és elrendezés alkalmazása. Az

emberi szükségletek és igények megfigyelése, vizsgálata, tapasztalati megismerése.

Szöveges feladatok értelmezése. Technikai problémák felismerése és megfogalmazása.

A szárazföldi közlekedés története és a közlekedési eszközök fejlődése. Közlekedési szabályok, szabályismeret, kerékpáros közlekedés. Segítségnyújtás közlekedési baleset esetén. A közlekedéssel kapcsolatos helyes magatartási szabályok alkalmazása. Vasúti közlekedés.

Családi szerepek bemutatása. Személyi higiéné a kamaszkorban, következetes és rendszeres testápolás fontossága. A probléma felismerése az egyéni, a családi és az iskolai környezetben. Különös tekintettel az emberi szervezetet károsító anyagokkal való kapcsolatba kerülés lehetőségére. (például: legális és illegális drogok, alkohol, cigaretta).

A környezetalakítás fontossága. Összefüggés a környezet és a közérzet között. Kiegyensúlyozott, harmonikus környezet kialakítása, ápolása és karbantartása. Gazdaságos munkavégzés észszerű környezetben. Az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékek.

A kornak megfelelő, energiát és tápanyagot tartalmazó táplálékok. A tápanyagszükséglet, az energiaszükséglet és az életmód összefüggései. Egészséges tápanyagarányok és étrend.

Hagyományos és korszerű textilkészítési eljárások. A ruhaneműk célszerű használata és egyszerű ápolása.

A háztartási munkafolyamat megfigyelése, elemzése. A háztartás irányításának feladatai. Környezettudatos beállítottság.

A család gazdálkodásának belső összefüggései. A takarékoság jelentősége a mindennapi életben. Elemi tájékozottság a családi alapellátáshoz tartozó termékek áráról. A zsebpénzzel való gazdálkodás.

Az otthont és az iskolát díszítő növények ápolása. Szobanövények szaporítása.

Palántanevelés, ápolási munkák. Vegyszer nélküli növényvédelem bemutatása. Környezetvédelem jelentősége életünkben.

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK
Az ember és környezete	A természetes rendszerek és folyamataik, a természet törvényei. Az ember védekezése a környezet kellemetlen hatásai ellen. A technikai környezet körültekintő, gondos felhasználása. Gazdálkodás a természeti erőforrásokkal. Változás és változtatás.
Anyagok és átalakításuk	Az anyagok tulajdonságai. Az anyagok fizikai vizsgálata. Az anyagvizsgálatok elemi módszereinek célszerű megválasztása.
Az anyagok feldolgozása	Az anyagok kiválasztása. Anyagok alakítása, kéziszerszámok kezelése. Az anyagok feldolgozásához szükséges szerszámok és eszközök balesetmentes használata.
Tervezés, építés	Technikai problémák megfogalmazása szóban. Tervezés vázlatrajz készítése. A feladat megoldásának algoritmus a tervezéstől a megvalósulásig.
Mérés, műszaki ábrázolás	A mérés pontossága, méretarányok. Méretmegadás Rajzolvasás. Vetületi ábra értelmezése. Vetületi ábrázolás, axonometria. Műszaki rajzi szabályok.

Épített tér és környezet	Az épített tér és környezet optimális kialakítása. A házépítés menete. A lakás jellemzői, funkció, belső terei, a részek kapcsolatai. A lakás és környezete. Energiatakarékos lakások.
Közlekedési ismeretek	A közlekedési eszközök fejlődése. A közúti közlekedés kialakulása. Biztonságos közlekedés. Kerékpáros közlekedés. A kerékpár biztonsági felszerelése. Felelősség a közlekedésben.
Életvitel, háztartástan	
A család egészsége	A tisztaság az egészséges élet alapfeltétele. A tisztaság jelentősége. Személyi higiéné a családban. A táplálkozás jelentősége. Az egészséges táplálkozás. Az élelmiszerek alkotórészei.
Háztartás	Háztartási munkák. A háztartási munka megszervezéseinek elemei. Munkamegosztás a családban.
A lakás – lakókörnyezet	A lakás funkciói szerkezete és térszükséglete. Az ergonómia figyelembevétele. A korszerű lakás berendezése. A lakás és az iskola otthonossá tétele.
Konyhatechnológia	Egészséges táplálkozás. Egyszerű konyhatechnikai eszközök, egyszerűbb gépek használata. Étkezési gyakorlatok. Terítés és tálalás szabályai.
Ruházkodás	Egyszerű textilmegmunkálás, díszítés és munkaeszközei. Textíliák javítása, ápolása.

Munkaszervezés	A háztartási munkák. Háztartási munkamegosztás. A háztartási hulladékok szelektív gyűjtése.
Gazdálkodás	A családi gazdálkodás. A bevétel és kiadás tervezési módjai. Állandó, alkalmi és változó kiadások. Tudatos fogyasztás. Zsebpénz.
Kertgazdálkodás alapjai	Szobanövények és kerti növények gondozása, ápolása. Szobanövények szaporítása, növényvédelem.

A továbbhaladás feltételei

A természet törvényeinek ismerete, gazdálkodás a természeti erőforrásokkal. Az információátvitel és továbbítás eszközeinek használata. A munkavégzéshez szükséges anyagok, az átalakításhoz szükséges szerszámok és gépek kiválasztása, balesetmentes és szakszerű használata. Mérés milliméter pontossággal. Egyszerű műszaki rajzok készítése. Tárgyak felismerése vetületek alapján. A makett és a modell szerepe.

A biztonságos közlekedés alkalmazása. A kerékpáros közlekedés szabályai. Az egészséges életmód ismeretei. Az emberi szervezetet károsító anyagok elkerülési módjai. Egyszerű háztartási munkák gyakorlati végzése. Családi gazdálkodás összefüggései. A takarékoskodás lehetőségei, tudatos fogyasztás.

7. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Az energia jelentőségének felismerése. A természet változásai, amelyek természeti folyamatok során mennek végbe. Energia a természetben. Az energia felhasználása a különböző korokban. Az energia átalakítások környezeti problémái.

Műszaki kommunikáció. Metszeti ábrázolás alkalmazása. A metszet képzése, teljesmetszet, félmetszet, kitörés.

Anyagok és energia. Összetétel – szerkezet – tulajdonság – funkció gondolatlánc. A fémek technológiai tulajdonságai és alkalmazásai. Az egyes anyagokhoz kapcsolódó technikatörténeti vonatkozások. Az anyagok helyettesíthetősége és cserélhetősége. A környezetszennyező anyagok újrahasznosítása.

A gép, mint technikai rendszer. A gépek szerepe az ember életében. A gépek és a géprendszerek fejlődése. A gépek általános jellemzői. A kerékpár történeti fejlődése. A kerékpár, mint összetett gép. Erőgépek. Fejlesztés, szabadság.

A magyarok szerepe és jelentősége a közlekedés fejlesztésében és fejlődésében. A közúti, légi, vízi és vasúti közlekedés szabályai. A kerékpáros közlekedés szabályainak kiterjesztése. A környezetvédelem szerepe a közlekedésben.

Személyi higiéné a pubertás korban, egészségrontó hatások elemzése. A tiszta öltözet és a környezeti tisztaság figyelembevétele. Környezet higiéné a lakóhelyen, a lakásban és az iskolában. A veszélyek felismerése, a káros szenvedélyek: például az alkohol, a cigaretta, a legális és illegális drogokkal kapcsolatban. A szabadidő hasznos eltöltésére irányuló programok szervezése. Az egyéni és társadalmi élet veszélyeztető tényezők felismerése, a veszélyhelyzetek kialakulásában, kialakításában (pl. tűz, gáz, stb.)

Az egészséges táplálkozás szabályai, a korosztálynak, az évszakoknak, a megterhelésnek és a személyi adottságoknak megfelelően.

Tápanyagaink közelebbről. Az ételkészítés alapelemei. Konyhatechnikai eljárások: előkészítő, elkészítő és kiegészítő műveletek. Ételsor tervezése. Az ételkészítés helyre és eszközei. Élelmiszervásárolási szempontok: ár és minőség összevetése.

Közművesítés tervezése. A lakás villany-, víz- és földgáz vezetékeinek megkülönböztetése. A lakás különböző helyiségeinek kialakítása. A lakás egyszerű és ötletes berendezése. Az átlagos háztartás gépeinek szakszerű, energiatakarékos működtetése.

A textíliák alapanyaga, a természetes és mesterséges alapanyagú textíliák megkülönböztetése. A textíliák csoportosítása, felhasználása. A ruházat gondozása, javítása.

A háztartási munkák megszervezésének célszerű módja. Munkafolyamatok megfigyelése, elemzése (idő és út mérése). Tisztítási és mosási eljárások alkalmazása (a mosó és tisztítószer használati utasításainak figyelembevételével).

Vendéglátás tervezése és gyakorlati szervezése.

Költségvetés készítése. A piaci kínálat megítélése és minősítése. Egyszerű döntéshozatal az árak és a minőség összehasonlítása alapján. A fogyasztói érdekvédelem lehetőségeinek kihasználása.

Növények szerepe az életünkben. Életmódjukban a természet tisztelte váljék meghatározóvá.

Egyes foglalkozások és képességek összevetése. Személyes igények meghatározása. Az ismeretek, tapasztalatok, élmények hatása a pályacélok kitűzésében. A tanulás szerepe a sikerben.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Az ember és környezete

Energiaforrások: megújuló energiaforrások: a napsugárzás, a víz energiája, az ár-apály energia, geotermikus energia; ásványi energiaforrások: a kőszén, a kőolaj és a földgáz. Az energia előállítása és felhasználása. Az erőművek működése. Az erőművek és a bányászat környezetkárosító hatásai. Környezetkímélő technológiák.

Kommunikációs rendszerek

A műszaki rajz kommunikációja .Egyszerű metszeti ábrázolás.

Anyagok és átalakításuk

Anyagforrások. Energiahordozó ásványok. Az anyag sokoldalú felhasználása. Tulajdonság és felhasználás. Anyagvizsgálatok. A fémek előállítása.

Tervezés, építés

A gépek környezetünkben. Az ember és a gép kapcsolata. A gépek működése. A géprendszerek és részeik. A kerékpár szerkezetének tanulmányozása. A dugattyús gőzgép működése.

Közlekedés ismeretek

Magyarok a közlekedésért. Közlekedéstörténet. A közúti, légi, vízi és vasúti közlekedés rendszere. A kerékpáros közlekedés. A közlekedési eszközök környezetkímélő használata. A kulturált közlekedés. Települési közlekedés. Utazás tervezése. A gépkocsi felépítése, korszerű berendezések a gépjárművekben.

Életvitel, háztartástan

A család egészsége

Következetes testápolás, tudatos higiénés magatartás.
Környezeti tisztaság.
Környezethigiénia. Káros szenvedélyek veszélyei.
Egészséges táplálkozás szabályai.
A szabadidő hasznos eltöltése.

Táplálkozás és konyhatechnikai eljárások

Anyag-átalakítások a konyhában. Tápanyagaink (teljes értékű és nem teljes értékű) Tápanyagtartalom.
Komplettálás. Konyhatechnikai eljárások.
Konyhaeszközök és gépek használata. Élelmiszerek tárolása.

A lakókönyezet tervezése

Az infrastruktúra elemei. A lakás energiaellátása.
Energiatakarékos világítás és fűtés.
Megfelelő hőszigetelés.

Ruházkodás

Textíliák alapanyaga.
Varrási gyakorlatok.

Háztartási munkák

Napi, heti és havi munka tervezése. (pl.: nagytakarítás szervezési feladatai). Tisztítás, mosás.
Vendéglátás.

Gazdálkodás

Költségvetés készítése.
Piac és kereskedelmi szolgáltató környezet, a piaci árak összehasonlítása. Termékelemzés. Fogyasztói érdekvédelem.

Kertgazdálkodási alapjai

Növényszaporítás, növénytermesztés, növényápolás.
Kerti és szobanövények gondozása.

Pályorientáció

Az eredményes munkavégzés összetevői. Pályaválasztási alapfogalmak összegyűjtése. Pályaismeret.

A továbbhaladás feltételei

A technika társadalomra és természetre gyakorolt hatásainak vizsgálata. Véleményalkotás a fenntartható fejlődésről. A lehetséges környezetkímélő nyersanyag és energiaforrások bemutatása és elemzése a felhasználhatóság szempontjából. Egy konkrét egyszerű gyártási folyamat bemutatása. Az erőműtípusok egyszerű összehasonlítása. Az alternatív energiaforrások és a környezetkímélő technológiák áttekintése. Gépek működésének bemutatása, modellezése. A gépek általános jellemzőinek ismerete. Erőgépek működése. Jelentős magyar és külföldi találmányok és feltalálók azonosítása. A közúti, a légi, a vízi, a vasúti közlekedés rendszereinek elemzése. Kultúrált közlekedési magatartása alkalmazása. A korszerű táplálkozás módszereinek használata. Korszerű ételsor önálló összeállítása. Egyszerű háztartási gépek használata. Az infrastruktúra elemeinek ismerete. A fogyasztói érdekvédelem lehetőségeinek felismerése. A takarékoság alkalmazása. A piaci kínálat megítélése és minősítése. A növények gondozása, ápolása. Pályaválasztási alapfogalmak gyűjtése.

8. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységek

A villamos energia. Energia az életünkben. Az emberiség energiaigénye és az ezzel kapcsolatos környezeti problémák. Az elektromos áram útjának bemutatása az erőműtől a fogyasztókig. A lakás villamos berendezéseinek helyes használata. Mit kell tenni áramütés esetén? A technikai újdonságok befogadása.

A természet kizsákmányolása a fenntartható fejlődés. Környezetkímélő energiaforrások. A napenergia közvetlen felhasználása.

Hagyományos és modern irányzatok az építészetben. A modern építészet anyagának felhasználása. A hagyományos építőanyagok alkalmazása. A települések alapjellemezője.

Épületek és építmények környezeti kapcsolatai. Véleményalkotás az építészeti, esztétikai környezetszennyezésről. Az épített környezet és életvitel kapcsolata.

Különböző korok vízvezeték és fűtés- rendszereinek, összehasonlítása. A víz útja. Korszerű vízelvezetés, csatornázás. Nagyüzemi szennyvíztisztítás. Az egyedi, villamos, földgáz, városi gáz, központi fűtés, távfűtés, napenergia felhasználásának összehasonlítása. Hőközpontok, fűtőművek, fűtőerőművek szerepe.

Energiatakarékossági lehetőségek a háztartásban.

Műszaki ábrázolás készítése (jelképes és metszeti ábrázolás).

Az egyéni és társadalmi létet veszélyeztető tényezők felismerése. Az egyén felelőssége a vészhelyzetek kialakulásában, kialakításában.

A motorizáció előnyeinek, hátrányainak és veszélyeinek felismerése, azonosítása. A gépkocsi és a motorkerékpár működésének tanulmányozása. A közvetlen lakókörnyezet közlekedési szerkezetének tanulmányozása. A közúti közlekedés szabályainak és pozitív magatartásformáinak tudatosítása.

A felnőtté érés folyamata. Szeretetteljes kapcsolat a szülőkkel, testvérekkel. Megfelelő baráti kör megválasztása,- az alkalmazkodóképesség jelentősége. Az egészségi állapotot befolyásoló tényezők. Egészséges táplálkozás. Anyagcsere és tápanyagok. Teljes és nem teljes értékű fehérjék szerepe a táplálkozásban. Sav-lúg egyensúly biztosítása az étrendünkben. A káros szenvedélyek veszélyei. A dohányzás és az alkohol káros hatásai. Az alkohol útja a szervezetben. A kábítószer – fogyasztás veszélyei: egészségügyi és társadalmi veszélyek. Szabadidő hasznos eltöltése.

Élelmiszerek tartósítása. A tartósítás célja. Nagyüzemi és házi körülmények között alkalmazható élelmiszertartósító eljárások: szárítás, hőkezelés, soványítás, hűtés, fagyasztás, mélyhűtés, pácolás, füstölés. Étrend, heti étrend tervezése. Az ételkészítés és az évszak összehangolása. Átgondolt vásárlási szempontok. Az élelmiszerek tárolása.

Energiamegtakarítási lehetőségek a háztartásban. A háztartás gépeinek üzemeltetése, csoportosítása. Érintésvédelem. Környezetkímélő szemétkézelési eljárások.

A textíliák alapanyaga. Textíliák megkülönböztetése. (gyapjú, gyapot, műszál). A piaci készlet kritikus megítélésé, minősítése. Alkalmi, az egyéniséghez illő öltözködés összeállítása. Fogékonyság az ízléses öltözködés kiválasztásában. Ruházat ápolása, gondozása és egyszerű javítása.

A háztartás irányítása, munkamegosztás a családban. A munkahely kialakításának ergonómiája. Környezetbarát munkavégzés.

A háztartási jövedelmek összetétele, eredete. Pénzgazdálkodás tervezése, költségvetés készítés. Takarékosági lehetőségek, (a pénzzel a munkával, az idővel) és takarékosági formák a háztartásban. A fogyasztói érdekvédelem érvényesítése a gyakorlatban. Családi, gazdálkodási modellek készítése.

Háztartási napló vezetése.

A környezetbarát és környezetkárosító tevékenységek, anyagok felismerése. A lakókörnyezetben élő növények ápolása, gondozása.

A személyes igények meghatározása. Önjellemzés megadott szempontok szerint. Önismeret összekapcsolása a pályaismerettel. Átfogó kép nyújtása a munka világáról. Pályák, szakmák, foglalkozási ágak. A tanulás szerepe a sikerben. Az ismeretek, tapasztalatok, élmények hatása a pályacélok kitűzésében. A folyamatos fejlődés lehetősége és szükségessége.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Ember környezete

Anyag és energia

Energia felhasználás története. Villamos energia rendszerek. A villamos energia előállítása és hasznosítása. A lakás elektromos hálózata: fogyasztórendszer. Az elektromos áram veszélyei. Villamos berendezések a lakásban.

Energia és környezet

Az erőművek környezeti hatásai. Alternatív energiaforrások. A napenergia.

Korszerű épületek

A modern építészet anyagai. Építőanyagok, szerkezeti anyagok. A lakóházak építése. Lakóépületek, középületek. A magyar népi építészet. A háztípusok fő jellemzője.

Közművek létrehozása és

Működtetése

Vízvezető rendszer. A vízművek és szolgáltatásaik. A települések és a lakóépületek víz és csatornahálózata. A

	közlekedő edények elvén alapuló modellek építése. Fűtési rendszerek. A lakás fűtése. Energiatakarékosság és a környezet megóvása.
Kommunikációs rendszerek	Műszaki ábrázolás.
Biztonságkultúra	Katasztrófavédelem (tűz és polgári védelem), tervezés, megelőzés, beavatkozás, értékelés.
Közlekedési ismeretek	A közlekedés káros környezeti hatásai, pl. levegőszennyezés, zajártalom. A gépjárművek szerkezete, története. A városi és a vidéki közlekedés. A közúti közlekedés szabályai. Milyen lesz a jövő hazai közlekedése?
Életvitel, háztartástan	
Élet a családban	A jó családi környezet. Az egészségmegőrzés kultúrája. Egészséges táplálkozás fontossága. Helyes napirend és életmód kialakítása. Káros szenvedélyek veszélyei.
Konyhatechnikai eljárások	Étrend tervezése. Élelmiszerek tartósítása, tartósítási módok. Egészségügyi és takarékosági szempontok. Minőség és biztonság. Fogyasztóvédelem.
Lakás, lakókörnyezet	Energiafelhasználás arányai a háztartásban. A háztartás gépesítése. Szemét és hulladékgyűjtés, tárolás és ártalmatlanítás.
Ruházkodás	Textil anyagismeret. Személyiségnek, egyéni stílusnak megfelelő öltözködés. Ruházat gondozása.

Munkaszervezés	A munkafolyamat elemzése. A háztartási munka hatékonysága.
Gazdálkodás	A család pénzgazdálkodása, a családi jövedelem kezelése. Takarékosági lehetőségek, takarékosági formák a háztartásban. A fogyasztói társadalom és a reklám. Termék és termékszerkezet. Beruházás, befektetés, haszon. Háztartási napló.
Kertgazdálkodás alapjai	Növényvédelem. Növények ápolása, gondozása. Termesztési rendszerek.
Pályaorientáció	Személyes igények, önismeret. A munka világa, pályaismeret, munkaerőpiac. Pályaártalmak. A tanulás szerepe. Folyamatos fejlődés. Álláskezelési technikák.

A továbbhaladás feltételei

A villamos áram útjának ismerete az erőműtől a fogyasztókig. A lakás villamos berendezéseinek ismerete és helyes használata. Alapvető balesetvédelmi és érintésvédelmi ismeretek. A közművek (vízvezeték és fűtésrendszere) működésének ismerete. A fenntartható fejlődés problémájának megismerése. Ismerje a katasztrófavédelem feladatait. A közlekedési helyzetek helyes megítélése, a veszélyhelyzetek gyors felismerés és elhárítása. Tudja az egészséget fenyegető veszélyeket elkerülni, különös tekintettel a dohányzás, az alkohol és a kábítószer-fogyasztás veszélyeire. Ismerje az egészséges táplálkozás szabályait. Tudja a takarékoság lehetőségeit a háztartásban. Ismerje a fogyasztói érdekvédelem érvényesítését a gyakorlatban. Ismerje a katasztrófavédelem feladatait.

RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

5-8. évfolyam

Célok és feladatok

„A keresztény hit **egy közösség ölén születik és növekszik**”. Az iskola azért tanít, hogy neveljen, vagyis hogy belülről alakítsa az embert. A Mészáros Lőrinc Katolikus Általános iskolában a keresztény világnézetre nevelés fontossága egyértelmű.

A vizuális nevelés sajátos szerepet tölt be az oktatásban: a fejlett vizuális érzékelés, megfigyelőképesség, a természet szépségeinek, jelenségeinek megismerése, a belső látás, a kreativitás, a térhatás és konstruálóképesség, **valamennyi tantárgy tananyagának elsajátításában** nélkülözhetetlen szerepet játszik.

A vizuális nevelésnek a látható világ elmélyült megismerésére kell törekedni, hogy megsejtsék és átéljék a világ szépségét, az élet örömét. A vizuális nevelésnek értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepet kell betöltenie, így képes kialakítani és formálni a kultúra értékeit becsülő környezettudatos magatartást.

A vizuális nevelésnek figyelembe kell venni az alkotóképesség fejlesztése érdekében, hogy az **5-6. évfolyamon a képi gondolkodásra** alapozó fejlesztés folyik, a **serdülőkor kezdetétől**, a 7-8. évfolyamon viszont előtérbe kerül az **elvont fogalmi gondolkodás**.

A vizuális nevelés **feladata** a **vizuális megismerő képesség** fejlesztésén túl, a **vizuális műveltség rendszerbe foglalása**, a **keresztény művészet** tartalmi és formai elemeinek, **jel- és jelképrendszerének** a megismerése.

A hazai és az európai és egyéb kultúrák (és vallások) tisztelettel szemlélt és elfogadott szokásai, jelenségei, épületei, tárgyai, műalkotásai megismerésével a tanulók **magatartástudata**, **nemzeti önismerete** és **hazaszeretete** a **keresztény értékrenddel** való azonosulása erősödik.

A tanítás során a tantervi követelmények szerinti képességfejlesztés a gyakorlati tevékenység tevékenység központú feladatokkal teljesíthetők a leghatékonyabban.

Fejlesztési követelmények

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen egyéni eltéréseket mutató képesség-, készség-, ismeret- és magatartásbeli szint várható a tanulóktól. A fejlődés mértékét minden esetben kinek-

kinek ön maga év eleji szintjéhez, valamint saját korosztálya jellemzőihez viszonyítva ítéld meg helyesen.

A tananyag bővülő spirális elrendezésű, a témakörök, a fejlesztendő képességek és fő tevékenységformák évenként ismétlődnek, tartalmukban gyarapodnak.

Alkotó képességek

Az 5-8. osztályos diákok nyitottságát, érzékenységét, alkotásra motiváltságát a vizuális élmények, esztétikai hatások emlékezeti megőrzésére, a képzeletüket felidéző képességeik fejlesztésére kell mozgósítani.

Képzelőerejük működtetése és fejlesztése, belső képekben való gondolkodásuk alkotásaik eredetiségének felismertetése a feladat. **Kreativitásuk**, ötleteik áramlásában, **probléma megoldási** leleményességükben érzelmekkel kísért tevékenységeiken keresztül fejlesztendő. Jelrendszerük egyéni stílusjegyeket hordozzon. A tanulók többségét igyekezzünk képessé tenni viszonylag újszerű alkotások létrehozására, akik inkább reprodukív jellegű feladatok alakításában képesek igényes, elmélyült munkára, e képességük továbbfejlődését tekintjük célunknak. Tegyük képessé a tanulókat eredményeik kritikus vizsgálatára és mások teljesítményeinek reális megítélésére, az alkotótevékenység megszerettetésére.

Befogadó és megismerő képességek

A vizuális megismerő és befogadó képességeiket – melyeket a térbeli, formai, színbeli, mozgásbeli, az anyagokkal, esztétikummal kapcsolatos élmények, a képi világ iránti fogékonyság jellemez – tovább kell fejleszteni.

Motiválni kell az érdeklődésüket, hogy képesek legyenek látványok célirányos, egyre tudatosabb megfigyelésekre; belső képek; képzetek felidézésére. Legyenek képesek az összehasonlításra, elemzésre, következtetésre, szintézisre, bírálatra és önbírálatra. A látványban rejlő jelentést és esztétikai hatást legyenek képesek elemezni és értelmezni és élvezni. A műalkotások elemzése során legyen lehetőség az egyéni vélemények kialakítására. Esztétikai élményeik mélysége tükröződjön az érzelmeikben. Izlésvilágukban érvényesüljenek az egyediség jegyei.

A tanulást segítő képességek

Az információk világossá tételéhez, szemléltetéshez, ábrák megértéséhez és létrehozásához szükséges jártasságokat és képességeket kell biztosítanunk tantárgyunk tanulásával. A tanulók elsajátítják a vizuális információk formáit és forrásait. (Könyvek, kiállítások.)

A nem szakrendszerű oktatásnál a tanulók képességeinek, készségeinek a gondolatok, élmények különféle módon történő kreatív fejlesztése (a kulturális kompetencia) csak kellően felkészített, szakmai ismeretek elsajátítása mellett lehetséges.

5. évfolyam

Évi óraszám: 54

Belépő tevékenységformák

A fő tevékenység formák az egész iskolaszakaszon áthúzódnak, csak műveleti szintjük évfolyamonként emelkedik.

- Művészeti ágak, stílusok, technikák megismerése.
- Közvetlen megfigyelésen alapuló, nézőpontnak megfelelő téri, formai, színbeli tanulmányok.
- Látszati és elvont ábrázolási módok szemléleti megismerése, funkció szerinti alkalmazásuk megértése.
- Színtapasztalatok rendszerezése, tudatos színhasználat.
- Tervező feladatok

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. KIFEJEZÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET

ALKOTÁS

Személyes élmények, képzeleti képek megjelenítése szubjektív, de tudatos kiemelésekkel .

A véletlen hatások beépítése a térbeli és síkbeli kompozíciókba.

Konkrét események, történetek, irodalmi illusztrációk, szakrális illusztrációk és tárgyak megjelenítése.

Mozgás kifejezése a témának megfelelő technikával.

A megismert, megfigyelt jelenségek képi átírása.

Kifejező eszközök felismerése, alkalmazása (tériség; színek hangulati, dekoratív és figyelemfelhívó hatása; kompozíció; ritmus).

BEFOGADÁS

Művészettörténet – **Ősművészet, Egyiptom, Mezopotámia, Görög-római művészet.**

Művészet és világkép.

Az emberábrázolás változásai az ókorban.

Képzőművészeti ágak, műfajok főbb jellemzői.

A megfigyelt alkotások technikáinak felismerése (akvarell, tempera, faragás, mintázás, pasztell).

A műalkotások tematikus elemzése.

2. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

TÉR

Téri helyzeteket kifejező látszati rajzok készítése (takarás, kiterített tér) látvány és képzelet alapján.

A téri helyzet felismerése.

FORMA

Modellek (tárgyak, formák) térbeli helyzetének arányainak és színviszonyainak megfigyelése és nézőpontnak megfelelő grafikus, színes és plasztikus ábrázolása.

SZÍN

Színkör; Fő- és mellékszínek.

Ábrázolási rendszerek – **VETÜLETI ÁBRÁZOLÁSOK**

Képirás, rovásírás, egyiptomi falfestmények, „szegények bibliája”.

3. TÁRGY- ÉS KÖRNYEZET- KULTÚRA

Az építészet legjellemzőbb megoldásai az ókorban (természet és az épített tér viszonya, a természetes anyagok felhasználása.

Speciális rendeltetésű terek modellezése (templom).

Ünnepekhez kötődő kellékek (hímes tojás) készítése természetes anyagok, hagyományos technikák felhasználásával.

4. TECHNIKÁK

Vázolás technikái; Felületképzés grafikai, festett technikákkal. Szabadkézi tónusos rajzok.

Festés akvarellal, temperával, kevert technikák.

Színespapír, díszítő formák.

Makettezés.

Szerkesztés körzővel, vonalzóval.

A továbbhaladás feltételei

- Az ötödikes tanuló legyen képes élményeit, érzelmeit, fantáziaképeit, gondolatait vizuális eszközökkel kifejezni.
- Tudja megkülönböztetni a vizuális művészeti ágakat és műfajokat; segítséggel alkalmazza a műalkotások elemzésének megismert módjait.
- Ismerje az őskor és az ókor fő stílusjegyeit; ismerje fel és tudjon megnevezni koronként legalább három alkotást.
- A látványt legyen képes lerajzolni, tudja a jelenség egyes tulajdonságait kiemelni. Emlékezet, képzelet alapján is legyen képes egyszerű látványt, kitalált tárgyat megrajzolni.
- Ismernie kell a téri helyzetek megjelenítésének néhány módját.
- Legyen képes vizuális minőségek, egyszerűbb képi közlések szóbeli megfogalmazására, olvasására.

- Legyen jártas a tanult ábrázolási technikák alkalmazásában.

6. évfolyam

Évi óraszám: 54

Belépő tevékenységformák

- Műalkotások, művészeti ágak, stílusok, műfajok megismerése és elemzése a művészettörténeti korokban.
- A kifejező alkotásokban a szín, a textúra és a faktúra, a komponálás tudatosabb alkalmazása, a tárgyak kompozícióba rendezése; megfigyelésen alapuló, nézőpontnak megfelelő téri, formai, színbeli tanulmányok, formaelemzések.
- Növekvő önállóság az élmények, témák feldolgozásában.
- A nézőpont jelentőségének megértése, a vetületi ábrázolás alapjai, funkció szerinti alkalmazása, megértése.
- Színtapasztalatok rendszerezése, tudatos színhasználat egyszerű színek kompozíciókban.
- Tervező feladatok, tárgytervezés meghatározott (pl. vallási) célra.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. KIFEJEZÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET

Alkotó tevékenységek, természeti tanulmányok, elemző rajzok, mozgalmas tematikus témák megjelenítése. Eseménysor megjelenítése egy képen belül.

Tériség; színek hangulati, dekoratív és figyelemfelhívó hatása; kompozíció; ritmus.

A szín kiemelő és ritmusképző szerepe.

Felületképzés (vonalháló, folt és tónusvariációk, faktúrák).

Kompozíciós megoldások (egyensúly, kiemelés, ritmus, szimmetria, asszimmetria) síkban, térben.

Az időbeliség megjelenítése a középkori művészetben.

A képzőművészeti ágak (grafika, festészet, szobor, épület, tárgy).

A képzőművészet műfajai (táblakép, szárnyasoltár, falfestmény, kislasztika, emlékmű, magán- és középület).

Műtipusok (tájkép, csendélet, életkép, portré).

Művészettörténeti ismeretek

A középkor keresztény művészete:

Az ókeresztény és a bizánci művészet, romanika, gótika, reneszánsz, barokk.

Művészet és világkép: a keresztény művészet és a humanizmus; a világi művészet megjelenése.

A kor és művészet összefüggései: az adott kort reprezentáló alkotások címe, szerzője, műfaja, technikája.

Múzeumok, galériák szerepe.

2. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

Vonal, a vonalvastagság, az alakzatok, színek értelmező jelentést hordozó szerepe.

Testesebb tagolt formák ábrázolása rajzban, festményben, plasztikában (arányok, belső szerkezet, kompozíció, fény- árnyék és színviszonyok, nézőpont, rálátás, szemmagasság, alálátás).

Rajzi tanulmány alak, tárgy mozgásáról.

Grafikai tervezés: képi sűrítés, redukált formák, színek alkalmazása.

Szóbeli információ átalakítása képi üzenetté, jellé.

Formakarakter, formakontraszt.

A vetületi ábrázolás (vetületi síkok, tengelyek)

Színkontrasztok (hőfok, mennyiségi, minőségi kontraszt).

A színek dekoratív és figyelemfelhívó jellege, szerepe.

3. TÁRGY ÉS KÖRNYEZET- KULTÚRA

Az építészet legjellemzőbb megoldásai a középkorban: templom- és várépítéset; rendeltetés és forma összefüggései.

A tárgyakról leolvasható információk: anyag, szerkezet, technika, funkció-működés, egyediség, sorozatban gyártottság formai jegyei.

Középkori építészeti formák (templomok összetett térformái; várak funkcionális téralakításai, elemzése, makettezése, vagy kolostorok, kápolnák tervezése, modellezése.

A tárgyak és építmények használati és jelképes funkcióinak és a tervezésnek kifejező elemei (vázlatok).

4. TECHNIKÁK

Az alapvető technikák művesebb alkalmazása.

Rajzok lavírozása; felületképzés grafikai, festett kollázs technikával, frottázssal; vegyes technikák kivágott betűk, gyűjtött képek.

Tervezés, modellezés, makettezés.

Szerkesztés körzővel – vonalzóval.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló továbbhaladását a vizuális képességek optimális színvonalától való elmaradás nem akadályozhatja meg!

- A tanulók többségének már legyen saját, személyes képi kifejezőmódja.
- A hangulatot, az érzelmeket kiemeléssel, átírással legyen képes kifejezni.
- A tartalom és formaelemzést tudja segítséggel alkalmazni.

- Legyen képes példákban felismerni és megkülönböztetni a művészeti ágakat és műfajokat. Legyen képes felismerni a tanult művészettörténeti korok legjellemzőbb stílusjegyeit, alkotásait, alkotóit; koronként legalább 3-3 műalkotást tudjon megnevezni.
- A tanuló a megfigyelt és ábrázolt formákon tudja felismerni a szabályszerűségeket.
- Tudja értelemszerűen alkalmazni a megismert ábrázolásmódokat.
- Legyen képes gondolatokat ábrázolni, érzelmeket kifejezni.
- Értse a funkció szerepének fontosságát a tárgytervezésben, képes legyen adott tárgy elemzésére, jelentésének feltárására.
- Fejlődjön jártassága a technikák alkalmazásában: mozgása legyen összehangolt, használja ügyesen az eszközöket.

7. évfolyam

Évi óraszám: 36

Belépő tevékenységformák

- A műalkotások, a kor és a kultúra leglényegesebb összefüggéseinek vizsgálata.
- Műalkotások elemzése, művészeti ágak, műfajok, stílusok, megismerése a kronologikus művészettörténet szerint haladva.
- A művészet és a keresztény kultúra.
- Vizuális analízisek, téri, formai és színtanulmányok, alkotó alkalmazások, téri helyzetek megfigyelése, leképezése, fény és árnyék plasztikai szerepe.
- Színrendszerezés, színszimbólika a keresztény művészetben.
- A Monge-vetület, a Kavalieri-axonometria megismerése, használata tárgy és épületelemzéseknél.
- Reklámok hatásrendszerének vizsgálata.
- Használati tárgy tervezése, funkció és formaelemzések.
- A tárgykultúra társadalmi, környezeti összefüggéseinek vizsgálata.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. KIFEJEZÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET

Építészeti hatáselemek (tömeg, anyag, szerkezet, méret, arány, tagoltság, felület, fényviszonyok, kiemelések, ritmusok, asszimmetrikus, szimmetrikus tereprendezés, a külső térben betöltött hely).

A plasztikai kifejezés eszközei (a térbeli kiterjedés mértéke, irányok, anyag, formatömeg, tagoltság, méret, felület, a környezetben elfoglalt hely). A síkbeli kifejezés eszközei: a fény, a megvilágítás hatása a színekre, a hangulatra. A fények, színek, formák jelentést hordozó érzelmi, vagy gondolati tartalmakat kifejező szerepe.

Önárnyék, vetett árnyék. Színezet, telítettség, világosság. A telített, a derített, a tört színek. A színreflexek, színek tér- és hangulati hatása.

Érzelmek, hangulatok megfogalmazása, az egyéni színvilág érvényesítésével.

Jellegzetes kompozíciós megoldások.

Ember vagy állatfigurák elemző tanulmányozása, a karakter. Egyéni átírás.

Irodalmi (zenei) mű, vagy egyházi esemény feldolgozása szabadon választott grafikai, vagy színes technikával.

Művészettörténet (benne a magyar művészet).

A **barokk kor**, a **klasszicizmus**, a **romantika**, a **realizmus**, az **impresszionizmus**, a **posztimpresszionizmus**, a **szecesszió**.

Szóbeli műleírások, elemzések, kompozíciós és színvázlatok.

Kiállítás látogatása.

2. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

A geometrikus alapformák. A nézőpont, a fényárnyék, a távlat, mint a vizuális hatás eleme (mesterséges és természeti formák távlati célra.)

Tónusok, színek értelmező, információs funkciója.

A közmegegyezés szerepe a képi közlésekben.

Monge-vetületi és egyméretű axonometrikus ábrák szerkesztése modellből kiindulva.

Térbeli helyzet olvasása vetületi vázlatokról: rekonstrukciós vázlatok készítése vetület alapján.

Az önárnyék és a vetett árnyék.

A telített, a derített és a tört szín. A színreflex, valamint a színek térbeli és hangulati hatása.

3. TÁRGY- ÉS KÖRNYEZET-KULTÚRA

A tervezés vizuális eszközei: vázlatok, részletrajzok. Használati tárgy tervezése, adott funkcióra, látszati és vetületi rajzban.

Izlésünk kifejeződése tárgyainkban.

Tárgyak gyűjtése, funkció és formaelemzése rajzban.

4. TECHNIKÁK

Az előző évfolyamoknál alkalmazott technikák művesebb használata.

Szerkesztés körzővel, vonalzókkal. Képi ábrák gyűjtése és felhasználása a különböző ábrázolásmódok elemzéséhez.

A továbbhaladás feltételei

- A tanuló legyen képes önálló képi kifejezőmód kialakítására.
- Kifejező és tervező munkáiban vegye figyelembe a színek optikai és érzelmi hatását.
- Adott elemzési szempontok szerint képes műalkotásokat összehasonlítani.

- Legyen képes felismerni a tanult művészettörténeti korok legjellemzőbb stílusjegyeit; koronként és művészeti áganként legalább három műalkotást, alkotót felismer és megnevez.
- Megfigyeléskor legyen képes viszonyítani, megítélni, téri, formai és színviszonylatokat, arányokat, meglátja a lényeges vizuális összefüggéseket, megérti a szabályszerűségeket és szóban is meg tudja fogalmazni.
- Képes vizuális információkban eligazodni, kritikusan vizsgálni.
- Ismeri a Monge-vetület és az axonometikus ábrázolás alapjait, képes több-kevesebb önállósággal megoldani ilyen feladatot.
- Problémamegoldási készségei nyilvánuljanak meg az önálló alkotó, tervező – kivitelező feladatokban.
- Legyen jártas a tanulás sajátos vizuális-manuális módjaiban, gyakorlattan használja az ábrázolás, alakítás eszközeit.

8. évfolyam

Évi óraszám: 36

Belépő tevékenységformák

- A vizuális nyelv, a kompozíciós formák önálló alkalmazása.
- Műalkotások elemzése, művészeti ágak, műfajok, stílusok megismerése. A XX. század első felének irányzatai.
- Tér,- forma – és színviszonyok tanulmányozása; a rajzos analízisből kiinduló elvonatkoztatásokra épülő átalakítások.
- A forma és funkció elemzése.
- Perspektíva szerkesztések.
- Színismeretek összegzése, szíkontrasztok alkalmazása.
- A külső és belső építészeti tér elemzése.

TÉMAKÖR

TARTALOM

1. KIFEJEZÉS, KÉPZŐMŰVÉSZET

Egyensúly, nyugalom, mozgalmasság, feszültség a figyelem vezetése.

A térhatás és a síkban tartás tartalmi szerepe festészeti, grafikai alkotásokban.

A látványrendezés vizuális eszközei, hatáselemei, a mesterséges fényhatások.

Vizuális illúziókra épülő feladatok megoldása művészeti példák nyomán.

Műelemzések a feladathoz kapcsolva.

Művészettörténet. A művészet szerepe, a korstílus és az egyéni stílus eltérő korokban.

A **szecesszió**, a XX. század első felének művészeti irányzatai, az izmusok.

Az **expresszionizmus**, a **konstruktivizmus**, a **szürrealizmus** és az **op-art**.

A modern és posztmodern jelenségek.

A **kortárs képzőművészet** néhány alkotásának elemzése, megismerése.

Közeleli művészeti kiállítás meglátogatása.

2. VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

Geometrikus formák, színek, arányok, faktúrák.

A vázoló és szerkesztett vonal.

Épület, utcarészlet, folyosórészlet megfigyelése, **perspektívikus ábrázolása**. (Egy iránypontos perspektíva). Összetett természeti forma részletesebb analízise (vázlatok, részekre bontás, hossz- és keresztmetszetek). **Axonometrikus** és perspektívikus **rekonstrukciók vetületi képek** alapján.

Rövidülések, nézőpont, vonaltávlat, szintávlat.

Perspektívikus ábrázolásmód. A tanult ábrázolási rendszerek áttekintése.

Kevert nézőpontú ábrázolásmódok.

Színismeretek: színritmus, színharmónia.

Kontrasztok (színezet és hőfokkontraszt, sötét-világos, komplementer, szimultán, mennyiségi és minőségi kontrasztok.

3. TÁRGY ÉS KÖRNYEZET- KULTÚRA

Térformák, színek a térben; tónusok faktúrák termódosító hatása. Személyesség képi jelei.

Az építészeti tér, az épület, az életmód összefüggése. Az egyházi rendeltetésű épületek.

Iskolánk eredeti rendeltetése, térképzés és funkció kapcsolata. A természeti környezet és az épületek védelme; a „környezettudatosság” elve.

A megismert grafikai, festői és egyéb **technikák önálló megválasztása** a feladatok megoldásához. Szabadkézi rajzok és szerkesztések alkalmazása, igényes, pontos kivitelezés.

Kollázs és montázs (foto) készítése.

Makett készítés papírból, illetve vegyes technikával.

A továbbhaladás feltételei

A vizuális képességek optimális színvonalától való elmaradás a tanuló továbbhaladását nem akadályozhatja meg!

- Az általános iskola befejezésekor a tanulónak – tantárgyi munkára fordítható időtől függően, személyiségéből adódó szinten – rendelkeznie kell a vizuális alkotó és befogadóképesség alapjaival.
- Legyen képes fantáziáját szabadon eresztve gondolatokat és érzéseket kifejezni az alkotó, tervező feladatokban. Ízlésítéleteit tudatosan is tudja megindokolni, átéléssel hitelesíteni.
- Adott szempontokat követve tudja alkalmazni a stíluskritikai műelemzést. Ismernie kell a tanult művészettörténeti korszakok legjellemzőbb stílusjegyeit, koronként és áganként legalább három-három műalkotást; alkotót legyen képes felismerni és megnevezni.

- Legyen képes csaknem önállóan teret, tömeget ábrázolni látszati és axonometrikus rendszerben, szabadkézzel, illetve szerkesztéssel. Szín- és tónusválasztásait képes legyen megindokolni.
- Ismerje a vizuális kommunikáció alapvető jeleit és szabályait.
- Legyen tájékozott a mindennapi, a tudományos, a műszaki és a művészi kommunikáció feladatáról.
- Legyen képes adott célra tárgyat tervezni, készíteni. Ismerje a szerkezet – formát és a szimbolikus formát.
- Ismerje és alkalmazza a kulturált, környezettudatos magatartás szabályait.

ÉNEK-ZENE

5-8. évfolyam

Célok és feladatok

Az iskolai ének-zenei nevelés célja, hogy megszilárdítsa a zenei alapműveltséget, segítse kialakítani az igényt, a zeneszerető/értő közönségnevelést. Ehhez fontos a nemzeti és egyetemes zenekultúra megismertetése, az igényes zene mindennapos szükségletté válásának alakítása.

Kiemelten fontos a zenei ízlés formálása, a zenei ítélőképesség, mert ez teszi lehetővé az értékes műalkotások felismerésén keresztül az elfogadást, a kritikai képesség kialakítását. Az előadott, énekelt és meghallgatott zeneművek nyújtotta élmények fejlesztik, tudatosítják a zenei esztétikai érzéket és azt a meggyőződést, hogy a zene az emberi élet alapvető értéke. A zenei élmények és az ismeretszerzés eredményeként a zenei tudat állandóan alakul, formálódik. Fontos azonban, hogy a fejlettség bármely szintjén átfogó, teljes képbe rendeződjön a zenei valóság.

Az iskolai énektanítás zenei anyaga többségében énekes zene. Így a zenei nevelés a dalok szövege révén jelentősen hozzájárulhat a történelmi, erkölcsi tudat fejlődéséhez is. Az éneklés és a hangszerjáték a zenei nevelés alaptevékenységei, mivel a zene megértésére, a zeneművek befogadására elsősorban az válik képessé, aki valamilyen mértékben részt tud venni zenei alkotótevékenységben is.

Az aktív muzsikálás a zenei önkifejezés lehetőségével segít kialakítani a zenéhez fűződő pozitív attitűdöket. A zenekultúrák sajátosságainak megismerése és elfogadása, a hazai zeneművészet alkotásai iránti érdeklődés fontos része a tanulók zenei világképének.

A zene jelrendszerének megismerése és alkalmazása a zenei olvasás-írás tevékenységeiben nem öncélú: a zenei tartalmak, ismeretek fejlesztik a zenei fantáziát, segítik a zeneértővé válást.

A zene szeretete, a zenehallgatás szokásának kialakítása együtt jár az ízlésformálással, és elősegíti a tanórán kívüli zenei alkalmakba (énekkar, hangverseny látogatás) való bekapcsolódást. Az énekes imádság (zsoltározás, népénekek...) pedig minden katolikus iskola feladata. A tanulók aktív részvétele a templomi liturgiában a zeneiségen keresztül valósítható meg. Ezért szükségszerű megjelenítése a zenei nevelésben.

Fejlesztési követelmények

Zenei alkotóképesség – Interpretáció

A zenei tevékenységek sorában elsődlegességet élvez az éneklés. Az éneklési készség fejlesztése az 5-8. évfolyamon az élményt adó, örömet hozó, szép és kifejező éneklés formálására - mint a zenei önkifejezés egyik alapvető formájának kialakítására és az ismeretszerzés eszközének továbbfejlesztésére - irányul. Ezért követelménye az egyéni és közös éneklés természetes, szép hangzással. Oldottabb metrikájú parlando, szabadabb rubato és feszes giusto lüktetéssel történő éneklés képességének kialakítása. Magyar népdalok, a hazai nemzeti és etnikai kisebbségek, a szomszéd és más népek dalainak éneklésével a műdalok éneklésével. Fejleszteni kell a dalok és a szöveg kapcsolatára épülő előadói képességet. Lehetőség szerint kerüljön sor a népdaléneklés mozgással történő összekapcsolására, a néptánc elemeinek megismerésére is. Kétszólamú művek csoportos éneklésére, a zenei kifejezőeszközök és a zenei mondanivaló közvetítésével kerül sor. Ösztönözni kell a könnyű gyermekkori művek csoportos éneklését akár emlékezetből is. A csoportos és egyéni éneklés, az előadásmód helyes megválasztásával a zenei hallás fejlesztője is. A zenei karakterek megéreztetéséhez, esztétikai minőségű megszólalásához is biztosabb út vezet a csoportos muzsikálás felől.

Improvizáció

A rögtönzési készség fejlesztésére a már megismert ritmikai, dallami, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználása ad lehetőséget. Mindez segíti az egész életre szóló tanulást is. A zenei hallás fejlesztése lényegében a dallamhallás és tonalitásérzék, a hangszínhallás, a ritmus- és tempóérzék, a dinamika- és formaérzék fejlesztése. Dúr és moll tonalitás megfigyeltetése dallamokban. A belső hallás és a többszólamúság fejlesztése a műzene többszólamúságával, annak megfigyelésével. Zenei memória fejlesztése dalok és témák gyakorlásával és előadásával. A saját és mások rögtönzéseinek megítélése zenei eszközökkel járul hozzá a kritikai gondolkodás fejlődéséhez. Az önálló véleményalkotás, az annak alapjául szolgáló tényfeltáró, megismerő, összehasonlító, értékelő, érvelőképesség zenei téren az egyik legfontosabb képességcsoport.

Megismerő- és befogadóképesség – Zenehallgatás

A zenei befogadóképesség fejlesztése a zenehallgatás segítségével történik. A közös zenehallgatás a már meglévő alkalmazásával és felhasználásával az ismeretlen zene tudatos megfigyelésére irányul.

A zeneértő és -érző képesség fejlesztése: a tanult zenei korszakokhoz kapcsolódó zenei formák, műfajok felismerésével történik. A zenemű gondolati tartalmait közvetítő kifejezőeszközök - tempók, dinamika, tonalitás, karakterek, hangszerelés – megfigyelése mindezek szolgálatában áll. Cél a meghallgatott zeneművekben előforduló hangszerek, hangszeres együttesek, zenekarok hangzásának felismerésére való képesség fejlesztése. A zenehallgatás alkalmas a más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felismerésére, felfedezésére és bemutatására is. Lehetőséget kell adni az önálló ismeretszerző képesség fejlesztésére, a társművészetekkel felfedezhető hasonlóságokkal való összevetésre. (Pl: felkészülés kiselőadásra könyvtárhasználattal, internet segítségével)

Zenei hallás és kottaismeret

A zenei hallásfejlesztés célja, hogy aktivizálja az emlékezetet, a zenei képzeletet és a gondolati tevékenységeket. Az önálló zenei gondolkodás magában rejti az összehasonlítást, a viszonyítás lehetőségét a sorszerkezet és a rövid zenei formák felismerését, az analizálást, a szintetizálást és a fogalomalkotást. A hangzó zene és a kottakép megfeleltetésének kétirányú kapcsolata a zenei műveleti képességek alapja. A zenei olvasás-írási készség fejlesztésének eredményeképpen a tanuló iránt támasztható követelmény az öt- és hétfokú dalok hangnemének felismerése kottaképről (2# és 2b előjegyzésig). Kottakép ritmusának megszólaltatása, ritmushangoztatás egy- és több szólamban. Rövid, könnyebb dallamok kottaolvasása közösen. Erre a tevékenységi területre az énekléshez, a zenehallgatáshoz, az improvizációhoz eszközként szüksége van a tanulóknak. Nagyon fontos, hogy minden tevékenység az énekelt, vagy meghallgatott zenéhez kapcsolódjon.

5. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységi formák

Interpretáció Népdalok a magyar népdal műfajaiból.

Új stílusú népdalok éneklése alkalmazkodó ritmusban. Műzenei szemelvények éneklése az előadási jeleknek megfelelően. Szép, kifejező, prozódiailag helyesen értelmezett előadás. Hallás utáni népdaltanulás. Újabb magyar (rég - új stílus) és más népek dalai.

Középkori gregorián dallamok éneklése. Régi magyar dallamok a középkorból.

Reneszánsz és barokk zeneművek témáinak/részleteinek éneklése. Barokk zenei szemelvények témái . Egyszerű többszólamúság (csoportos éneklés).

Egyházi és világi ünnepek új dalai.

Quodlibetek (kánonok, bicíniumok)

Szózat és a Himnusz önálló éneklése.

Improvizáció

Rögtönzés: ismert ritmikai, dallami, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználásával.

Régi stílusú kvintváltó népdalforma rögtönzése (megadott kezdősorral).

Dallammodellként: Ritmus és dallamminták, kvintváltó népdalok. (A5 A5v A Av és A5 B5 A B)

Magyar népköltések.

Könnyebb osztinató ritmus rögtönzése.

Zenehallgatás

Gregorián dallamok

Reneszánsz és barokk művek meghallgatása, stílusjegyek megfigyelése.

A barokk zenekar hangszereinek, hangszercsoportjainak megnevezése.

Zeneszerzők munkássága (reneszánsz, barokk) Rövid kortörténet (középkor, reneszánsz, barokk A meghallgatott szemelvények megnevezése, műfajaik meghatározása (énekes: motetta, koral, oratórium) hangszeres: szvit, concerto, versenymű.

Népszokások kalendárium szerinti ismerete.

Népdalfeldolgozások, népszokások zenéje (magyar, kisebbségi és nemzetiségi népzene)

Zenei hallás és kottaismeret

Új ritmusértékek és szüneteik olvasása-írása – az alkalmazkodó ritmus, a tizenhatod és kombinációi, szünetjele, a kis éles és nyújtott ritmus.

Pentatónia és hétfokúság

Új dallami elemek olvasása-írása.

Abc-s hangok jelölése G-kulcsban (C'-C'')

A tiszta hangközök ismerete, szolmizált éneklése.

Felső ré', mi' hangok

Új dallami és ritmuselemek olvasása-írása tanári segédlettel.

Olvasógyakorlatok, dallamfordulatok, zenei példák

A zenehallgatás énekelt szemelvényei kottakép alapján.

TÉMAKÖRÖK

Népdalok

Műdalok

Jeles napok dalai

Liturgikus dalok

Zenetörténeti ismeretek és zenehallgatás

Zenei elemek írása, olvasása

TARTALMAK

Régi és új stílusú népdalok éneklése

Más népek népi dallamai

Reneszánsz és barokk dalok és zenei témák

'48-as dalok, karácsonyi, farsangi, húsvéti népi dallamok

Az egyházi év kiemelt ünnepeihez kapcsolódó dalok – Szent Kereszt ünnepe, Advent és Karácsony

Zenetörténeti szemelvények a kezdetektől a barokk korig – Purcell, Vivaldi, Bach, Händel munkásságának megismerése

Bartók és Kodály népdalfeldolgozások megismerése

Magyar népi hangszerek és a népi zenekar

A tizenhatod ritmus, a kis éles és kisnyújtott ritmus

Abc-s hangok helye C'-C''-ig,

Szolmizáció használata s, – m'-ig

Tiszta hangközök – prím, kvart, kvint, oktáv
felismerése, hangoztatása

A továbbhaladás feltételei

Interpretáció

Szemelvények csoportos éneklése emlékezetből.

A Szózat és a Himnusz éneklése emlékezetből.

Új stílusú népdalok éneklése alkalmazkodó ritmussal.

Zenehallgatás

Többször hallgatott reneszánsz és barokk művek felismerése részleteik alapján.

A népi hangszerek és a népi zenekar felismerése hallás után. (duda, tekerő, cimbalom, citera)

Improvizáció

Variációk szerkesztése 2-4 ütemes terjedelemben a tanult ritmusképletekkel. Kvintváltó dallam improvizálása (megadott formaképlet és kezdő sorok alapján).

Zenei hallás és kottaismeret

ABC-s hangok megnevezése / leírása G-kulcsban (C'-C'').

6. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységi formák

Interpretáció

A műzenei feldolgozásokban meghallgatott népdalok éneklése.

Történeti énekek (válogatva): históriás énekek, virágénekek, kuruc dalok

Klasszikus műdalok Műzenei témák (énekelhető zenehallgatási szemelvények)

Klasszikus kánonok csoportos éneklése.

Módosított hangok szolmizált éneklése.

Szép, kifejező, prozódiailag helyesen értelmezett előadás. Intonációs biztonságra törekvés.

Újabb magyar népdalok és népszokások dalai

Nemzeti és etnikai kisebbségek újabb dalai
Más népek dalai (újabb európai országból)
Ünnepek dalai

Improvizáció

Rögtönzés az ismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználásával
Ritmusvariációk rögtönzése 3/8-os és 6/8-os ütemformákban.
Könnyebb osztinato ritmus rögtönzése, improvizált mozgások.
A zenében megfigyelt jelenségek kifejezése mozgással.
Dallammodellként: dallamalkotás adott témára: nyitás – zárás, a tanult dalok és olvasógyakorlatok felhasználása (ritmikai, dallami, formai elemeik)
Kérdés-felelet jellegű dallamok

Zenehallgatás

Többször meghallgatott népdalfeldolgozások felismerése és megnevezése a jellegzetes részletek alapján.
Népzenei és népzenei ihletésű művek (szülőföld és más földrész népzenejéből)
Szemelvények a XVI. -XVIII. század magyar történelmi zenéjéből
A lantra írt művek jellegzetességei.
A bécsi klasszicizmus alkotásai - klasszikus dalok Zeneszerzők: J. Haydn, W.A. Mozart, L. van Beethoven.
A zenei előadásmódra vonatkozó kifejezések felismerése és alkalmazása.
A bécsi klasszicizmus műfajainak és formáinak megnevezése (hangszer, stílus).
Zenei formák, műfajok, művek hallás utáni felismerése – vokális: dal oratórium opera, hangszeres: szonáta, szimfónia, versenymű, szerenád, divertimento
Együttesek: szimfonikus zenekar, vonósnégyes, trió.
Dúr-moll színezet különbségének megfigyelése.
Felütés, csonka ütem, triola keresése ismert dalokban.

Zenei hallás és kottaismeret

Tájékozódás 1#-1 b-s hangnemekben,
Módosított hangok abc-s megnevezése, módosított hangok szolmizálása.
Előjegyzések, módosító jelek alkalmazása.

Hangközök: k₂,n₂,k₃,n₃ A szekund és terc hangközök felismerése kottaképről, beírása vonalrendszerbe.

Énekes tananyag

Olvasógyakorlatok

A dúr és moll hangnemek azonosítása kottaképről 1# és 1b előjegyzésig

Zenehallgatási anyag szemelvényei

Periódus keresése ismert dalokból, zeneműrészekből. Az előtag és utótag jelölése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Népdalok

Régi és új stílusú dalok éneklése, szolmizálása

Népdalok feldolgozásai

Műdalok

A bécsi klasszikus mesterek dalai és zenei témái

Jeles napok dalai

Karácsonyi és a tavaszi népszokások dalai

Virágénekek, Históriai énekek, Kuruc dalok,

Kossuth-nóták

Liturgikus dalok

Advent és karácsony, Pünkösöd dalai

A mise énekes részei

Zenetörténeti ismeretek és zenehallgatás

A bécsi klasszicizmus mestereinek – J. Haydn, W.

A. Mozart, Beethoven – munkássága

Bakfark és Tinódi munkássága

Kodály kórusművek

Zenei elemek írása, olvasása

kis szinkópa és a triola

Abc-s hangok helye g-G"-ig

Új hangközök – szekund és a terc

A továbbhaladás feltételei

Interpretáció

További 10, az énekes tananyag felsorolt új rétegeiből választott szemelvény átélt, kifejező előadása emlékezetből.

Improvizáció

Zenei kérdés-felelet szerkesztése (2x2 ütemes terjedelemben).

Zenehallgatás

Énekes és hangszeres népdalfeldolgozások felismerése, megnevezése.

Többször meghallgatott klasszikus zeneművek felismerése, témáik alapján.
A szimfonikus zenekar hangszercsoportjainak, hangszereinek megnevezése.
A bécsi klasszicizmus zeneszerzői, néhány alkotásuk felsorolása.

Zenei olvasás-írás ismeret

Dúr és moll hangnemek kottaképről történő azonosítása 1# -1b-ig.
A módosító jelek értelmezése kottakép alapján.
Tanult dallamok éneklése betűkottáról és kottakép alapján.

7. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységi formák

Interpretáció

Régi és új stílusú népdalok elemzése: szerkezet, dallamvonal, hangnem, éneklése szöveggel, emlékezetből.
Más földrészek dalainak éneklése, a zenei jellegzetességek megfigyelése.
A verbunkos zene jellegzetességeinek megfigyelése, ennek alapján felismerése (ritmus, sorzárlat, tempó).
Tempójelzéseknek megfelelő előadás (andante, allegro, vivace)
Romantikus dalok énekes előadása
Magyar népdalok (pl. Kodály Zoltán daljátékaiból),
Nemzetiségi és etnikai kisebbség újabb népdalai
Ünnepkörök újabb dalai, romantikus zene. A verbunkos dallamok Romantikus dalok és zeneművek könnyebb énekelhető témái, részletei A nemzeti romantika megjelenése Európában

Improvizáció

Új stílusú népdalforma rögtönzése megadott kezdősorral (kupolás visszatérő dallamok)

Ritmusvariációk rögtönzése 6/8-os ütemformában, periódus rögtönzése.
 Dallammodellek: kupolás és visszatérő sorszerkezetű dallamok: A A5 A5V AV; A A5
 B A ; A A B A; A B B A.

Zenehallgatás

Énekes és hangszeres népdalfeldolgozások felismerése, megnevezése.

Népies műdalok jellegzetességei.

A romantikus zene stílusjegyeinek és műfajainak megismerése európai zeneszerzők alkotásaiból.

A romantikus nagyzenekar hangzásának elemzése (hangszerek felismerése).

A nemzeti romantika Európában (pl. nemzeti operák)

A romantika műfajainak azonosítása a stílusjegyek ismeretében. Zeneszerzők: Liszt Ferenc, Erkel Ferenc Műfajok: rapszódia, programzene, szimfonikus költemény, romantikus dal.

Népdalfeldolgozások (meghallgatott kórus művekből)

Ünnepek zenéje. A XIX. sz. magyar zenéje.

Zenei hallás és kottaismeret

Tájékozódás a kottában: zeneművek (témák és szólamok) követése.

Előadási és dinamikai jelek értelmezése

A szext és szeptim hangközök felismerése kottaképről

Énekelt és meghallgatott zenei szemelvények ritmikai, melodikai, szerkezeti stb. anyagához kapcsolódó tartalmak

Dalok, zeneművek témáinak éneklése szolmizálva

2#-2b-s hangnemekben való tájékozódás, dúr és moll hangnem megfigyelése.
 violinkulcsban kottáról a tanult hangnemekben.

TÉMAKÖRÖK

Népdalok

Műdalok

Jeles napok dalai

Liturgikus dalok

TARTALMAK

A magyar népdalok stílusa

Más népek népdalai

Romantikus szerzők dalai, részletek műveikből

Karácsonyi szokások dalai

Kossuth-nóták

Az egyházi év kiemelt ünnepeihez kapcsolódó dalok – advent és karácsony, húsvéti népelemek

Zenetörténeti ismeretek és zenehallgatás	A népies műdal és a verbunkos A romantikus kor mestereinek munkássága A romantikus nagyzenekar Nemzeti jelleg a romantikus zenében – a nemzeti opera
Zenei elemek írása, olvasása	Tanult ritmikai elemek írása, olvasása Abc-s hangok helye g-G”-ig Új hangközők – szext és szeptim

A továbbhaladás feltételei

Interpretáció

Az énekes tananyag felsorolt rétegeiből választott szemelvény megszólaltatása emlékezetből.

Improvizáció

Dallamalkotás a népdalok megtanult dallam- és formaalkotási törvényszerűségei alapján.

Zenehallgatás

A Magyar nemzeti romantika az évfolyamon tanult zeneszerzőinek és műveinek vázlatos ismertetése. A XIX. századi zeneművek megnevezése (szerző, cím) többször hallott részleteik alapján. A romantika stílusjegyeinek szóbeli megfogalmazása. A romantika jellegzetes műfajainak felsorolása.

Zenei olvasás-írás

Tájékozódás a kottában: zeneművek (témák, szólamok) követése kottából.

Dúr és moll hangnemek azonosítása kottaképről 2 #-2b-ig.

8. évfolyam

Évi óraszám: 37 óra

Belépő tevékenységi formák

Interpretáció

Egy választott témakörhöz (pl. nemzeti ünnep, iskolai ünnepség, ballagás stb.) az osztály által összeállított énekes műsor előadása. Duett, tercett, kiségyüttes csoportos formában.

Énekelhető szemelvények a XIX. század vége és a XX. század zeneirodalmából.

Magyar népdalok (minden stílusrétegből válogatva)

Bartók, Kodály és Bárdos műveinek énekes szemelvényei

A századforduló és a XX. század zeneirodalmának énekelhető szemelvényei.

Könnyű kétszólamú művek éneklése csoportosan.

Improvizáció

A tanult népdal- és műzenei formákban és hangkészletekben önálló rögtönzés.

Kupolás és visszatérő sorszerkezetű dallamok rögtönzése, a zenei élmény kifejezése mozgással.

Szekvenciát tartalmazó zenei szemelvények megfigyelése, szekvencia készítése adott alapotívumra.

Dallammodellként: a tanult zenei anyag tartalmai

Ritmus improvizálása megadott ritmusképletekkel.

2#-2b-s hangnemekben való tájékozódás, dúr és moll hangnem megfigyelése.

Dallamalkotás violinkulcsban a tanult hangnemekben.

Zenehallgatás

Rendszerező ismétlés (a magyar és európai zeneművészet századainak és műfajainak áttekintése jellemző zenei szemelvények segítségével). A zene szórakoztató funkciói: táncok a zenetörténetben (a szvittől a rock and rollig)

Bartók és Kodály énekkari, zenekari és színpadi műveinek felismerése és megnevezése a hangzó részletek alapján.

A XX. század zenei irányzatainak felismerése meghallgatott zeneművek részletei alapján. Szerzők: I. Gerschwin, C. Debussy, M. Ravel, A. Honegger, Sz. Pokofjev, I. Sztravinszkij.

Irányzatok: impresszionizmus, neoklasszicizmus, folkrolizmus.

A zenei műfajok áttekintése és összefüggések keresése a társművészetek és a zene között (tánc az ismert történeti tánczenékhez).

A XX. század zenei irányzatainak kiemelkedő alkotásai, kortárművészet, a zene és tánc társ művészetek kapcsolatára utaló példák.

A könnyűzene ma

A dzsessz műfaji ismereteinek kapcsolása a meghallgatott műzenei anyaghoz.

A dzsessz és jellegzetes műfajai

A dzsessz és a könnyűzene műfajai: Beatles, E. Presley, L. Webber, Szörényi – Bródy,

Zenei hallás és kottaismeret

Tanult ritmusképletek felismerése, alkalmazása

Hangnemek felismerése, használata 2#, 2b-i

ABC-s nevek és módosítások alkalmazása

A tanult hangközök felismerése, írása, olvasása, hangoztatása

Különböző előadási módok és jelzések értelmezése

Tanult, egyszerű zenei témák hangoztatása és lejegyzése emlékezetből

Tájékozódás különböző lejegyzési módokban (5 vonalas rendszer, betűskotta)

TÉMAKÖRÖK

Népdalok

Műdalok

Jeles napok dalai

Liturgikus dalok

Zenetörténeti ismeretek és zenehallgatás

Zenei elemek írása, olvasása

TARTALMAK

Újabb dalok Bartók és Kodály gyűjtéséből

Magyar népdalok stílusa – népdal elemzés

Ballagó és búcsúzó dalok

Témaéneklés különböző zenetörténeti korok műveiből

Válogatás évközi idő népénekeiből

Te-Deum

Húsvéti idő dalai (himnuszok, zsoltárok)

A tanult zenetörténeti korok ismételése

A XX. századi mesterek munkássága

Kortárs szerzők művei, új irányzatok

A dzsessz

Tanult ritmikai elemek és ritmusképletek felismerése, megszólaltatása

Különböző kottaképek olvasása

Kottázás 2#-2b-ig

A továbbhaladás feltételei

Interpretáció

Az énekes tananyag felsorolt rétegeiből választott szemelvény megszólaltatása emlékezetből.

Improvizáció

Dallamalkotás a népdalok megtanult dallam- és formaalkotási törvényszerűségei alapján.

Zenehallgatás

A Magyar nemzeti romantika az évfolyamon tanult zeneszerzőinek és műveinek vázlatos ismertetése. A XIX. századi zeneművek megnevezése (szerző, cím) többször hallott részleteik alapján. A romantika stílusjegyeinek szóbeli megfogalmazása. A romantika jellegzetes műfajainak felsorolása.

Zenei olvasás-írás

Tájékozódás a kottában: zeneművek (témák, szólamok) követése kottából. Dúr és moll hangnemek azonosítása kottaképről 2 #-2b-ig.

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

5-8. évfolyam

Bevezető

Valaha a nevelés elsődleges színtere a család, ill. a természetes emberi közösségek (falu, kisváros, egyház) voltak, az iskola legfőbb szerepe pedig az oktatás volt. S miképpen a forma és a tartalom kölcsönösen óvják egymást, a fent említett közösségek voltak hivatottak átadni a következő generációnak azokat az emberi értékeket (a hagyományoktól az elemi együttélési szabályokig), melyek aztán megtartották magát a közösséget, a családot, s azon keresztül a nemzetet. A nem túlságosan rég múltban beindult folyamatok következményeképp ezek a természetes közösségek meggyengültek, vagy túlnőtték önmagukat (nagyvárosok), s alkalmatlanná váltak ezen értékek átadására. Tudomásul kellett venni, hogy az iskola feladatai közé tartozik immár a gyermek személyiségének kibontakoztatása, valamint közösségi emberré formálása is. S miközben az iskola próbált alkalmazkodni az új körülményekhez, immár rég szülővé vált az a generáció, mely hagyományok nélkül, értékek híján nőtt fel. Az új kihívás, mellyel az iskola jelenleg szembenéz: annak tudatában, s oly módon nevelni a gyermeket, hogy ezt a szülők egy része sajnos nem nézi jó szemmel, az átadandó értékekkel szemben közömbös, vagy egyenesen elutasító. Mindebből következik, hogy az osztályfőnöki munka - mely a szülőkkel való együttműködést keresve próbálja a fenti ellentmondást áthidalni – nem korlátozódhat az iskolai munkára. Lehetőség szerint szabadidős programokkal és családlátogatásokkal kell kiegészíteni a tanári tevékenységet.

A helyzetet bonyolítják az ún. rendszerváltás óta lezajlott események, vagy éppen a meg nem történt társadalmi megtisztulás. Jórészt talán ennek tudható be, hogy nem találunk egységes erkölcsi, pedagógiai beállítódást még egy olyan szűknek mondható szakmai közösségen belül sem, mint amilyen pl. egy katolikus iskola tantestülete, vagy akár osztályfőnöki munkaközössége.

Céljaink és feladataink – a lehetőségekhez képest - azonban mégis egységesek kell, hogy legyenek, hiszen ezt kívánja tőlünk a közösség, melynek mindannyian a szolgálatában állunk: a magyar nemzet. Ha pedig egy katolikus iskolának vagyunk a pedagógusai, egy okkal (a legfőbb okkal) több, hogy céljainkat, feladatainkat a lehető legegységesebben fogalmazzuk meg, mégpedig a keresztény, azon belül is a katolikus értékek mentén.

Célok és feladatok

A virtuális „valóságokkal”, szerepjátékokkal teli herripotter világban, valóság-alapú, és ugyanakkor személyes világkép és világnézet kialakításának tapintatos segítése. Egy másfajta, emberibb valósággal való megismerkedés segítése megfelelően kiválasztott könyvek ajánlásával, akár filmek közös megtekintésével. Értékek világos megfogalmazása, megfogalmaztatása – időtlen értékek. Érték alapú önismeret, önértékelés kialakulásának segítése. A helyes önértékelésből kiinduló önkritika kialakulásának segítése. A személyiség kibontakozásának segítése, az értékrendre, helyes önismeretre épülő önevelés, jellemformálás fontosságának bemutatása, ezen folyamatok segítése.

A helyes önismeretre építő hivatás-keresés támogatása. A hatékony tanulásra, időbeosztásra való törekvés segítése, feladattudat, kötelességtudat formálása. A tudatosan vállalt keresztény életvitel alapköveinek lerakása. A munka, pihenés, ünneplés harmóniájának, a munka, ünneplés szerepének, megtartó erejének felismertetése a közösség életében. Felelősségtudat kialakítása, segítségnyújtás a közösségi emberré formálódásban. A közösség jellemformáló hatásának megtapasztaltatása, tudatosítása.

Nyitottság és integráció segítése az emberi közösségek különböző szintjein, s ezek súlyozása az egyéni személyiségvonások függvényében (család, baráti kör, osztály, iskola stb.). Helyes önismeretre épülő szerepvállalás a különböző közösségekben, ennek függvényében: engedelmesség, alkalmazkodás, vezetési szerep, szolgálatkészség. Családi életre nevelés, felkészítés a felnőtt lét szerepeire, nemi identitás erősítése. Saját, és mások érzelmeinek elfogadása, helyes kezelése, tapintatra nevelés. Saját és mások szabadságának fogalma, helyes kezelése, elfogadása. Egészséges, tájékozottságon alapuló, tevékeny nemzettudat kialakítása. Mások szociális helyzete iránti érzékenység, tapintat, segítőkészség. Segítségnyújtás az értékorientált, önálló ízlés alakulási folyamatában, zenében, képzőművészetekben, öltözködésben stb.

5. évfolyam

Évi óraszám: 36

Belépő tevékenységformák

Kiscsoportos gyűjtőmunka, napirendkészítés, rögzítés, tablókészítés faliújságra, rövid jelenetek dramatizálása, egyéni írásos élménybeszámoló készítése, videó nézés, beszélgetés

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Iskolánk

Követelmények a felső tagozaton; házirend, külső-belső rend; tanulási módszerek, technikák; önértékelés; iskolai szokásaink; napirend, az iskola, mint munkahely; iskolánk és hagyományai; tanáraink

Ünnepeink, példaképeink

Az ünneplés kultúrája, ünnepvárás, készülődés. Az ünnep által közvetített értékeink. Ezen értékekhez köthető példaképeink. Ki az én példaképem. Hősiesség. Áldozatkészség. Miért jó, ha van példaképem. Milyen értékek mentén választunk példaképet. Az én példamutatásom, felelősségem mások iránt.

Családunk

Bizalom. Engedelmesség. Kölcsönös tisztelet. A Szent Család, és Jézus példája. Családunk jeles napjai. Figyelmesség, empátia, munkamegosztás.

Egyházunk

Az egyház, a közösség fogalma, feladata. Szt. Péter, a kőszikla. Kapcsolataim, felelősségem. Utam az egyházhoz. Utam bármilyen közösséghez.

Magyarságunk

Népünk eredete, különböző elméletek. Nemzetünk története. Ki a magyar. Hagyományaink. Népzenénk. Honfoglalás. Az Árpádház szentjei.

Szabadságunk és értékeink

Szabadság-szabadosság. Korlátok, szabályok szerepe, fontossága, megtartó ereje. Polgári törvények. Erkölcsei törvények. Örök értékek.

6. évfolyam

Évi óraszám: 36

Belépő tevékenységformák

Egyéni gyűjtőmunka, rövid jelenetek dramatizálása megadott feladattal

TÉMAKÖRÖK**TARTALMAK****Iskolánk**

Tanulási módszerek hatodikban, a szükséges változtatások; iskolánk múltja; a hagyomány szerepe életünkben; helyes kritikai érzék; kritika és hangnem; önkritika; a vitatkozás művészete; a kultúrált beszélgetés művészete; fiúk és lányok a közösségben

Családunk

A keresztény család. Milyennek képzeled el leendő családodat. Hogyan lehet fölkészülni az *apai, anyai* hivatásra. Saját, és mások hibáinak *elviselése*. *Megértés, megbocsátás*. Jeles napjaink a családban.

Ünnepeink

Egyházunk és nemzetünk jeles napjai. Mitől ünnep az ünnep. Miért jó ünnepelni. Miért lehet ünnep a *temetés*. Ti hogyan ünnepeltek otthon. *Várakozás*. Előkészületek. Hogyan tudnád te szebbé tenni az ünnepet.

Példaképeink, magyarságunk

„Hadd legyünk mink is tiszták, hősök, szentek” Ki a *szent*. Védőszentem. Magyar szentek. *Életszentség, hősiesség, hűség*. Nemzetünk viszony a kereszténységgel. Nemzetünk sorsa. Magyar feltalálók. A magyarok hősiességének szerepe Európa történelmének sorsfordító pillanataiban. *Nemzeti büszkeség* és jószomszédi viszony.

Szabadságunk és értékeink

Örök értékek. A legfőbb értékek: *élet, szabadság*, emberi kapcsolatok. Az ember alkotta világ értékei: *művészetek, tudomány*. Hamis értékek, *értékrombolás*. Káros szenvedélyek. Szabadság és szabályok. Az egyéni szabadság és a közösség viszonya. A korlát, mint védelem. *Értékrend, alkotás és rombolás*.

Egyházunk

Egyén és egyház. *Küldetés. Példaadás*. Viselkedés az utcán. Magyar szentek.

7. évfolyam

Évi óraszám: 36

Belépő tevékenységformák

Szerepjáték improvizációval. Adatok önálló feldolgozása

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Iskolánk

Tanulási módszerem; saját magam *elfogadása*; mások elfogadása; helyes *önismeret*; öröklött és szerzett tulajdonságaim; *önnevelés*; az iskola, mint az egyház egyik intézménye; az egyházi iskolák múltja, történelme.

Családunk

A család, mint minden emberi *közösség alapja*. A család válsága, az ember *válsága*. A társadalom válsága. A férfi és női szerep. *Szexualitás*. A szerep válsága. A szépség a másik nemből. *Önzés és lemondás*. A fogyasztói szemlélet az emberi kapcsolatokban. Az életkori változások.

Ünnepeink

Az *összetartozás* tudata. *Ajándék és áldozat*. Az ünnep válsága, a társadalom válsága. „A megsebzett ünnep”. Jeles napjaink eredete. Vértanúk és üldözöttek. Mai vértanúk és mai üldözöttek.

Példaképeink, magyarságunk

Regnum Marianum. Kereszténység és magyarság. A korai kereszténység nemzetünk történelmében, tények és elméletek. *Kisebbségek, tolerancia, másság, Trianon*. Mire tanítanak a példaképek. Mit tanulhatunk másoktól. Magyar történelmi hősök, szentek.

Egyházunk

Kereszténynek lenni ma. Az *árral szemben* úszás művészete, szépsége. *Küldetés, kötelesség, feladat* az egyén és az egyház életében. A mi plébániánk, mint közösség.

Szabadságunk és értékeink

Szabadság és anarchia. Szeress, és tégy, amit akarsz. *Demokrácia és diktatúra*. Demokráciák az ókorban. A divat diktatúrája. A *pénz* diktatúrája. A butaság diktatúrája. *Felelősség, megbízhatóság, előrelátás*. A Terror Háza.

8. évfolyam

Heti óraszám: 36

Belépő tevékenységformák

Önállóan gyűjtött adatok önálló feldolgozása házi dolgozat formájában. Film elemzés megadott szempontok alapján

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Iskolánk, pályaválasztás Tanulási *módszerem*; saját magam *elfogadása*; mások elfogadása; helyes *önismeret*; öröklött és szerzett tulajdonságaim; önnévelés; az iskola, mint az egyház egyik intézménye; az egyházi iskolák múltja; mitől katolikus egy iskola; az iskola által képviselt értékek; milyen értékeket viszek magammal; *döntéseim*

Hívatásunk és magyarságunk, Nemzeti büszkeség és keresztény értékek. *Szellemi örökség. Hagyomány és fejlődés.* Nemzeti létünkben eredő *köteleességeink.* Hatalmi *érdekek*, valódi nemzeti értékek. *Forradalom. Hősiesség. Vértanúság. Öncélú lázadás, értéktagadás.*

Ünnepeink

Az ünnep, mint *tanúságtétel*. Közösségi és személyes *esemény*. Mások ünnepének *tisztelete*, kultúrált viselkedés. Öltözködés. *Kultusz és kultúra*. Mit, miért ünnepelünk. Az ünnep, mint közösségvállalás.

Családunk

Emberség. Nemiség. Nemi szerepek. Szexualitás. Tilalmak, bilincsek, korlátok, kapaszkodók. *Termékenység.* *Felelősség.* Test és lélek harmóniája. Kapcsolat, szeretet, helyes önszeretet. *Hűség, hősiesség, kaland.*

Példaképeink

Példaképek a *kortársak* között. Életáldozat. *Elköteleződés.* *Küldetés.* A XX. század nagy egyéniségei. Én, mint példakép.

Egyházunk

A hit válsága. Újraevangelizáció. Az egyház szervezeti felépítése. Közösségek egyének, felekezetek, közelítések. *Küldetés.* *Szolgalat. Karizma. Hierarchia* és engedelmesség. Rendek.

Szabadságunk és értékeink

„Míg megvalósul gyönyörű képességünk, a rend”. Térbeli és időbeli rend. A társadalmi *felelősség.* *Értékteremtés és munka.* Szabadság és liberalizmus. Mindent szabad, ami nem tilos? Nem minden használ, ami szabad. Az információ és *manipuláció. Médiadiktatúra. Választójog.*

TESTNEVELÉS

5-8. évfolyam

Célok és feladatok

A korábban megfogalmazott és mind a mai napig érvényes megállapítások továbbra is érvényesek, miszerint a testnevelés és sport – ismereteivel, értékeivel és funkciójával – sajátosan összetett műveltségi terület. A mozgás az élet velejárója, nélküle nem képzelhető el semmilyen kognitív funkció működtetése. A gondolkodó ember saját és élet velejárója, nélküle nem képzelhető el semmilyen kognitív funkció működtetése. A gondolkodó ember saját és mások fizikális, pszichikai természetéről ismereteket, meggyőződéseket, értékítéletek alakít ki. Képes a környezetben végbemenő változások egészségügyi jelentőségének értékelésre, egyben összhangot teremt az egyéni tevékenység és életmód között. Higiéniai szokások, egészségfejlesztési eljárások és módszerek megismerésével törekszik egészsége fenntartására.

A gyermek fejlesztésében a testnevelés és a sport mozgásanyagának pozitív élményekkel teli elsajátítása egyszerre cél és eszköz. A közoktatás kimeneti szakaszához közeledve a tudatos, rendszeres képzésben megjelenik a sportkultúrához tartozó, az általános műveltséget fejlesztő szabály, élettani, anatómiai, illetve sporttörténeti oktatás, megteremtve a szükséges alapot és lehetőséget a közép- és emelt szintű érettségi vizsga sikeres teljesítéséhez.

A műveltségi terület magában foglalja a magyar és egyetemes testkultúra hagyományait, értékeit, amelyek hozzájárulnak a sokoldalúan művelt aktív személyiség kialakulásához, fejlődéséhez. Interdiszciplináris összefonódik az egészségfejlesztéssel és mindazon műveltségterületekkel, amelyek az emberi tevékenységekkel, azok hatásaival foglalkoznak. Tantárgyi keretek között komplex módon és a tevékenységet középpontba állítva írja elő az értelem, a pszichikum és a testi képességek széles körű, sokoldalú, tervszerű fejlesztését.

Célja, hogy sikeres, aktív életvitelű, pozitívan gondolkodó állampolgárokat formáljon, akik örömet lelnek a különféle pszichomotoros tevékenységekben, elviselik a stresszt, a terheléseket, a fizikai igénybevételeket, vállalják a közösségi felelősséget, követik a szabályokat, igénylik és elfogadják a normákat, a megmérettetést és az értékelést.

Célja továbbá, hogy a nemek felkészüljenek sajátos feladataikra, szerepeikre, munkáltatóként és munkavállalóként, állampolgárként gondot fordítsanak a fizikai állapotukra, és élethossziglan fenntartsák alkotóképességüket olyan társas kapcsolatok mellett, amelyben természetes az elfogadás, az együttműködés, a fair play szelleme. A fenntarthatóságot a

testmozgások során kialakítandó, az egyénnek önmagával, társaival és a természettel való harmonikus kapcsolata biztosítja.

A sport és testnevelés észrevétlenül alakítja a környezettudatos magatartást; az óvó tájhasználat, az épített környezet védelme, a takarékos energiahasználat, a káros szenvedélyek elleni küzdelem és a szelektíven szemetelő rutin a felnőttkorra is könnyen transferálható.

A testnevelés a köznapi, kulturált viselkedés társadalmilag kialakult és hasznos mozgáskészletének elsajátítására, az alapvető viselkedési sémák alkalmazására törekszik. Az iskolai testnevelés és sport aktívabb szerepvállalásra készítet, sajátos eszközeivel lehetőséget teremt az önkifejezésre, az önmegvalósításra. A tanulók életkorából, alkatából és személyiségéből adódó különbségek szükségessé teszik a rendszeres differenciálást, valamint a tanórai teljesítmények megítélésében az önmagukhoz mért fejlődés szerinti értékelést.

A mindennapos testedzés az életvitelszerű alkalmazás begyakorlásának leghatékonyabb eszköze lehet. A napi rutinba való beépülés a kulcsfontosságú gyakorlat színtere, csakis előre tervezetten irányítottan éri el stratégiai célját, a tudatosan aktívan élő állampolgárok számának növekedését.

A testnevelés igényt kelt az esztétikus test, a szép, biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása iránt. Az elérni kívánt állapot: a játék- és sportkultúrában való tájékozottság, a rendszerezett speciális kognitív, affektív-emocionális és motoros tudás a játék- és sporttevékenység jellegzetes területein, az önálló testedzésre, sportolásra, mozgásos önkifejezésre való készségek magas szintje.

Fejlesztési követelmények

A testnevelés és sport olyan műveltségi területe, amely

- a bevezető időszakban, a saját testérzékelés megalapozása során kiemelten fejleszti a megfigyelés, a gondolkodás, tanulás képességének fizikai-élettani alapjait;
- teherbírást, edzettséget ad, testi és lelki alkalmazkodásra készítet;
- megelőzi és kezeli a testi és lelki ártalmakat;
- biztosítja a biológiai éréshez alkalmazkodó, egészséges testi fejlesztést, a fejlődés mérését;
- előidézi, elősegíti az egészséges személyközi, társas kapcsolatok átélését;
- magában foglalja a pozitív életérzést, az örömszerzést, szórakozást, a versenyélményeket;

- a sport- és mozgáskultúrával összefüggő, rendszerezett ismereteket ad, és számon kéri azokat.

A testnevelés és sport oktatása során elsődleges, hogy

- a pozitív hozzáállás váljon uralkodóvá, a sikert és örömet szerző, játékos eljárások kerüljenek előtérbe,
- a kiválasztott mozgásformák a változatosságot biztosítsák,
- a prevenció, a gerincoszlop és az ízületek védelme a tanórai bemelegítésben, az óraszervezés első elemeként minden foglalkozáson történjen meg;
- a biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, illetve fenntartása minden évfolyamon jelenjen meg;
- a légyőtorna, a szabad levegőn való tevékenység rendszeresen épüljön be a tanórák rendszerébe;
- a gerinc- és ízületvédelem, valamint a sérülések és balesetek megelőzése a testnevelés teljes fejlesztési területére, tananyagára, a tanórai és a tanórán kívüli sportfoglalkozások teljes körére terjedjen ki;
- a testnevelés és sport az egész életen át tartó tanulás fizikai és szellemi megalapozásához, járuljon hozzá;
- az erkölcsi, akarati tulajdonságok fejlődjenek;
- a szocializációs folyamatok differenciálva, az egyénhez igazodóan alakuljanak;
- a tanulók önismeretre építő, belső kontrollja erősödjön;
- alakuljon ki a tanulók személyes és szociális felelőssége a társas környezet lelki, fizikai fejlődése és a természeti környezet megővése iránt;
- a kultúra, testkultúra területein a verbális és nem verbális ismeretek köre bővüljön;
- a teljes nevelési-oktatási folyamatban a feladat iránti elkötelezettség, a motiváltság fennmaradjon;
- a megtanult testkulturális tevékenységeket kontrollált versenyhelyzetekben, iskolai, területi vagy országos bajnoki rendszerekben ki lehessen próbálni;
- az oktatási eszközök, sportszerek megválasztásában és alkalmazásában az életkori sajátosságok, a sérülés- és baleset-megelőzési szempontok érvényesüljenek;

- a 11-14 éves korú, a konkrét műveleti gondolkodás szintjén álló gyerek változatos, de egyszerű szabályokkal megoldható szituációkat éljen át, és kapjon lehetőséget a sikeres végrehajtást biztosító szabályok kitalálására, a kombinációs lehetőségek kipróbálására.

5. évfolyam

Éves óraszám: 144 óra

Belépő tevékenységformák

A rendgyakorlatoknál a kijelölt hely késlekedés nélküli megtalálása. Az együttes mozgások vezényszavakhoz igazodó pontos végrehajtása.

Bemelegítésre és testtartási rendellenességek megelőzésére is alkalmas gimnasztikai gyakorlatok ismerete és a pedagógus utasításainak megfelelő végzése.

Gyorsfutások versenyszerűen.

Kötetlen tartós futás 8-10 percig az egyéni képességeknek megfelelő szinten.

Az ugrások legfontosabb mozzanatainak (fázisainak) – elugrás, légmunka, talajra érkezés – ismerete, a felugrás hangsúlyosabbá tétele.

A hajítás legjellegzetesebb mozdulatának, az ívképzésnek az elsajátítása.

A tanult talajgyakorlati elemek, illetve azok kapcsolatának biztonságos végrehajtása, a saját testtömeg feletti uralom a támasz és függésgyakorlatokban.

Támaszugrásoknál a nekifutás és a támaszvétel zökkenőmentes összekapcsolása.

A labdatovábbítás és –birtoklás biztonságának növelése, labdaátvétellel helyezkedés üres futással.

Aktív bekapcsolódás a választott sportjátékba.

Sportszerű test-test elleni küzdelem.

A vízbiztonság növelése, legalább egy úszásnem technikájának elmélyült ismerete (amennyiben az úszásoktatásban az alapképzés megtörtént az 1-4. évf.-on).

A szabadban végezhető mozgásos tevékenységek (játékok).

A Katolikus Iskolák év Országos Bajnokságán való részvétel (KIDS) a regionális, valamint a szerzetes iskolák közötti Bajnokságokban való szereplés Ciszterci-, Piarista-, Ferences Játékok) a diákolimpián való eredményes megmérettetés.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Rendgyakorlatok

Vigyázz és pihenj állás. Jobbra-, balra át, hátra arc, egyes, kettes, hármas vonal-, oszlop alakzatok. Fejlődések, szakadozások.

Gimnasztika

A szervezet általános és sokoldalú foglalkoztatása és fejlesztése. Képességfejlesztés és a mozgáskoordináció megalapozása. Egyensúlygyakorlatok. Járás, egyensúly, támasz. Függes. Légző és testtartásjavító. Prevenciós gyakorlatok.

Atlétika

Futások

Speciálisan előkészítő cél-, és rávezető gyakorlatok a feldolgozandó anyag függvényében. Álló és térdelőrajt technikája. Gyorsfutás (60 m), iramfutás (300 m). Váltóversenyek. Cooper teszt (12' futás). Rajt, futóversenyek.

Szökdelések, ugrások

Akadályok felett, fel-, le- átugrások. Sorozatugrások – a magas és távolugrás alapvető fázisainak, a fel és elugrás és a felugrás közötti különbség tudatosítása

Dobások

Hajítások, lökések, vetések egy és két kézzel helyből és nekifutásból. Célba dobások. Speciális előkészítő és célgyakorlatok. Ívképzés. A lökés és a hajítás közötti különbség tudatosítása.

Torna jellegű feladat megoldások

Talajtorna

Támasz és függésgyakorlatok. Elemkapcsolatok.

Támaszugrások

Biztonságos elugrás, támaszhelyzet és talajfogás kialakítás. Függőleges repülés.

Gerenda

Járások előre és hátra és oldalra. Kúszás, mászás. Elemkapcsolatok.

Gyűrű	Saját testsúly legyőzése, tudja kezelni a könnyen elmozduló felfüggesztett gyűrűkarikák technikáját.
RSG	Esztétikai érzék fejlesztése. Együttmozgás a zenével.
Testnevelési és sportjátékok	
<i>Kézilabda</i>	A labdakezelés egyszerű módjai. A játékosok labda nélküli mozgása. A védőjátékos helyezkedése. A támadójátékos helyezkedése. Ötletjáték egyszerűsített szabályokkal.
<i>Kosárlabda</i>	A labda kezelése, fogása. Labdavezetés. Labdaátadások megindulás, megállás, sarkazás. Kosárra dobás egy labdaleütéssel.
<i>Labdarúgás</i>	Labdavezetés külső és belső csüddel, akadályok között, irány és iramváltoztatással. Álló és mozgó labda rúgása belsővel. Guruló labda átvétele belsővel. Fejelés állóhelyben. 7 m-es rúgások. Játék egyszerűsített szabályokkal és azok betartása. Fejelő versenyek. Kispályás labdarúgás.
Szabadidős sporttevékenységek	Téli sportok: sí, korcsolya, szánkó. Vízi sportok. Evezés, kajak, kenu stb. Az iskola által szervezett sporttáborokban való részvétel.
Önvédelmi küzdősportok	Grundbirkózás. Távolkeleti sportok. Tradicionális Magyar Harcművészet.
Úszás	Levegővétel, vízfekvés, siklás, kar-, és lábmunka összehangolása, fordulók. Vízből mentés (szállító úszás) tartós úszás mindhárom úszásnemben. Vízbeugrások (talpas, fejes, háttal is).

A továbbhaladás feltételei

A tanult rendgyakorlatok végrehajtása az utasításoknak megfelelően. Aktív részvétel a sokoldalú előkészítő és gimnasztikai gyakorlatok végzésében. Alapvető jártasság az atlétikai és tornamozgásokban, a saját test feletti uralom a támasz- és

függésgyakorlatokban. Aktív bekapcsolódás a választott sportjátékba. A test-test elleni küzdelem vállalása. A vízbiztonság megszerzése.

6. évfolyam

Évi óraszám: 180 óra

Belépő tevékenységformák

A rendgyakorlatok az alakzatok változtatásának biztonságos végrehajtása, közlekedés zárt alakzatban. A gyakorlási rend betartása, egyszerűbb szervezési feladatok vállalása. Gimnasztikai gyakorlatok, valamint a sokoldalú előkészítő feladatok egyéni és együttes végzése, azok szakkifejezéseinek ismerete. Gyors megindulások a futások jelre. Állóképességi futás 10-12 percig egyéni iramban, a futósebességnek a távhoz való igazítása. Ugrások a kar- és lábmunka összhangjának megteremtésével. Kislabdahajítás a dobás hátulról történő indításával, a labda minél hosszabb úton történő gyorsításával. A talajon, valamint a függőszeren tanult gyakorlatoknak, illetve ezek kapcsolatainak végzése. Támaszugrások erőteljes elugrással, növekvő első ívvel, egyensúlyvesztés nélküli talajra érkezéssel. Labdakezelés mozgás közben. Támadásban labdaátvételre (üres helyre) helyezkedés, illetve labdatovábbítás a szabadok lévő társnak, védekezésben a labdát birtokló zavarása. Röplabdában helyezkedés és hozzáállás a labda fogadásához; az alkarérintéssel történő továbbítás és az alsó egyenes nyitás ismerete. Néhány önvédelmi elsajátítása. Az előző évfolyamon tanultakra építve: a körülményekhez igazodva egy meghatározott távolság úszása egy vagy két úszásnemben. A szabadban végzett mozgásos tevékenységek (játékok) végzése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Rendgyakorlatok

Járás közben: egyes oszlopból fejlődés kettes oszlopba (kettősből hármasba, négyesbe stb.)
Jobbra, balra át, hátra arc. Köralakítás.

Gimnasztika

Általánosan és sokoldalúan előkészítő és fejlesztő szabad-, kéziszer-, társas és szergyakorlatok. A

gimnasztikai szaknyelv ismerete. Tudjanak 6-8 ütemű gyakorlatot összeállítani. A szervezet általános és speciális fejlesztése.

Atlétika

futások

A helyes futótechnika kialakítása, rajthelyzet felvétele. Futóiskola (joggolás, szkippelés, fokozó-, repülő futások. Gyors-, iram-, tartós futás. Rajtversenyek. Váltóversenyek.

Szökdelések ugrások

Szökdelő iskola gyakorlatai. Szökdelés egy, váltott, páros lábon. Fel-, le- és átugrások szereke beiktatásával (pad, zsámoly). A nekifutás távolságának kimérése (leugró vonal).

Dobások

Hajlítások, lökések vetések 1-2 kg-os tömöttlabdával. Egy és két kézzel nekifutásból. Kislabdahajítás előkészítése: ívképzés bordásfalnál. Egyéni, sor, váltóversenyek. Célbadobó versenyek.

Torna jellegű feladat megoldások

Talajtorna

Gurulóátfordulások előre-, hátra-, különböző kiindulási helyzetekből különböző befejező helyzetekbe. Kézen átfordulás oldalra. Kézállási, fejállási kísérletek (bordásfalnál, segítséggel). Elemkapcsolatok. Törekvés az esztétikus, pontos végrehajtásra.

Támaszugrások

Az ugródeszka használatához szükséges cél és rávezető gyakorlatok. Törésmentes végrehajtás. Erőteljes elugrás növekvő első ívvel, talajfogás. Sorozatugrások.

Gyűrű

előkészítő gyakorlatok: két kötél, bordásfal, előre hátra, oldalra. Függésgyakorlatok, függéshelyzetek.

Gerenda

Járások láblendítéssel előre, hátra oldalra. Érintőjárás, hintalépés. Hármás lépés,

Testnevelési és sportjátékok

Kézilabda

szökkenések. Térdelőtámasz, felállás. Hason fekvés, felállás. Homorított leugrás, mint az 5. osztályban. Elemkapcsolatok.

Az 5. osztályban tanultak végrehajtása magasabb szinten. Pontos átadások, átvételek. Támadások és védekezés. Játék egyszerűsített szabályokkal. Védekezés 4:2-es felállással.

Kosárlabda

Labdavezetés irányváloztatással. Megállás, sarkazás. Labdaátadások, -átvételek mozgás közben. Egyszerű átadási és indulócserek. Páros lefutások kétkezes mellső átadással. Fektetett dobás. Védőjátékos helyezkedése. Emberfogás. Játék egyszerűsített szabályokkal.

Labdarúgás

A labda továbbítása belsővel, külsővel. Álló és mozgó társhoz. Átadások mozgás közben. A fejelés technikája. Kapura lövések. A különböző irányból és magasságból érkező labda fogadása, kezelése.

Szabadidős sporttevékenység

Méta (népi játékok). Tollaslabda, tenisz. Turisztika. Kerékpár. Vízi sportok. Sí, korcsolya, szánkó stb.

Önvédelmi sportok, küzdősportok

Húzások, tolások, guruló és esés gyakorlatok párokban. Test-test elleni küzdelem. Önvédelmi fogások.

Úszás

az 5. osztályos anyag követelményeinek továbbfejlesztése. Ezüst fokozatú vizsga letétele: 300 m mellúszás, 100 m hátúszás, 10 m víz alatt.

Felmérések

60 m, 400 m, 800 m. Cooper teszt. Helyből távolugrás. Has-, és hátizom gyakorlat. 8x8 ütemű szabadgyakorlat. Függeszkedés, húzódzkodás. Fekvőtámasz. Labdapasszolás.

Továbbhaladás feltételei

A vezényszavaknak megfelelően hajtás vége az óra megszervezéséhez szükséges rendgyakorlatokat. Tudjanak zenére gimnasztikázni. Ismerjék a kéziszer alapvető technikáját. Egyéni sportág, differenciált foglalkoztatási módot igényel. Ösztönözní a tanulókat saját eredményeik javítására. Távol és magasugróversenyek. Egyéni sor és váltóversenyek futással, ugrással, dobással kombinálva. A dobásoknál figyelni kell a balesetveszélyes helyzetek elkerülésére. A torna oktatása a tárgyi felszereltséget és az osztály létszámát figyelembe véve történjen. Egymás testi épségének szem előtt tartása. Szabályrendszer kialakítása. Játék a kispályás labdarúgás szabályai szerint. Osztályfoglalkozás: vízhez szoktatás. Csoportfoglalkozás: gyakorlás. Ismerjék a motoros próbák követelményeit.

7. évfolyam

Évi óraszám: 180 óra

Belépő tevékenységformák

A rendgyakorlatok pontos egyöntetű végrehajtása.

Hasznosítható ismeretszerzés a játékok és versenyek szervezésében, lebonyolításában.

A bemelegítést, a sokoldalú előkészítést és a testtartási rendellenességek megelőzését szolgáló gyakorlatok végzése, ezek hatásának végzése, ezek hatásának növelését eredményező megoldások (formák) ismerete.

Atlétikában az egyéni adottságoknak és a feladat jellegének megfelelő feladatmegoldások: laza, könnyű, gyors (vágta) futás, valamint 10-12 percig kitartó futás növekvő intenzitással: ugrásoknál optimális sebességű nekifutás, a kar- és láblendítés jelentőségének ismerete: hajító és lökő mozdulat csiszolása.

Torna: 3-4 elemből álló összetett talajgyakorlat bemutatása, az összekötő elemek szerepének ismerete és azok alkalmazása.

Függőszeren 2-3 gyakorlatelem végzése.

Lendületes támaszugrások.

Labdajátékokban a társakhoz és a labdához való igazodás, emberfogásos védekezés.

A tanult technikai elemek passzív, majd aktív védővel szembeni végrehajtása.

Röplabdában a labda továbbítása alkar-, illetve kosárérintéssel a tárhoz, valamint az ellenfél térfelére.

Sportszerű test-test elleni küzdelem

Teljesítményképes úszástechnika kialakítása két úszásnemben. A szabadban végzett mozgásos tevékenységek (játékok) végzése.

A Katolikus Iskolák évi Országos Bajnokságán (KIDS) való részvétel, regionális, Ciszterci-, Piarista-, Ferences Játékok).

A testnevelés tantárgyban meghatározó az egyes iskolák felszereltségének megléte vagy hiánya, így a kerettantervi ajánlás nagy szabadságot és lehetőséget ad a testnevelő kezébe, kiteljesedhet a tanári elhivatottsága, leleményessége.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Atlétika

Futásokat, ugrásokat, dobásokat speciálisan előkészítő és célgyakorlatok.

Futások

A korábban tanult rajtformák pontos, célszerű végrehajtás. Futóiskola – a helyes futómozgás kialakítása. A rajt és a futómozgás technikájának gyakorlása, fejlesztése. A koordináció és a ritmusérzék fejlesztése.

Ugrások

Távolugrás helyből és nekifutásból. Optimális elugrást biztosító nekifutásból. Ruganyosság, ritmusérzék, koordinációfejlesztő gyakorlatok. A fel- és elugrás folyamatossága.

Dobások

Kislabdahajítás távolba és célba. Lökések tömött labdával egy és két kézzel. A hajítás és lökés közötti különbség. Tudják a dobásfajták erejét és ívét megválasztani.

Torna

Talajtorna

Az 5-6. évfolyamon tanult elemek biztonságos végrehajtása magasabb szinten. Elemkapcsolatok (3-4 elem). Tornászós végrehajtás.

Támaszugrások

Előkészítő támaszugrások. Az elrugaszkodás, az ugrásra jellemző légmunka kialakítása.

Gerenda

Biztonságos talajfogás. Sorozatugrások hosszában és keresztbe állított 4 részes szekrényen.

RSG

A koordinációs képességek fejlesztése egyensúlygyakorlatokkal. Járások láblendítéssel előre, hátra, oldalra. Érintőjárás, hintalépés, hármas lépés, szökkenés. Mellső mérlegállás. Fordulatok állásban, guggolásban. Felugrás a gerendára. Homorított leugrás. Elemkapcsolatok.

Gyűrű

A sportgimnasztikában tanult elemek és azok kombinációi.

Felugrás függésbe. Gyűrűn, két kötélén, lendület előre, hátra. Lebegőfüggés, lefüggés. Hátsó függés. Homorított leugrás hátra.

Testnevelési és sportjátékok

Kézilabda

A labda elfogása, továbbítása. Kapura lövés futásból, fel és beugrásból. Testcsel, induló-, lövő-, átadási cselek. A védekező mozgás kar és lábmunkája. Képességek fejlesztése, a tanulók játékigényének kielégítése. Játék 4:2, 5:1-es felállásban egyszerűsített szabályokkal.

Kosárlabda

Labdavezetés, irányváloztatás, megállás 3 ütemben stb.. A futás ritmusának megváltoztatása – átadásból megindulás, megállás, sarkazás, fektetett dobás helyből, labdavezetésből, védekező mozgás kar és lábmunkája leszakadás a védőtől. Támadás és védekezés alapvető megoldásai.

Labdarúgás

A labda továbbítása belsővel, külsővel álló és mozgó társhoz helyben és mozgás közben. Fejelés felugrással. Cselezés: testcsel, rálépős csel. Emberforgásos védekezés a kijelölt posztok szerint.

<i>Röplabda</i>	Általános és speciális képességfejlesztő gyakorlatok. A labda levegőben tartása. Alkar és kosárérintés. Alsó egyenes nyitás. Zsinórlabda. A labda levegőben tartása. Játék egyszerűsített szabályokkal.
Szabadidő természetben űzhető sportok	Méta (népi játékok). Tollas labda, asztalitenisz, tenisz. Téli sportok: sí, szánkó, korcsolya. Turisztika, kerékpár. Vízi sportok: kajak, kenu, evezés, szörf stb.
Önvédelmi sportok küzdősportok	Judo: gurulások, esések, zuhanások, csípődobás. Aikido: szabadulás fogásból, lefogásból. Játékok húzással, tolással. Sérülés nélküli esés, zuhanás. Versengések, versenyek.
Úszás	A választott két úszásnem technikájának csiszolása. Alapvizsga letétele. Teljesítményre törekvés a tanult úszásnemben.
Felmérések	Ugyanaz mint 5. és 6. osztályokban.

A továbbhaladás feltételei

A rendgyakorlatoknál törekvés a társakhoz igazodó, egyöntetű végrehajtásra. Néhány alapvető gimnasztikai gyakorlat végzése. Az atlétikai mozgások megközelítően helyes végrehajtása. A torna gyakorlatelemek összekötésének biztonsága. Labdajátékokban a csapattársakkal való együttműködésre törekvés. Küzdeni tudás, sportszerűség. Teljesítményre törekvés a tanult úszásnemekben.

8. évfolyam

Évi óraszám: 180 óra

Belépő tevékenységformák

Az előző évfolyamokon tanult rendgyakorlatok pontos és gyors végrehajtása, az utasítások fegyelmezett követése.

Versenyek, mérkőzések szervezői és rendezői feladatának ellátása.

A sokoldalú előkészítésre és a prevencióra alkalmas gyakorlatok (részben) önálló végzése, az ismétlésszám és az intenzitás növelésével azok hatásfokainak növelése, az alapvető fizikai képességek önmagukhoz mért optimális fejlesztése.

Az atlétikai mozgások helyes technikai végrehajtása, görcsös erőlködés nélküli vágtafutás, kitartó futás 10-12 percig, a futás távját fokozatosan növelve.

Energikus elugrás, tényező légmunka az ugrásoknál.

Tornában a talajon, a támasz és függőszereken a tanult mozgáselemekből összeállított gyakorlatok, valamint a lendületesen, biztonságos talajra érkezéssel végrehajtott támaszugrások végzése. Leányoknál a sportgimnasztikai gyakorlatoknak a ritmushoz igazodó mozgása.

Labdajátékokban a legáltalánosabb támadási és védekezési megoldások ismeretének a birtokában a választott játék, játékok aktív és élményszerű játssza.

Sportszerű küzdelem az oktatott sportág (önvédelmi, illetve küzdőport) szabályainak betartásával.

Az előző évfolyamokon tanultakra építve: két úszásnemben teljesítményképes technika kialakítása.

A szabadban végzett mozgásos tevékenységek körének bővítése, gyakorlása.

A Katolikus Iskolák Országos Bankokságán (KIDS), a regionális, a Ciszterci-, Piarista-, Ferences Játékokon való részvétel.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Rendgyakorlatok

Ellenvonulások, mint a 7. évfolyamon futással egybekötve. Foglalkoztatási formák öntevékeny átszervezése. Csapatok alakítása. A játékrend, váltások önálló megszervezése. Egyöntetű pontos gyors végrehajtása.

Gimnasztika

Társas, kéziszer, egyszerű szergyakorlatok együttes és önálló végrehajtása. Határozott formájú együttes gimnasztika. Ismétlésszám intenzív növelése. Tanári, tanulói irányítással.

Atlétika

Futások

Futóiskola. Rajtolási technikák gyakorlása/rajttámla. Indítói feladatok. Időmérés. Fokozó futások (80-100 m). Iram-, és tartósfutások, váltófutások. Cooper-teszt (12'). Speciális előkészítő és célgyakorlatok. Fizikai teljesítőképesség fejlesztése.

Szökdelések ugrások

Váltott lábú szökdelések. Sorozatugrások. Fel-, le és átugrások.

Távolugrás nekifutással lépő technikával. Magasugrás átlépő és flop technikával. Ruganyosság, ritmusérzék, koordináció fejlesztése. Az elrugaszkodás, sodródás, talajérés összhangja. Távol és magasugró versenyek.

Dobások

Kislabda hajítás. Súlylökés becsúszással tömött labdával. Vetések tömött labdával mindkét oldalra. Tudják a dobásfajták erejét és ívét megválasztani.

Torna

Talajtorna

Esztétikus bemutatás. Az előző évfolyamok követelményei. Gurulóátfordulás előre, hátra, sorozatban is. Repülő gurulóátfordulás. Fejállás. Kézállás- gurulóátfordulás. Kézenátfordulás oldalra.

Támaszugrások

Az ugródeszka használatához szükséges cél-, és rávezető gyakorlatok. Az ugrásra jellemző légmunka kialakítása. Második repülési ív. Sorozatugrások hosszában és keresztbe állított szekrényen.

Gyűrű

Függéshelyzetek. Függésgyakorlatok. 3-4 elemből álló összefüggő gyakorlat. III-IV. kcs-os gyakorlatos bemutatása.

Gerenda

Koordinációs képesség, egyensúlyérzék fejlesztése. A gerendabiztonság. Járások előre-,

	hátra,- oldalra, futólépések. A előző évfolyam anyaga továbbfejlesztve. Felugrás kéztámasszal. Leugrás függőleges repülés, biztonságos talajfogás. III-IV. korcsoportos gyakorlat.
<i>RSG</i>	A sportgimnasztikában tanult elemek és azok kombinációi 8x8 ütemű RG gyakorlat összeállítása.
Testnevelési és sport játékok	Speciálisan előkészítő, a labdás ügyességet fejlesztő feladatok, játékok pl. kiszorító, fogyasztó, zsámolylabda, zsinórlabda, pontszerző stb.
<i>Kézilabda</i>	A kézilabda alapjainak további bővítése, magasabb szinten történő végrehajtása. Védelem: a zónában kijelölt hely ismerete. Támadás: kiválasztani a megfelelő pillanatot egyéni akció.
<i>Kosárlabda</i>	A kosárlabda technikai további fejlesztése, magasabb szinten való végrehajtása. Házibajnokság szervezése.
<i>Labdarúgás</i>	A labdarúgás alapjainak további bővítése, magasabb szinten való végrehajtása. Kispályás terem-, felpályás játék. Alapfelállások: 1-2-2, 2-2-1, 2-1-2. Ötletjáték. Csapatszellem. Posztok szerinti támadás, védekezés.
<i>Röplabda</i>	Tudjanak a tanulók folyamatosan adogatni, a labdát levegőben tartani, az ellenfél térfelére juttatni. A játék a röplabda egyszerűsített szabályaival.
Szabadidős sport tevékenységek	A szabadban üzhető sportok, játékok szabályainak ismerete, önállóan történő szervezése, alkalmazása. Legyen a tanulóknak igényük a rendszeres testmozgásra. Futással, dobással, ütéssel kombinált népi játékok. Tollaslabda, asztaliteniszt, tenisz, gördeszka, görkorcsolya,

Önvédelmi sportok küzdősportok

kerékpár. Tájékozódási futás. Kajak, kenu, evezés, szörf.

Tudjanak célszerűen küzdeni. Akarat, küzdőképesség, nehézségek, gyötrelmek elviselése egyaránt szükséges a szellemi és fizikai erőfeszítésekhez. Gyalogos egyéni és csapatverseny, tradicionális magyar övbirkózás, vívás, hajítófegyver ismerete, íjászat, mesterlövészet, futárpálya, lovas íjászat, lovas birkózás, táncgyakorlat.

Úszás

Az úszás távolságának növelések a választott két úszásnemben. Versenyek.

Felmérések

Cooper teszt / az előző évfolyamokban alkalmazott felmérési gyakorlat)

A továbbhaladás feltételei

Rendgyakorlatoknál a kapott utasítások fegyelmezett végrehajtása. A sokoldalú és prevenciós gyakorlatok hatásainak, életkoruknak megfelelő ismerete és azok helyes végrehajtása. Az atlétikai mozgások összerendezett, önmagukhoz mérten javuló eredményességű bemutatása. A tornagyakorlatok biztonságos végzése, a helyes testtartásra való törekvés. Alapvető labdakezelési ismeretek birtoklása, a játékhelyzetekhez való alkalmazkodás. Önvédelem, sportszerű küzdeni tudás. Teljesítményre törekvés a tanult úszásnemekben.

Néptánc 5. évfolyam

Célok és feladatok:

Az alsó tagozaton megismert, elsajátított táncmotívumok, tájegységek, szokások, énekes játékok, mondókák egységbe rendezése, a rendszerezés mellett ismereteik bővítése a Kárpát-medence magyarok lakta területeinek tánc típusaival, táncaik közül ismerjenek meg néhányat, páros, kör, lánc táncokból egyaránt.

Tánc történeti áttekintésben kapjanak képet a tánc fejlődéséről, táncalkalmakról, hasonlítsák össze a táncok szerepét, az emberi kapcsolatokra gyakorolt hatását régen és ma.

Gyűjtsenek a népviseletekről, szokásokról önállóan anyagokat, melyet bemutathatnak társaiknak.

Évi óraszám: 36 óra

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. Témakör: A tánc fejlődésének rövid áttekintése

Tantárgyi koncentráció: történelem. Jellemző táncalkalmak, viseletek, szokások, lépések.

Saját ismeretek összegyűjtése, gyakorlás, próbálgatás.

Zenéhez megfelelő mozgás választása, "Mondd el tánc"-játék.

2. Témakör: Somogyi táncok ismételése

A tanultak felidézése, zenéről, mozgásról. A dunai dialektus jellemzői.

Jellemző lépések: Csárdások, cifrák, teszegetők, átugrások, forgatási lehetőségek, páros harc imitáció.

Lépések bokarugózással: séta, irányváltások, fogásmód váltások, csárdás, csalogatás, cinegés. Tánc saját éneke, motívumok, dalok ismétlése. Szüreti szokások.

- 3. Témakör: Szatmári lassú csárdás, lépések, motívumok**

Hangszerek megfigyelése a zenében, tájékozódás a térképen, énektanulás.

Új táncos kifejezések: fonás, hegyező, bokázók, csapók gyakorlása. Átvető, fent hangsúly megtartása.

Gyakorlás éneke, zenére. Forgás megállítása dobogóval vagy egy dobbantással.

Új táncos kifejezések: átvető, forgatás.

Daltanulás: Elejbe, elejbe...
- 4. Témakör: Szatmári frisscsárdás, karácsonyi szokások**

A tanultak ismétlése, új lépések gyakorlása körben, párban.

Fokozódó tempó mellett esztétikus mozgásra törekvés.

Disznótoros adománykérés, betlehemezés rigmusai. Csárdás gyakorlása.

A tanult lépések önálló felhasználása a táncban.
- 5. Témakör: Szatmári táncok improvizálás, farsangi szokások**

A tanultak gyakorlása, hibajavítás. Farsang eredete, szokásai. Tanult dalok, táncok zene alapján, szabad párválasztás.
- 6. Témakör: Moldvai táncok, táncszó változatok**

A tájegység megismerése, viselet, zene sajátosságai.

Körtánc, régi stílus.

Sortánc, daltanulás: Lérem, lérem. Páros forgás.

Daltanulás: Elindultam szörkötni..., kifejezések értelmezése, a tánc gyakorlása.

7. Témakör: Moldvai táncok ismétlése, kör, lánc és páros táncok.	<p>A táncok felismerése zenéről, ismétlés, táncszó használat.
Körtánc, fokozódó tempó.
Előzetes felkészülés után rövid bemutatása a választott témának, a moldvai táncokról tanultak.</p>
8. Témakör: Széki táncok ismétlése, széki táncrend, húsvéti szokások	<p>Táncház, néptánc kutatás. Gyűjtés, adatközlők. Táncrend, tájékozódás a térképen. Félfordulás, forgás, váltás. Díszítés.
Felugrások, dobogók. Locsolóversek, locsolás jelentősége a néphagyományban.
Zenéről felismerés, ismétlés, párválasztás önállóan.</p>
9. Témakör: A tanult táncok, tájegységek	Önálló beszámolók, anyaggyűjtések az adott tájegységről, "táncház."
10. Témakör: Pünkösdi szokások, táncok válogatása	Király-kiskirályné választás, hagyomány szokásdallamainak ismétlése. Játékos erőpróbák